

5/2026

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAJ – VELIKI TRAVEN

SLOVARMs

Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

Blaser K95

Brezčasna eleganca.

leopard

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE, HITRO IN ENOSTAVNO

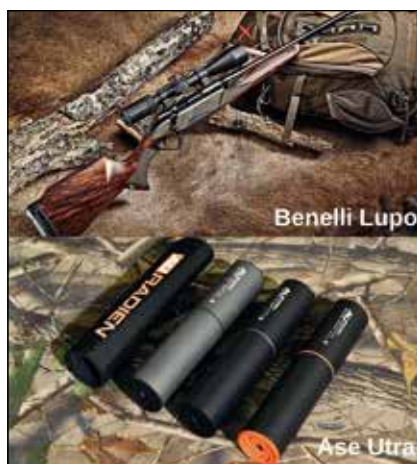
Blaser

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

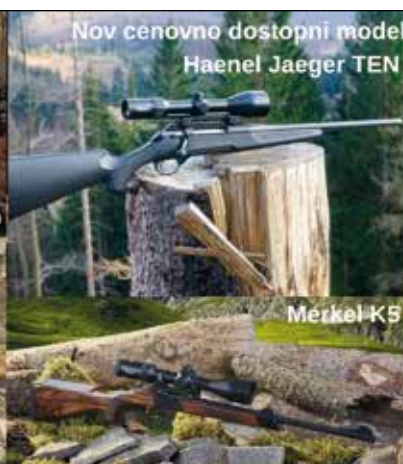
LIEMKE

MINOX

Benelli Lupo

Ase Ultra

Nov cenovno dostopni model
Haenel Jaeger TEN

Merkel K5

Blaser (puške, optike,
oblačila in oprema ugodno)

Marsupio nahrbtniki na zalogi

Puščarstvo Špendal

Gramozna pot 9,
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664

email: info@guns-spendal.si

Spletna trgovina: www.guns-spendal.si

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Rottweil, Sax, LFB, NobelSport Italia
- **Oblačila:** Chevalier, Merkel Gear, Blaser
- **Termalne naprave:** Nopix in Hikmicro

Izvajamo vsa puščarska dela.

Popusti na artikle iz zaloge!

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIX., št. 5
maj – veliki traven

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Gracer, d. o. o., Celje
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: Miran Štrukelj
Martin Hočvar, Ivan Kuljaj, Igor Pičulin,
Franc Rotar, Branko Tucovič,
Franc Wakounig, dr. Jane Weber

Lektorica in korektorica: Marjetka Šivic
Oblikovanje in prelom: Andrej Filipič
Obdelava fotografij: Milan Zupan
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7-8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 21.500 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovec pošljite na e-naslov lovec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovec

Foto: Milan Vogrin

IZ VSEBINE:

UVODNIK	196
M. Gselman: Območne lovске zveze – stebri slovenske lovске organizacije in njene identitete	196
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...	198
LOVSTVO	200
I. Koren: Kje smo naredili »napako« pri upravljanju s populacijo jelenjadi v severozahodni Sloveniji?	200
OSUPLJIVI GOZDNI SVET	205
M. Kišek Vovk: Kruta resnica o čokoladi, kavi in avokadu	205
LOVSKO OROŽJE, NABOJI, OPTIKA IN OPREMA	209
G. Hodnik: Lovci in kratkocevnno orožje – izbira kroglice in streliva	209
PO LOVSKEM SVETU	213
F. Ekar: Letošnji Mednarodni sejem Visoki lov in ribištvo v Salzburgu	213
GOZD NA ŽLICI IN VILICAH	216
M. Kišek Vovk: Ko bežeg zacveti in dozori jagode	216
NA KRATKO IZ TUJIH MEDIJEV	217
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO	218
M. Toš: Prislunhimo srcu gozda	218
LOVSKO PESNIŠTVO	219
S. Grt: Veja	219
LOVSKA ORGANIZACIJA	220
A. Kóveš: Razvítje novega prapora ZLD Prekmurje	220
F. Rotar: V Črni zbor lovcev LGB in lovška razstava	221
F. Steffe: Medalja za požrtvovalnost	222
S. Krizanec: Veterani so podelili priznanje LD Bojansko - Štore	223
R. Gostenčnik: Lovski dom LD Jamnica - Prevalje	223
M. Toš: Osemdeset let ustanovitve in delovanja LD Pernica	224
R. Planovšek: Devetdesetletnica LD Mozirje	225
J. Žerdin: LD Bakovci - Lipovci je bogatejša za nov lovski objekt	226
F. Zorko: LD Artiče je obeležila 80 let delovanja	226
JUBILANTI	227
V SPOMIN	227
BASEN	228
T. Polanc: Kdor gladi koprivo, se opeče	228
MLADI IN LOVSTVO	230
F. Klajne: Z zreškimi šolarji na Rogli	230
D. Slokar De Lorenzi: Rezultati osnovnošolskega likovnega natečaja Zimska pravljica gozda	230
M. Kišek Vovk: Mladički in gozdu	231
LOVSKI OPRTNIK	232
J. Weber: Alojž Štekar po lovsko praznoval 90 let	232
F. Rotar: Dvakrat ustanovljena LD Luče	232
M. Zupančič: ZLD Ljubljana je organizirala tradicionalno divjačinsko salamijado	233
J. Kavčnik: Rolada iz flama divjega prašiča pod peko	234
F. Medič: Skupni lov na divje prašiče nad izolsko obvoznico	235
B. Tucovič: V LD Čatež ob Savi uplenjen popolnoma bel divji prašič	235
J. Žerdin: Tradicionalno »ftičje gostúvanjek« in opazovanje ptic v deželi ob Muri	236
M. Toš: Lovec XXIX – 80 let pozneje	237
I. Kuljaj: Lovci - vinarji: Aljaž Sirk	237
V SPOMIN	238

SLIKA NA NASLOVNICI:

Jelenjad (*Cervus elaphus*)

Foto: Rok Mikuletič

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosí, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna
srnjak, lanščak:
<u>1. 5.–31. 10.</u>
srna, mladíci obeh spolov:
<u>1. 9.–31. 12.</u>
mladica:
<u>1. 5.–31. 12.</u>
Navadni jelen
jelen:
<u>16. 8.–31. 12.</u>
košuta:
<u>1. 9.–31. 12.</u>
teleta:
<u>1. 9.–31. 1.</u>
junica, lanščak:
<u>1. 7.–31. 1.</u>
Damjak
damjak:
<u>16. 8.–31. 12.</u>
košuta:
<u>1. 9.–31. 12.</u>
teleta:
<u>1. 9.–31. 1.</u>
junica, lanščak:
<u>1. 7.–31. 1.</u>
Muflon
oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:
<u>1. 8.–28. 2.</u>
ovca:
<u>1. 8.–31. 12.</u>
Gams
kozel, koza, kozliči obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
<u>1. 8.–31. 12.</u>
Kozorog
kozel, koza, kozliči obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
<u>1. 8.–31. 12.</u>
Divji prašič
merjasec:
<u>1. 1.–31. 12.</u>
svinja:
<u>1. 7.–31. 1.</u>
ozimci in lanščaki obeh spolov:
<u>1. 1.–31. 12.</u>
Poljski zajec
<u>1. 10.–15. 12.</u>
Kuna belica, kuna zlatica
<u>1. 11.–28. 2.</u>
Jazbec
<u>1. 8.–31. 12.</u>
Lisica
<u>1. 7.–15. 3.</u>
Šakal
<u>1. 7.–15. 3.</u>
Rakunasti pes (enok)
<u>1. 8.–31. 3.</u>
Navadni polh
<u>1. 10.–30. 11.</u>
Alpski svizec
<u>1. 9.–30. 10.</u>
Pižmovka
<u>1. 1.–31. 12.</u>
Nutrija
<u>1. 1.–31. 12.</u>
Fazan
<u>1. 9.–28. 2.</u>
Poljska jerebica (gojena)
<u>1. 9.–15. 11.</u>
Raca mlakarica
<u>1. 9.–15. 1.</u>
Šoja
<u>1. 8.–28. 2.</u>
Sraka
<u>1. 8.–28. 2.</u>
Šiva vrana
<u>1. 8.–28. 2.</u>

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Območne lovske zveze – stebri slovenske lovske organizacije in njene identitete

Marjan Gselman,
podpredsednik Lovske zveze Slovenije in predsednik Lovske zveze Maribor

Razdrobljene lovske družine na terenu so lahko samo povezane kos družbenim spremembam in javnim kritikam lovstva in lovske organizacije.

Slovensko lovstvo ima že skoraj 119-letno edinstveno organizacijsko strukturo, ki se je znala vselej prilagajati družbenim razmeram v posameznih zgodovinskih obdobjih od Avstro-Ogrske, Kraljevine Jugoslavije, povojne Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) in od leta 1991 samostojne demokratične

Slovenije. Kljub prilagajanju družbenemu dogajanju in politiki varstva narave in okolja pa je vselej sledila temeljnem, izvirnim načelom, ki so bila potrjena na ustanovnem občnem zboru Slovenskega lovskega kluba (SLK) 16. oktobra 1907. Takrat so bile zakoličene temeljne vrednote: prostovoljstvo, strokovnost, naravovarstvo in globoka povezanost z lokalnim okoljem.

SLK oz. njegov naslednik Slovensko lovsko društvo (SLD) je kmalu dojel, da je treba lovsko organizacijo decentralizirati in leta 1921 so nastale njegove podružnice. Na njihovih temeljih so bile po letu 1945 postavljene območne lovske zveze (LZ) oz. zveze lovskih družin (ZLD), ki delujejo kot vezni člen med posameznimi lovsкими družinami in slovensko krovno lovsko organizacijo, to je Lovsko zvezo Slovenije (LZS). Po burnem obdobju mnogih zakonskih sprememb v samostojni Sloveniji se je z letom 2025 njihova vloga vnovič utrdila in postala z zakonom opredeljena kot nepogrešljiv element sodobnega upravljanja z lovišči v širokem kontekstu naravovarstvenih nalog ohranjanja narave.

Odločitev o decentralizaciji SLD se je pokazala kot pravilna. Podružnice so se lepo uveljavile, čeprav njihovo ustanavljanje ni bilo enakomerno. Ponekod se je zavleklo, najbolj v Murski Soboti oz. v Prekmurju. V dobršni meri je bilo odvisno od vodilnih kadrov, njihovega javnega ugleda, lovske avtoritete in znanja. Za slovenstvo na Štajerskem je bilo še posebno pomembno ustanoviti učinkovito podružnico v Mariboru, ki se je po prevratu leta 1918 zelo počasi spreminjal v slovensko mesto. K slovenizaciji je veliko prispevala tudi nova podružnica SLD, ki so jo vodili pokončni narodnjaki. V ZLD Dravske banovine je bilo leta 1936 včlanjenih štirinajst slovenskih lovskih društev (SLD), ki so bila nekdanje podružnice SLD. To so bile

podružnice Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Kranj, Ribnica na Dolenjskem, Novo mesto, Krško, Črnomelj, Stari trgu ob Kolpi in Trbovlje.

Pred drugo svetovno vojno je ZLD Dravske banovine prek svojih podružnic povezovala več kot 6000 slovenskih lovcev. Njena poglobitvena naloga je bila skrb za strokovni napredek in uveljavljanje lovskih interesov v celotni banovini. Bila je tudi članica osrednje Jugoslovanske lovske zveze v Beogradu. Ustanavljanje podružnic (predhodnic zdajšnjih območnih lovskih zvez) ni bilo zgolj birokratski proces; bilo je vprašanje lokalne iniciative. Na območjih, kjer so delovali ugledni pravniki, posestniki ali strokovnjaki z visoko stopnjo javne avtoritete in osebnega ugleda, so se podružnice razvijale hitreje in so postajale močna vez s krovno lovsko organizacijo v Ljubljani. Njihovi vodilni moške so s svojim ugledom jamčili za spoštovanje lovske etike, kar je bilo ključnega pomena v času, ko se je tudi slovensko lovstvo šele uveljavljalo v širšem prostoru in sprejemalo sodobna etična in vrednostna načela.

Obdobje 2004–2025 je bilo obdobje negotovosti za območne lovske zveze. Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) iz leta 2004 je namreč območne lovske zveze uradno ukinil kot obvezne oblike združevanja. Vendar pa narava in divjad ne poznata katastrskih meja lovskih družin. Potreba po koordinaciji (npr. pri zatiranju bolezni ali usklajevanju odstrela na širšem biotskem območju) je bila tako močna, da so številne zveze preživele kot prostovoljna združenja, čeprav brez jasnih zakonskih pooblastil. Po sprejetju ZDLov-1 leta 2004 so nastale nekatere spremembe, pri katerih zakonodajalec ni predvidel povezovanja lovskih družin v območne zveze, upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom (nekdanja gojitvena lovišča) pa se združujejo v območna združenja upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom – OZUL. Kljub temu je v Sloveniji večina lovskih družin izkazala potrebo po nadaljnjem povezovanju in združevanju zaradi zastopanja ter usklajevanja specifičnih interesov in stališč lovske organizacije in lovstva nasploh. Z dopolnitvami zakona, objavljenimi v Uradnem listu RS, št. 28/2025, pa je država vnovič priznala pomen območnega povezovanja lovskih organizacij (beri lovskih družin) na terenu. 66. a člen ne spreminja le formalnega statusa, temveč zvezam podeljuje nove odgovornosti.

Območne zveze so definirane kot društva, kar jim omogoča avtonomijo pri delovanju. Upravljavci lovišč se vanjo združujejo prostovoljno, vendar z jasnimi ciljem – da bi usklajevale skupne naloge. To pomeni konec drobitve moči in vrnitev k enotnemu delovanju lovcev na ravni regij (morebiti tudi prihodnjih pokrajin, ko in če bodo nastale v Sloveniji). Dandanes vloga in pomen območnih lovskih zvez presegata zgolj organizacijo lovskih prireditev. Njihove naloge so usmerjene v prihodnost in zaščito ekosistema.

Ena najpomembnejših novih nalog je pomoč pri presojah posegov v okolje. V času intenzivne gradnje infrastrukture (avtoceste, industrijske cone, turistični centri) so območne lovske zveze kot strokovni sogovornik državi in investitorjem. S svojim znanjem zagotavljajo, da bi se ohranili ključni selitveni koridorji divjadi. Območne lovske zveze imajo tudi izredno pomembne naloge na področju izobraževanja in dodatnega strokovnega usposabljanja lovcev, zato postajajo neke vrste lovska izobraževalna središča: skrbijo za izobraževanja, promocijo lovske kulture, za delo z mladimi in širšo javnostjo, kjer razbijajo mite o lovstvu in poudarjajo vlogo lovca kot varuha narave.

Divjad se giblje, ne ostaja znotraj meja ene lovske družine. Območne lovske zveze omogočajo, da sosednje družine uskladijo svoje načrte, si izmenjujejo podatke o številčnosti in zdravstvenem stanju populacij ter tako zagotavljajo trajnostno rabo naravnih virov. Ponovna uveljavitev območnih lovske zvez v letu 2025 je zmaga zagovornikov znanja in stroke v slovenskem lovstvu – na nacionalni in regionalni ravni, kjer se pojavljajo specifične težave in iz njih izhajajoče naloge. Lovstvo brez stroke nima prihodnosti. Lahko povzamem, da območne lovske zveze predstavljajo tudi vrednote zgodovinske tradicije

prostovoljstva, zagotavljajo sodobne znanstvene pristope pri upravljanju s populacijami divjadi in nudijo pravno pomoč za zaščito narave pred nepremišljenimi posegi v prostor. Financiranje prek članarin in prispevkov zagotavlja, da organizacije ostanejo neodvisne in neposredno odgovorne svojim članom – lovcem, ki najbolje poznajo »utrip gozda in polja«.

In še za konec: delovanje območnih lovske zvez je in bo tudi v prihodnje v dobršni meri odvisno od kadrov, njihove strokovne usposobljenosti, javnega ugleda, osebne avtoritete, vpliva in moči v lokalnih okoljih. Brez močnih območnih zvez (20 v LZS) bi bilo po mojem skromnem mnenju slovensko lovstvo le skupek razdrobljenih in nemočnih društev, torej lovske družin na terenu. Z območnimi zvezami pa ostajajo lovske družine močna, strokovna in vplivna civilnodružbena sila, ki bdi nad neprecenljivim naravnim bogastvom Slovenije. Tako se krepi tudi resnična vloga lovske organizacije kot dela civilne družbe in nevladnih naravovarstvenih organizacij. Območne lovske zveze so in morajo biti vez med krovno organizacijo (LZS) in lovske družinami – upravljavkami lovišč. Biti morajo strokovne in nuditi dobro oporo tako LZS kot lovske družinam.

Foto: Marjan Artnak

VOLK, MEDVED IN RIS TUDI NA KOROŠKEM

STA in www.n1info.si/novice/, 2. 3. 2026 – Še pred nekaj leti so se zveri na Koroškem pojavljale izjemoma in večinoma prehodno. Zdaj njihovo prisotnost opazamo vse pogosteje, so dejali na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS). Med drugim volkove opazajo na Pohorju in Kozjaku, pa tudi v Občini Črna na Koroškem. Pojavljajo se tudi medvedi, na Libeliški gori pa so januarja lani opazili risa. Na Koroškem je prisoten tudi volk. Med drugim je že nekaj časa znano, da se je na Pohorju oblikoval trop volkov, ki se po podatkih ZGS večino časa premika na ovršnem delu Pohorja, znotraj meja lovišča s posebnim namenom Pohorje. Posamezna redka opazanja so tudi v nižje ležečih predelih, zlasti v loviščih na severni strani Pohorja, in sicer v loviščih Ruše, Puščava, Podvelka in Janžev Vrh. »Posamezni volkovi, t. i. dispergerji, se redno pojavljajo na območju lovišč Bistra in Koprivna - Topla v Občini Črna na Koroškem. Ocenjujemo, da volkovi v to območje prihajajo iz zahoda prek Kamniško-Savinjskih Alp. Posamezne volkove so opazili tudi na območju Kozjaka v loviščih Radlje, Remšnik in Kapla,« so naštel na ZGS.

V SLOVENIJI 147 VOLKOV IN 16 VOLČJIH TROPOV

DNEVNIK, 12. 3. 2026 (STA) – Tropi so zaznani na območjih Pokljuke, Jelovice, Trnovskega gozda, Idrijsko-Cerkljanskega hribovja, Nanosa, Menišije, Blok, Vremščice, Javornikov, Kozarišča, Snežnika, Gotenice, Brige, Roga in Poljanske gore na Kočevskem ter po novem tudi na območju Pohorja, kjer pred tem več desetletij ni bilo stalno prisotnih volkov. V enajstih volčjih tropih je bila v tem obdobju potrjena reprodukcija, za pet tropov pa ni bilo mogoče določiti statusa. V tropu na območju Nanosa je medtem zaradi povoza na cesti poginil reproduktivni samec, je objavilo Ministrstvo za naravne vire in prostor. Poleg volkov v 16 tropih so 32 volkov zaznali zunaj teritorijev potrjenih tropov. Velikost celotne superpopulacije – gre za slovenski del populacije, ki vključuje tudi volkove v čezmejnih tropih –, je bila po najnovjšem monitoringu ocenjena na 147 volkov, pri čemer je bilo dejansko zaznanih 113 osebkov. Populacija volka se je od leta 2010, odkar poteka genetski monitoring po enaki metodologiji, po pojasnilih ministrstva stalno povečevala do sezone 2019/2020. Od sezone 2020/2021 naprej je

številčnost populacije približno stabilna z manjšimi nihanji. V sezoni 2024/2025 se nakazuje vnovično večanje populacije te zveri, kar naj bi bilo najverjetneje posledica prostorskega širjenja populacije na območje Pohorja. V sezoni 2024/2025 ni bil zaznan noben primer križanja med volkom in domačim psom. Gre sicer za šesto izvedbo monitoringa volka na območju Slovenije od leta 2010, ki ga je naročilo Ministrstvo za naravne vire in prostor. Terenski del monitoringa volka, navezan na zbiranje neinvazivnih genetskih vzorcev, je potekal od avgusta 2024 do konca junija 2025.

LOVCI UČENKAM IN UČENCEM POKAZALI ZANIMIVO RAZSTAVO, OB TEM SO IMELI TUDI KVIZ

Www.lokalec.si, 3. 3. 2026 (Ur.) – V dvorani Kulturno-upravnega centra Vuzenica so lovci iz več lovskih družen pripravili izjemno razstavo. Učenci in učenke osnovne šole so si razstavo ogledali, ob tem pa izvedeli še veliko zanimivega – pa še kviz so imeli. Lovci iz pohorsko-kobanskega lovskega okoliša so pripravili zanimivo lovsko razstavo. Predstavljajo jo tri lovске družine (LD): LD Muta, LD Zeleni vrh

Vuzenica in LD Orlica - Vuhred. Z različnimi dejavnostmi so osnovnošolcem pokazali, s čim vse se ukvarjajo lovci. Otroci, ki so prihajali po skupinah, so najprej izvedeli več zanimivosti, ki jim jih je povedala Tanja Postružnik Koren, članica lovске družine, hkrati pa tudi prepoznavna televizijska voditeljica, ter še nekaj lovcev. Ogledali so si razstavo, na kateri so videli več živali, lovsko prežo, krmilnico in še več stvari, na odru pa so imeli tudi rogovje.

ŠKODE ZARADI DIVJADI V GOZDOVIH

KMEČKI GLAS, 7. 3. 2026 (Franc Fortuna) – Kako veliko škodo povzroča jelenjad v gozdovih, smo se lahko prepričali tudi ob obisku družinske kmetije Janeza Lenka v Ljubnem ob Savinji. Na kmetiji, ki se sicer pretežno ukvarja s prirajo mleka, je gozd pomemben vir dodatnega prihodka. Gozdove imajo na okrog 900 metrih nadmorske višine. Na leto posekajo okrog 100 m³ lesa, v preteklosti pa so poleg rednih negovalnih del zgradili precej vlak in na tak način poskrbeli za dobro odprte gozdove. Kot je povedal Janez, pri gospodarjenju z gozdom vseskozi upošteva nasvete revirnega gozdarja in je z njim na splošno zadovoljen. Pred petimi leti so na

njegovo priporočilo na površini okrog hektarja opravili redčenje v drogovnjaku. Od takrat pa so se jim začele enormno povečevati škode zaradi jelenjadi. Dandanes je kljub zaščitnemu premazu debel poškodovanih že več kot tretjina dreves. Obrizenost in obdrgnjenost zaradi jelenjadi se pojavlja od jeseni do pomladi, saj se čez poletje jelenjad preseli višje v gore.

ZAMEJSKI LOVCI NA SEJMU V CELJU

Www.volksgruppen.ort.at., 18. 3. 2026 – V Celju so potekali Marčni sejmi, ki so na sejnišču združili več vsebinsko raznolikih sejmov in skupaj ustvaril največji pomladni sejmski dogodek v Sloveniji. V treh dneh se je predstavilo okoli 400 razstavljalcev iz 14 držav. Eno izmed področij sejma so bili Dnevi lovstva, na katerih se je predstavil tudi Klub prijateljev lova iz Celovca. Predstavili so se lovci in lovke iz Slovenije, Avstrije in Italije. V Celju je bil tudi predsednik Kluba prijateljev lova iz Celovca Janez Kaiser, predstavili so se tudi zamejski Slovenci iz Italije. Matjaž Rustja, predsednik Društva slovenskih lovcev Doberdob, je izpostavil, da mednarodno druženje med lovci ni bilo vedno samo-umevno. Hkrati se je zahvalil tudi Janezu Kaiserju. Alojz Kovšca, nekdanji predsednik Državnega

sveta Republike Slovenije, zdaj pa predsednik Lovske zveze Slovenije, je poudaril, da je na področju čezmejnega lovstva potekal zgodovinski projekt.

V BLIŽINI NASELJI LETOS VELIKO SOV. NEKATERE ZARADI ZASTRUPITVE POGINILE

VESTNIK, 19. 3. 2026 (Vanesa Jaušovec) – Če smo pozorni na dogajanje v naravi, lahko v zadnjem času opazimo več sov tudi v bližini naselij. Kot pojasnjuje Gregor Domanjko iz Javnega zavoda Krajski park Goričko, to ni nenavadno. V Pomurju živi osem različnih vrst sov – lesna sova, mala uharica, velika uharica, pegasta sova, veliki skovik, čuk in kozača. Najpogostejši sta lesna sova in mala uharica, ki ju najlažje opazimo ali slišimo prav v naseljih. »Za malo uharico je značilno, da se pozimi zbira v skupine in prezimuje v parkih ali na iglavcih. Zato jo pozimi lažje opazimo v bližini hiš,« je pojasnil Domanjko in dodal, da so letos pozimi prejeli več podatkov o pegastih sovah v nižinskem delu Prekmurja. Lesni sovi in mali uharici krošnje iglavcev, kot sta smreka in rdeči bor, dajejo zavetje pred dežjem in snegom. Poleti ju lahko prepoznamo po piskajočem oglašanju

mladičev. Pegasta sova pa gnezdi in lovi male sesalce na odprtih podstrešjih starejših hiš in kmetijskih poslopij. Občasno prileti tudi v hleve, kjer išče dnevno ali nočno zatočišče. »Od vseh naštetih sov v Pomurju oziroma na območju Nature 2000 Goričko sistematično popisujemo le velikega skovika. Za druge vrste nimamo natančnih podatkov o pojavljanju,« je še dodal Domanjko. Velika uharica je sicer najpogostejša na Krasu, kjer gnezdi na skalnih policah, zato je v severovzhodni Sloveniji redka. Na Štajerskem in v Prekmurju gnezdi predvsem v kamnolomih.

IZREDNI Odstrel SIVIH VRAN

Www.ovtar24.si, 24. 3. 2026 (MT) – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je ugodilo vlogi Območnega združenja upravljavcev lovišč Slovenskogoriškega lovskopravljavskega območja (LUO) za izreden poseg v populacijo sive vrane v času lovopusta. V omenjenem LUO je letos dovoljen izreden odstrel sivih vran v času lovopusta od dneva izdaje omenjene odločbe, 4. marca, do 31. julija. V odločbi, ki so jo prejele vse lovske družine kot upravljavke lovišč tamkajšnjega območja, je ministrstvo med drugim zapisalo, da lahko izreden odstrel teh ptic poteka izključno na kmetijskih

površinah, kjer nastaja oziroma je pričakovati, da bo nastala škoda zaradi sivih vran. Odstrel je treba izvajati na ciljno usmerjen način, kar pomeni, da mora biti izvajalec odstrela samo na površini, kjer nastaja škoda oz. je pričakovati, da bo škoda nastala zaradi prevelikega števila sivih vran. Največ škode nastaja na posevkih koruze. Na sive vrane je dovoljeno streljati samo z dobro vidnih strelnih mest, in sicer le na ne gnezdeče ptice, ki se združujejo v jate.

VELIKA ŠKODA ZARADI DIVJADI V SLOVENSKI ISTRI

RTV SLO, PK, 25. 3. 2026 (Branko Vrabc) – Na Primorskem jeleni in divji prašiči povzročajo ogromno škodo v sadovnjakih in na njivah. Naša ekipa se je odpravila od Ocizle do Trebeš in slika je povsod enako klavna: poškodovana drevesa in prekopani travniki. Starejši kmetje kljub težavam vztrajajo in obnavljajo, kar je še mogoče obnoviti. Med mlajšimi pa je vse več taktih, ki so dejali, da se v takšnih razmerah ne bodo več ukvarjali s kmetovanjem. Odškodnine za nastalo škodo sicer so, vendar po ocenah prizadetih z njimi ne poravnajo dejanskih izgub.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Milan Vogrin

KJE SMO NAREDILI »NAPAKO« PRI UPRAVLJANJU S POPULACIJO JELENJADI V SEVEROZAHODNI SLOVENIJI?

Leta 2001 smo po vzoru notranjske in zahodnovisokokraške regije tudi v severozahodni (SZ) Sloveniji pristopili k enotnemu načinu upravljanja s populacijo jelenjadi (*Cervus elaphus* L.). Prostorsko območje obravnave jelenjadi se je v letih nekoliko spreminjalo; v začetku je obsegalo del tedanjega **Idrijskega (cerkljansko) lovskogojitvenega območja (LGO)**, del **Soškega LGO (kambreško)** in del **Triglavskega LGO (tolminsko, kobariško, bovško)**, delovalo je pod imenom **Odbor tolminske regije za gospodarjenje z jelenjadjo**. Pozneje, z uveljavitvijo lovskoupravljaljskih območij (LUO), je območje obravnave jelenjadi sprva ostalo isto, obsegalo je dele **Zahodnovisokokraškega LUO** in dele **Triglavskega LUO**, delovalo je pod imenom **Komisija za gospodarjenje z jelenjadjo**. Zadnja leta območje enotne obravnave jelenjadi obsega primorski del Triglavskega LUO,¹ deluje pa kar pod okriljem **Območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) Triglavskega LUO in Komisije za oceno odstrela in izgub v Triglavskem LUO z dodatnimi člani**. V SZ Sloveniji preostalo jelenjad obravnavamo ločeno v okviru Zahodnovisokokraškega LUO pod okriljem OZUL in njegove komisije za jelenjad.

Skupna obravnava jelenjadi

Glavna naloga skupne obravnave jelenjadi je enotno in usklajeno upravljanje, enotna (komisijska)

¹ Štirinajst lovišč v upravljanju lovskih družin in LPN Prodi - Razor ter trije revirji LPN Triglav na primorski strani tega lovišča.

ocena letnega odvzema,² ocenitev starosti jelenjadi obeh spolov na osnovi obrablenosti zobovja, sprva tudi ocenjevanje vrednosti trofej ter sodelovanje pri pripravi načrta odvzema skupaj z **Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS)**.

² V prispevku uporabljamo načrtovalski izraz odvezem, ki predstavlja skupaj odstrel in vse izgube.

Pomembna je tudi vzgojno-izobraževalna stran enotne obravnave jelenjadi. V ta namen vsako leto pripravimo analizo odvzema, izdamo katalog odvzema

Slika 1: Naslovnica prvega kataloga odvzema iz leta 2002

Na SZ delu Slovenije je jelenjad zanimiva predvsem zaradi izredno hitrega večanja številčnosti in prostorske širitve populacije.

(slika 1), postavimo razstavo trofej (v začetku tudi čeljustnic) z obveznim posvetom in predavanjem na temo jelenjadi, kamor vabimo tudi vodilne slovenske poznavalce te vrste divjadi. Po izbruhu epidemije koronavirusa je bila tradicija nekoliko prekinjena, razstave trofej (le najboljše in najzanimivejše trofeje vseh vrst divjadi) sedaj pripravljamo na dve leti, skladno z veljavnostjo dvoletnih lovskih načrtov za LUO. Ocenjevanje starosti pa zaradi množice čeljustnic poteka kar v okviru rednega letnega pregleda odvzema po loviščih. V letu 2025 smo zabeležili 25 let od začetka enotne obravnave jelenjadi v SZ Sloveniji. Na voljo imamo kakovostne podatke o njenem odvzemu, na osnovi katerih smo pripravili v nadaljevanju prikazano analizo upravljanja s populacijo in odgovorili na nekatera vprašanja, na katera pri dosedanjem upravljanju s to vrsto divjadi nismo znali odgovoriti.

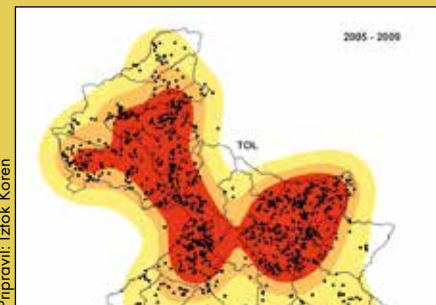
Širitev jelenjadi

Zdajšnja razširjenost in gostota jelenjadi v Sloveniji sta posledica optimalne primernosti habitatov, odsotnosti velikih plenilcev in dosedanje, jelenjadi naklonjene lovske zakonodaje (Adamič, 1992). Na SZ delu Slovenije je jelenjad zanimiva predvsem zaradi izredno hitrega večanja številčnosti in prostorske širitve populacije. Zgodovinsko gledano od leta 1940 do 2000 je bila v SZ Sloveniji širitev jelenjadi tesno povezana s povečevanjem deleža gozda in z zmanjševanjem deleža kmetijskih zemljišč, širitev pa ni bila povezana z zaraščenimi in neproduktivnimi površinami (Koren, 2009). V obdobju od leta 2014 do 2023 jelenjad v SZ Sloveniji že prevzema vlogo najpomembnejše vrste divjadi, in sicer pred divjim prašičem in srnjadjo (Koren, 2024). Vrsta se širi tudi v visokogorske habitate, kjer je doslej

še ni bilo, in postaja konkurenčna vrsta tipičnim predstavnikom tamkajšnjih habitatov (Koren, 2011).

Okoli leta 1980 je bilo na širšem Tolminskem pet manjših skupin jelenjadi, ki so se v nadaljnjih dvajsetih letih zelo razširile, delno združile, pojavile so se nove skupine. Skupno je bilo tako okoli leta 2000 šest večjih skupin jelenjadi, njihova jedra so bila medsebojno še vedno prostorsko ločena (Muznik, 1999). V tistem obdobju je bila novo nastajajoča, tako imenovana tolminska populacija jelenjadi še vedno ločena od sosednje velike zahodnovisokokraške populacije. Do leta 2010 so se posamezna jedra jelenjadi združila, nastala je nova, stabilna populacija jelenjadi, ki se je že povezala s sosednjo zahodnovisokokraško populacijo (Koren, 2011).

Zaradi velike številčne in prostorske dinamike populacije jelenjadi se vedno bolj kaže njen vpliv na življenjsko

Pripravil: Iztok Koren

Foto: Luka Ambrožič

Slika 2: Tolminska populacija jelenjadi. Rdeča barva prikazuje območje, kjer je bilo v letih 2005–2009 odvzeto 50 % celotnega odvzema, oranžna barva predstavlja 75 % celotnega odvzema. Črne črte so meje lovišč.

okolje, pojavlja se škoda na kmetijskih površinah, znatno je tudi objedanje travinja (Stare, 2019; Koren, 2023) in gozdnega mladja (Černe in Stergar, 2024; Koren in Razpet, 2025). Tako imamo za cilj upravljanja z jelenjadjo v obdobju 2021–2030 za Triglavsko LUO, kamor spada tudi tolminska jelenjad, zapisane naslednje operativne cilje glede njene številčnosti:

- gostota jelenjadi se zmanjša na raven, kjer bo omogočeno ustrezno pomlajevanje gozdnega mladja s preraščanjem vseh ciljnih drevesnih vrst,
- zmanjšanje obsega škode na kmetijskih površinah,
- zmanjšanje številčnosti mora biti najbolj intenzivno na območjih največjih lokalnih gostot populacije (Lovskoupravljalški načrt XI. Triglavskega LUO 2021–2030); podoben cilj je bil zapisan tudi v predhodnem desetletnem načrtu za obdobje 2011–2020.

Številčnost populacije in njen prirastek

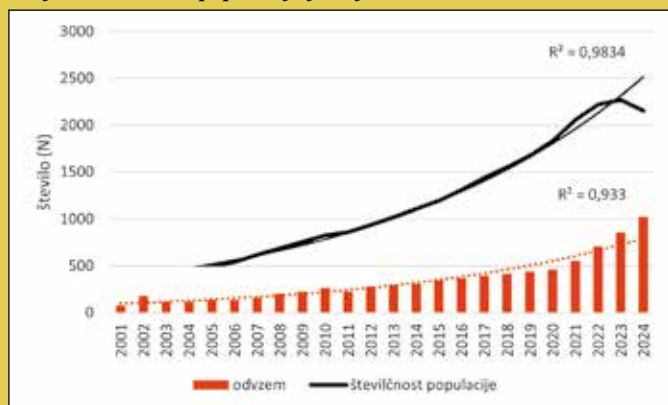
Pri upravljanju s populacijo jelenjadi smo se v SZ Sloveniji, podobno kakor tudi

Foto: Milan Cerar

Številčnost populacije jelenjadi se je povečevala hitreje kot odvzem.

Graf 1: Številčnost populacije jelenjadi in odvzem

Graf 2: Prirastek populacije jelenjadi in odvzem

drugod po Sloveniji, posluževali kontrolne metode v njenem najširšem pomenu (Simonič, 1982). Kontrolna metoda ali rekonstrukcija populacijskih parametrov glede na podatke odvzema (Adamič in Jerina, 2006) temelji na dejstvu, da ne poznamo dejanske številčnosti populacije in njenega prirastka. Pri načrtovanju odvzema smo se tako posluževali številnih posrednih kazalnikov stanja populacije, kot so:

- izvajanje odvzema in doseganje načrta,
- spolna in starostna struktura odvzema,
- telesne mase,
- mase trofej,
- prostorska analiza odvzema,
- objedanje gozdnega mladja,
- objedenost travinja,
- nočno štetje ter
- mehke informacije upravljavcev lovišč in preostalih souporabnikov prostora.

Poznavanje natančnih parametrov odvzema, kot sta starost in spol osebkov v daljšem časovnem obdobju, omogoča določiti tudi številčnost in prirastek populacije s pomočjo matematičnih modelov;³ v našem primeru so podobni modelom za obravnavo gamsa (Koren, 1997a, 2012, 2024).

V vzorec za izračun modelne številčnosti⁴ populacije jelenjadi smo zajeli štirinajst lovišč v Triglavskem LUO⁵ v štiriindvajsetletnem obdobju od leta 2001 do 2024. Vzorec lovišč prostorsko zajema praktično celotno tolminsko populacijo jelenjadi na gornjem delu SZ Slovenije, kakor jo prikazuje *slika 2*.

Modelno številčnost populacije jelenjadi prikazuje *graf 1*. V letu 2001

je številčnost znašala okoli 400 živali (5 osebkov/1000 ha), nato se je vsako nadaljnje leto povečevala do leta 2023, ko je znašala okoli 2300 živali (29 osebkov/1000 ha). V letu 2024 se je prvič zmanjšala na okoli 2100 živali (26 osebkov/1000 ha). V štiriindvajsetih letih se je številčnost jelenjadi večala po eksponentni krivulji ($R^2 = 0,9834$), povečala se je za več kot petkrat. Glede na zdajšnje populacijsko gostoto jelenjadi tolminsko populacijo uvrščamo med najgostejše v Sloveniji (Hafner, 2008).

Graf 1 prikazuje tudi odvzem, ki je leta 2001 znašal 77 živali (1 osebek/1000 ha), nato se je skoraj vsako nadaljnje leto povečeval do odvzema 1024 živali (13 osebkov/1000 ha) v letu 2024. Bolj se je povečal v zadnjih treh letih od 2022 do 2024. V celotnem obdobju se je tudi odvzem, zahvaljujoč omenjenemu povečanju v zadnjih letih, povečeval po eksponentni krivulji ($R^2 = 0,9330$). V štiriindvajsetletnem obdobju se je povečal za več kot trinajstkrat. V poprečju je znašal 30,5 % (od najmanjšega 20 % do največjega 48 %) od številčnosti, kar

je nekaj manj od slovenskega povprečja (Hafner, 2008).

Še boljše sliko dogajanja v populaciji jelenjadi glede dinamike številčnosti omogoči primerjava odvzema s prirastkom populacije; kazalnika prikazuje *graf 2*. Podobno kakor številčnost se je tudi prirastek v obdobju 2001–2022 povečal s 126 živali (2 osebka/1000 ha) na 739 živali (9 osebkov/1000 ha), kar pomeni skoraj šestkratno povečanje. V zadnjih dveh letih se je prirastek kar zelo zmanjšal na 560 živali (7 osebkov/1000 ha). V obdobju 2001–2022 je bil odvzem vsako leto manjši od prirastka, v poprečju je v tem obdobju odvzem znašal 78 % prirastka. V zadnjih dveh letih pa je odvzem številčno kar zelo presegel prirastek z indeksoma 123 % oziroma 183 %. V štiriindvajsetletnem poprečju je prirastek v modelu znašal okoli 50,0 % spomladanske številčnosti populacije jelenjadi; dejanski prirastek je bil nekoliko manjši, ker v modelu prikazujemo minimalno številčnost.

Že iz primerjave eksponentnih krivulj številčnosti populacije jelenjadi in njenega odvzema (*graf 1*) ugotovimo, da se

Foto: Marjan Artnak

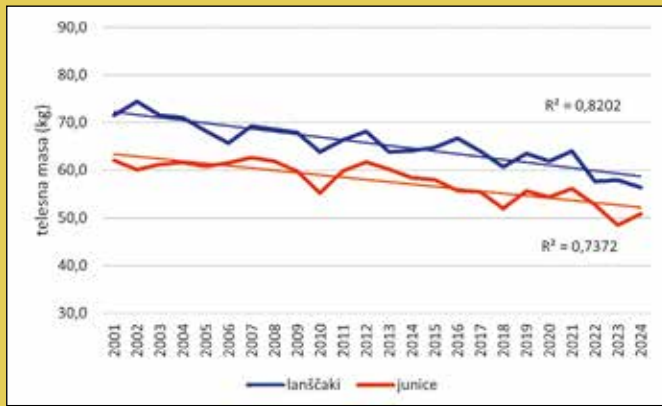
Kje smo torej naredili napako pri upravljanju s tolminsko populacijo jelenjadi, da se je v štiriindvajsetletnem obdobju njena številčnost tako povečala? Eden izmed glavnih vzrokov za nenehno povečevanje številčnosti jelenjadi je odvzem, ki ni dosegal prirastka populacije.

³ Uporabili smo dva matematična modela, kombinirali smo metodo povratnega izračuna z bilančno metodo. Rezultati dveh modelov so si zelo podobni, določili smo minimalno številčnost in prirastek, saj v model nismo vgradili neevidentiranih izgub jelenjadi.

⁴ V številčnosti v prispevku obravnavamo spomladansko številčnost v določenem letu, povečano za letni prirastek in zmanjšano za odvzem.

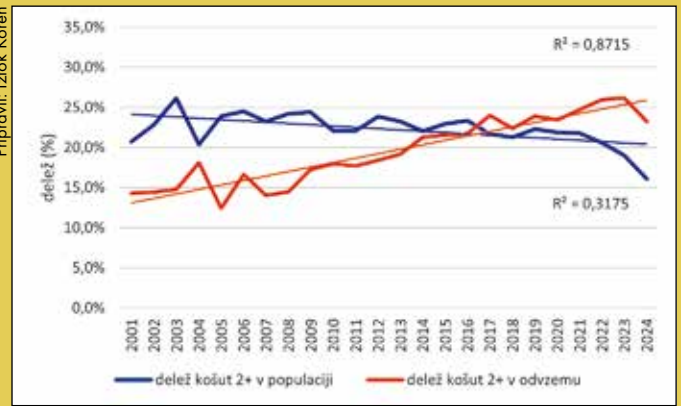
⁵ Lovišča v upravljanju LD brez LPN: Bovec, Čezsoča, Drežnica, Kobarid, Ljubinj, Log pod Mangartom, Otavnik, Planota, Podbrdo, Porezen, Smast, Soča, Tolmin in Volče (79.750 ha lovne površine).

Graf 3: Dinamika telesnih mas enoletne jelenjadi

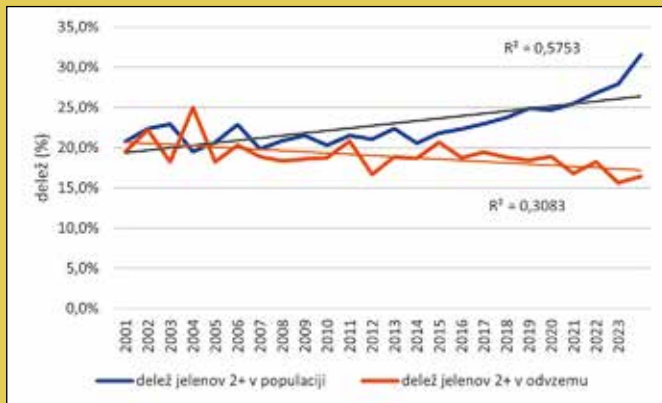
Pripravil: Iztok Koren

Graf 4: Dinamika deleža košut 2+ in starejših populacij v odvzemu

Pripravil: Iztok Koren

Graf 5: Dinamika deleža jelenov 2+ in starejših v populaciji in odvzemu

Pripravil: Iztok Koren

Foto: Lojzi Avesnik

je številčnost povečevala hitreje kakor odvzem. Podobno se je, vsaj do leta 2021, tudi prirastek večal hitreje kakor odvzem (graf 2). Številčnost populacije jelenjadi se je umirila in se nato zmanjšala šele, ko se je prirastek zelo zmanjšal zaradi zelo povečanega odvzema jelenjadi v zadnjih treh–štirih letih. Številčnost populacije jelenjadi prek začetne faze rasti in največje rasti najverjetneje prehaja v fazo dinamičnega ravnovesja številčnosti (Patton, 1992).

Kot zanimivost prikazujemo tudi posreden dokaz za veliko povečanje številčnosti, to je zmanjšanje telesne kondicije jelenjadi, ki se kaže v zmanjševanju njenih telesnih mas (graf 3). Telesne mase enoletne jelenjadi so se značilno linearno zmanjšale tako pri jelenih ($R^2 = 0,8202$, v poprečju za 13 kg) kakor pri košutih ($R^2 = 0,7372$, v poprečju za 11 kg).

Sprememba starostne strukture populacije in odvzema

Poleg povečevanja višine odvzema jelenjadi smo skušali slediti cilju zmanjšane številčnosti tudi z večjim posegom v rodni del populacije, torej med dvoletne in starejše košute (graf 4). V začetnem obdobju, ko se še niso kazali posredni znaki velike številčnosti, smo načrtovali odvzem 20 % košut 2+. V zadnjem obdobju smo skušali povečanje številčnosti zaustaviti tudi z večjim načrtovanim posegom v

Prirastka populacije nismo dosegali, vendar smo mu vsaj dinamično sledili. V bistvu nam je vedno zmanjkalo nekoliko »sape«, z malo več poguma bi dosegli prirastek in ustavili rast populacije že pred leti.

višini 25 %. Za celotno štiriindvajsetletno obdobje velja, da se je delež odvzema košut 2+ stalno linearno povečeval ($R^2 = 0,8715$, v poprečju od 13,1 % do 25,8 %). Posledica povečanja deleža odvzema košut 2+ je bilo rahlo, vendar značilno linearno zmanjšanje deleža košut 2+ v sami populaciji ($R^2 = 0,3175$, v poprečju od 24,2 % do 20,5 %).

Pri trofejnih jelenih 2+ in starejših je dinamika njihovega deleža v odvzemu in v populaciji ravno obratna kakor pri košutih (graf 5). Celotno proučevano štiriindvajsetletno obdobje smo načrtovali 20 % delež odvzema trofejnih jelenov. Tekom let beležimo rahel, vendar značilen linearni upad deleža odvzetih jelenov 2+ ($R^2 = 0,3083$, v poprečju od 20,7 % do 17,3 %). Delež jelenov 2+ in starejših pa se je v populaciji tekom let kar močno linearno povečeval ($R^2 = 0,5753$, v poprečju od 19,4 % do 26,3 %), slednje potrjujejo tudi opažanja v naravi.

Sklepne misli

Kje smo torej naredili napako pri upravljanju s tolminsko populacijo jelenjadi, da se je v štiriindvajsetletnem obdobju njena številčnost tako povečala? Eden izmed glavnih vzrokov za nenehno povečevanje številčnosti jelenjadi je odvzem, ki ni dosegal prirastka populacije. Če bi iz populacije odvzeli celoten prirastek, bi ohranjali njeno številčnost na konstantnem nivoju, kakor je to na primer pri triglavski populaciji gamsa.⁶ Prirastka nismo dosegali predvsem zato, ker njegove višine nismo poznali in smo se zanašali na posredne kazalnike številčnosti. Težava kontrolne metode pri spremljanju posrednih kazalnikov številčnosti populacije je tudi v tako imenovanem »časovnem zamiku sklepanja«. Ko posredni kazalniki opozarjajo, da se s številčnostjo populacije

⁶ Triglavska populacija gamsa, njen razvoj in upravljanje. Lovec, CVII. letnik, št. 12/2024.

nekaj dogaja, je navadno že prepozno, saj se je medtem številčnost že zelo povečala (Koren, 1997a, 1997b).

Vzrok povečanja številčnosti jelenjadi je delno v samem sistemu načrtovanja odvzema. V SZ Sloveniji je sistem načrtovanja količine odvzema vedno temeljil na uzakonjeni soudeležbi vseh uporabnikov prostora (deležnikov). Še posebno je to veljalo za samo lovstvo, ki je vedno aktivno sodelovalo že v fazi priprave osnutkov lovskih načrtov. Po uskladitvi načrtov z drugimi souporabniki prostora je bil načrt odvzema jelenjadi praviloma nekaj večji od predloga lovcev. Že nekje na sredini proučevanega obdobja se je v lovstvu pojavilo večinsko mnenje, da smo dosegli zgornjo raven višine načrta in samega odvzema. To dejstvo je oteževalo nadaljnje večje povečevanje načrta. Kljub temu sta se višina načrta odvzema in sam odvzem še vedno povečevala, odvzem je tudi vedno dosegal vsaj 90 % načrta. Prirastka populacije nismo dosegali, vendar smo mu vsaj dinamično sledili. V bistvu nam je vedno zmanjkalo nekoliko »sape«, z malo več poguma bi dosegli prirastek in ustavili večanje populacije že pred leti.

Medtem se je številčnost populacije jelenjadi razvijala po svoji poti. V zadnjih letih njene velike številčnosti so se vedno bolj kazale številne negativne posledice: opažanja velikih skupin jelenjadi, njeno vdiranje v odročnejše vasi, vznemirjanje prebivalcev v času ruka in vedno večje nezadovoljstvo predvsem kmetovalcev. Tudi nekateri merljivi kazalniki v okolju so postajali zaskrbljujoči; naj omenimo samo težave s popasenostjo travinja, ki obsega od 30 % (Koren, 2023) do 50 % (Stare, 2019), objedenost gozdnega mladja se povečuje (Černe in Stergar, 2024), tudi višinsko preraščanje gozdnega mladja ni najbolj zadovoljivo (Koren in Razpet, 2025). Veča se tudi druga škoda zaradi jelenjadi, ki je v letih 2023–2024 v Triglavskem LUO med vso parkljasto divjadjo že prevladovala s 55 %.

Upravljanje z jelenjadjo je zašlo v težave, potrebni so bili skrajni ukrepi. Zato se je v zadnjih treh letih poseganje v populacijo jelenjadi načrtno zelo povečalo ob znatnem angažiranju OZUL in ZGS. Veliko povečanje odvzema je nastalo tudi zaradi zavzetosti nekaterih upravljavcev lovišč, ki so sami uvideli, da je to edini način reševanja težave številčnosti jelenjadi. Nekateri upravljavci lovišč je bilo treba v znatno večji odvzem tudi prisiliti, nekaterih pač ni bilo mogoče. Lov jelenjadi v tolikšnem obsegu je namreč znaten lovni napor, še posebno v gorskem okolju tolminske populacije, kjer je predvsem spravilo plena zelo težavno in se zato marsikateri lovec raje ne odloči za uplenitev jelenjadi. Pojavljati so se začele

tudi pripombe, da dejansko to ni več lov na jelenjad, temveč njeno iztrebljanje.

Nekoliko bolje smo se v želji za zmanjšanje številčnosti jelenjadi izkazali pri starostni strukturi odvzema rodnege dela populacije. Dejstvo, ki je gotovo tudi pripomoglo k povečevanju številčnosti vsaj v začetnem obdobju, je, da smo do leta 2014 iz populacije odstranjevali premalo košut 2+ oziroma, da je bil delež teh košut v odvzemu manjši od 20 %. Pozneje smo večji načrtovani poseg 25 % tudi dosegali.⁷ Iz začetnega obdobja očitnega varovanja košut 2+ smo v odvzemu stalno povečevali njihov delež. Ukrepati je bilo treba s samim povečanim načrtom odvzema te starostne kategorije, pa tudi z neprestanim prepričevanjem upravljavcev lovišč. Rezultat je vzpodbuden, saj se je delež rodnih košut v populaciji zmanjšal, posredno je manjši tudi sam prirastek. Nasprotno se kaže pri trofejnih jelenih, ko se njihov delež v odvzemu zmanjšuje, populacija pa se z njimi krepi. V upravljanju z jelenjadjo torej ni prevladoval trofejni lov, temveč dejansko poseg v populacijo, ki je v strukturnem pomenu dosledno sledil postavljenim smernicam in ciljem upravljanja.

Pri gospodarjenju z divjadjo v SZ Sloveniji večanje številčnosti jelenjadi in z njimi povezane težave niso osamljen primer. Pred leti je bila podobna zgodba z divjim prašičem. Številčnost divjega prašiča se je prav tako povečala prek vseh meja predvsem zaradi takratne želje po številčni populaciji, saj je divji prašič s celoletno lovno dobo zelo zanimiva divjad (Koren, 2009, 2024). Sledile so enormne škode v okolju, predvsem na razritih travnikih in njivah, kjer so razrite površine, na primer, dosegale tudi več hektarjev skupaj. Z rednim odvzemom nismo uspeli

⁷ V dvoletnem načrtu 2025 in 2026 je načrtovani delež posega med košute 2+ še večji, in sicer v višini 30 %.

slediti povečanemu prirastku in večanju številčnosti populacije divjih prašičev. Edina rešitev nastale težave je bila v rigo-roznih ukrepih, kot so navzgor neomejen odvzem, pospešen odvzem rodnege dela populacije, ukinitvev lovnih dob, nočna optika in podobno. Omenjeni ukrepi so dejansko nekoliko zmanjšali številčnost divjih prašičev in z njo povezanih težav upravljanja.

Iz predstavljene analize so vidni pozitivni učinki ukrepov v populaciji jelenjadi, zmanjšal se je prirastek populacije, številčnost se je umirila in celo zmanjšala. Dolgoletni cilj upravljanja z jelenjadjo je najverjetneje končno dosežen. Seveda se sedaj pojavlja vprašanje, kako naprej. Z velikimi odvzemi bo verjetno treba nadaljevati vsaj še nekaj let, da se bo številčnost populacije še nekoliko zmanjšala in da bi se ustalila na dinamičnem ravnovesju z njenim okoljem. Predvsem bo treba pozorno spremljati vse že omenjene posredne kazalnike stanja populacije jelenjadi, še posebno merljive. Pričujoča analiza številčnosti in prirastka populacije nam žal ne bo več v pomoč, saj se v prihodnje, po spremembi lovskega zakona v letu 2025,⁸ kot materialni dokaz ukinjajo čeljustnice, na podlagi katerih smo ocenjevali starost jelenjadi. Starostno strukturo odvzema jelenov bo v prihodnje še mogoče nekako ugotoviti, medtem ko bodo podatki o starosti košut popolnoma izgubljeni in modelov številčnosti, vsaj na osnovi struktur odvzema, ne bo več mogoče izdelati.

Mag. Iztok Koren,
univ. dipl. inž. gozd.,
OZUL Triglavskega LUO,
iztok.koren58@gmail.com

Viri so na voljo pri avtorju.

⁸ Na osnovi spremembe zakona je že izšel novi Pravilnik o označevanju odvzete parkljaste divjadi in evidentiranju divjadi po odvzemu (9. 10. 2025).

Foto: Marjeta Artnak

V upravljanju z jelenjadjo ni prevladoval trofejni lov, temveč dejansko poseg v populacijo, ki je v strukturnem pomenu dosledno sledil postavljenim smernicam in ciljem upravljanja.

KRUTA RESNICA O ČOKOLADI, KAVI IN AVOKADU

Lovci smo varuhi narave na tem koščku sveta, kjer živimo. Skrbimo za ravnovesje v naravi, ohranjamo življenjski prostor divjadi in ob tem opozarjamo na nepravilnosti, ki jih ljudje počno s svojim nepremišljenim ravnanjem. Naše delo je neprecenljivo in prav je, da seže dlje od meja domačega lovišča. Čeprav se nam včasih zdi skoraj nemogoče, pa vendar s svojimi vsakodnevnimi navadami ne vplivamo le na domače okolje, temveč se lahko posledice naših vsakdanjih izbir kažejo na zelo oddaljenih predelih naše matere Zemlje. Ste se ob grižljaju slastne čokolade kdaj vprašali, kje na našem prelepem modrem planetu so rasli kakavovci, s katerih pridobivajo kakavova zrna, ki dajo čokoladi tako slasten čokoladen okus? Ste ob požirku kave kdaj pomislili, čigave roke so obrale zrna, jih posušile in shranile v velike vreče, ki so prepotovale pol sveta, da so prišle do nas? Ste ob rezini maslenega zelenega avokada kdaj pomislili, da je kmet trepetal za svoje življenje, ko je skrbel za svoj pridelek? V časih sodobne trgovine, ko nam je na dosegu roke skorajda ves svet, je pomembno vedeti, da z izbiro izdelkov v trgovinah ne izbiramo le okusov in vonjav, temveč vplivamo tudi na življenja ljudi prav zares daleč daleč stran. Morda bi bil zdaj čas, da spoznamo kruto resnico o čokoladi, kavi in avokadu, o treh živilih, ki so samoumeven del našega vsakdanjika, pa vendar se s prav v vsakem grižljaju čokolade, vsaki skodelici kave in vsaki rezini avokada skriva nevidna, oddaljena, a resnična zgodba o krčenju gozdov, o težkem življenju ljudi in o pritiskih na rastlinski in živalski svet v oddaljenih svetovih.

Čokolada z dreves

Čokolada je na neki način sladica z dreves. Njena priljubljenost in dostopnost na svetu se v zadnjih letih zelo povečujeta, kar vpliva na ob-

močja, kjer se ukvarjajo z intenzivno pridelavo kakavovih zrn, ki so pravzaprav semena drevesa kakavovca (*Theobroma cacao*). Skrita so v velikih strokih, ki po obliki spominjajo na nekakšne podolgovate buče. Območja, kjer raste

največ kakavovcev, so v zahodni Afriki, na Slonokoščeni obali, v Gani, Nigeriji in Kamerunu. Kljub temu pa Afrika ni zibelka kakavovca. Zanimiva drevesna vrsta namreč izvira iz Južne Amerike, kjer so jo Azteki gojili že mnogo pred

Povprečen Slovenec v enem letu pojé povprečno okrog šest kilogramov čokolade.

Kakavovi plodovi pogosto rastejo neposredno iz debla. Lahko so različne barve, kar je odvisno od sorte in stopnje zrelosti. Na istem drevesu pogosto vidimo različno obarvane plodove, saj ne dozoriyo vsi hkrati.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Brez skodelice dišeče kave si številni ljudje ne znajo predstavljati začetka novega dne, odmor v službi ali popoldanskega klepeta.

časom, ko je evropski človek odkril povsem novo celino, za katero je bil prepričan, da je bila Indija. Azteki so kakavovec imenovali *drevo bogov* in nič nenavadnega ni, da so bili nad kakavovimi zrnji in vsem, kar je iz njih mogoče pripraviti, navdušeni tudi Evropejci. V 19. stoletju so kakavovec prinesli v Afriko, kjer so razmere za njegovo rast prav tako ustrezne in ni minilo dolgo, ko je Afrika postala in ostala vodilna po pridelavi kakava na svetu.

Kakavovci so sicer drevesa, ki dobro uspevajo na globokih tleh, ki so bogata s hranili in kjer ni premočnega sonca. Kakavovec namreč v naravi raste v spodnjem sloju tropskega gozda, kjer je malo svetlobe in se sončni žarki le s težavo prebijajo do gozdnih tal skozi drevesne krošnje. Najustreznejši način gojenja kakavovcev je tako pod višjimi drevesi. Največkrat so to bananovci ali kokosove palme. Njihova naloga je kakavovcem nuditi prijazno senco. Prevelika izpostavljenost soncu kaka-

vovce utruja, zmanjšuje njihovo vitalnost in poveča občutljivost za bolezni. Da vzpostavijo nove nasade kakavovca, po navadi posekajo velike površine starodavnih tropskih gozdov, kjer svoj dom izgubijo številne živalske in rastlinske vrste, ki se zaradi intenzivnih posegov v prostor ne morejo nikamor več umakniti.

Kakavovci so zelo občutljiva drevesa. Najbolj jim ustreza rast v toplih območjih s povprečno temperaturo okrog 20 °C. Če se bo zaradi podnebnih sprememb temperatura dvignila, razmere za rast kakavovca ne bodo več ugodne. Na vitalnost kakavovcev slabo vpliva tudi preveliko nihanje v količini padavin. Posledično je količina obroda majhna, vse večja pa je dovzetnost za različna glivična obolenja kakavovca. Prav to je tudi vzrok, da si nekateri drznejo celo govoriti, da bo pridelava kakava postala tako zelo draga, da bodo izdelki iz kakava, kamor sodi tudi čokolada, le še razkošje – tako, kot je to bilo v časih, ko je bil kakav le na mizah izbranih.

Najbolj črnogledi strokovnjaki s tega področja celo napovedujejo, da bodo v prihodnjih tridesetih letih podnebne spremembe uničile industrijo čokolade. Podatek, ki prav zares lahko zaskrbi prav vse, ki z užitek in slastjo radi sežejo po tablici ali dveh.

O drevesu, ki zbuja svet

Če čokolada velja predvsem za sladico, pa je kava za marsikoga prva misel, ko se prebuja nov dan. Brez skodelice dišeče kave si številni ljudje ne znajo

Vir: <https://www.coffeerdys.com/>

Plod kavovca je kavna češnja, v kateri sta po dve semeni. Plodovi dozorejo 6 do 9 mesecev po cvetenju. Na isti rastlini lahko hkrati opazimo cvetove, nezrele in zrele plodove. Slednje pomeni, da je treba kavovec obirati ročno.

Plod avokadovca je avokado z značilno hruškasto obliko.

predstavljati začetka novega dne, odmora v službi ali popoldanskega klepeta. Kava nas Evropejce spremlja že stoletja dolgo. V Evropo je prišla v 16. stoletju in kmalu so kavarne v velikih evropskih mestih postale središče vsakodnevnih druženj.

Kave ne bi bilo brez dreves – kavovcev (rod *Coffea*). Kava so pravzaprav posušena in zmleta semena kavovca. Po dve semeni sta skriti v rdečih plodovih, ki so videti kot nekakšne češnje.

Kavovec naj bi izviral iz Etiopije, obstaja pa okrog 124 različnih vrst kavovcev, iz katerih po svetu na nešteto različnih načinov kuhamo poživiljajočo kavo. Dandanes je ogrožena več kot polovica divjih vrst kavovcev in na robu izumrtja. Večina je ogrožena zaradi izsekavanja gozdov in širjenja bolezni, ki jim botrujejo podnebne spremembe. In prav divje vrste kavovcev so tiste, pri katerih lahko najdemo gene, ki

skrbijo za odpornost na raznolike bolezni, ki pestijo rod kavovcev. Kavovce intenzivno gojijo v 70 različnih državah sveta. Dve najbolj znani vrsti kave sta nekoliko slajša arabica (*Coffea arabica*), ki predstavlja 60 do 80 % svetovne proizvodnje kave, in tobusta (*Coffea canephora*), ki jo odlikuje nekoliko višja vsebnost kofeina in predstavlja 20 do 40 % svetovne proizvodnje kave.

Tako kot kakavovec je tudi kavovec izjemno občutljiva rastlina. Če so drevesa izpostavljena daljšim obdobjem suše, začno izgubljati liste in postanejo dovznejša za bolezni in škodljivce. Ekstremni vremenski dogodki zamaknejo cvetenje rastlin in zmanjšajo kakovost kavnih zrn. Za kmetovalce, ki se ukvarjajo s pridelavo kavnih zrn, je proizvodnja kave vse dražja. Če se bodo podnebne spremembe nadaljevale v takšnem obsegu,

bo kava postajala vse redkejša, pridelava zahtevnejša, njena cena pa vse višja. Pridelavo bodo selili na nova območja in na višje nadmorske višine, vedno bolj pa bo odvisna od razvoja odpornejših sort. Raziskave kažejo, da bi se lahko do leta 2050 površine, primerne za gojenje kave, zmanjšale za približno polovico, najbolj pa bi to prizadelo prav tisto vrsto kavovca, ki zavzema glavnino svetovne proizvodnje kave (arabica), saj je zelo občutljiva za spremembe temperature.

Zgodba o visečih zelenih jajcih

Tako kot čokolada in kava tudi druga živila, ki jih dandanes jemljemo za samo-umevna, prihajajo iz oddaljenih krajev, kjer so zelo odvisna od naravnih razmer, podnebja in ljudi, ki jih gojijo. Eno izmed takšnih živil, ki je v zadnjih letih doživelo pravi razcvet in postalo skoraj simbol sodobnega načina prehranjevanja, je tudi avokado. V zadnjih letih je na prav silovit način vstopil v naša življenja. Še pred desetletji nihče od nas ni vedel nič o tem, kakšno eksotično čudo je to. V prejšnjem tisočletju je na stari celini le malokdo poznal to eksotično sadje, po letu 2010 pa ga je njegova priljubljenost izstrelila med zvezde. Raziskovalci zdrave prehrane so mu nadeli naziv *superživilo* in pripisali so mu marsikatero čudežno lastnost. Trend zdravega prehranjevanja je prilil nekaj olja na tak ogenj in v evropskih državah se je v zadnjih dvajsetih letih poraba avokada povečala za petkrat. Prav nenavadno, saj v Evropi avokadovci (*Persea americana*) rastejo le na manjših, zelo omejenih območjih. Glavne države izvoznice avokada v Evropo so Mehika, Peru, Čile, Kolumbija in Južna Afrika. V Evropo avokado pripeljejo v hladnih kontejnerjih ladij. Na plantažah oberejo še povsem nezrele in trde. Njihova slaba lastnost je, da zreli plodovi zelo hitro zgnijejo. Ko enkrat pristanejo na trgovskih policah, morajo prav hitro pristati v nakupovalni košari nekoga, ki si ga je izbral.

Dejstva, da je prodaja avokada postala prav donosen posel, pa se ne zavedajo le kmetje, ki ga gojijo, temveč tudi mafijski karteli. Predvsem v Mehiki mafijske združbe s silo prevzemajo nasade avokadovcev in izsiljujejo kmete, ki so ob tem v zelo težkem položaju. Kriminalnim združbam morajo plačevati visoke zneske le za to, da jih pustijo pri miru. Zgodi se tudi, da kmetje izgubijo življenje, ko branijo svoje nasade. Poleg naštetega intenzivna pridelava avokada povzroča verigo negativnih vplivov na okolje. Avokadovec je zelo žejno drevo, saj za pridelavo enega kilograma avokada porabi več kot tisoč litrov vode, kar

Vir: <https://en.wikipedia.org/wiki/Avocado>

avokadu iz ekološke pridelave z oznakami pravične trgovine, podpiramo načine gojenja, ki ohranjajo naravne gozdove, varujejo naravno okolje in omogočajo dostojno življenje pridelovalcem. Čeprav je sprva morda videti, da je naša izbira povsem nepomembna in majhna, je njen vpliv v resnici lahko velik. Morda bi bilo prav, da se zavemo, da niti čokolada niti kava nekoč ne bosta več tako zelo samoumevni kot sta dandanes. Prav je, da ju cenimo, in prav je, da ob tem, ko uživamo v sladkih grižljajih in poživljajočih požirkih, vsaj za hip pomislimo, od kod izvira surovina zanje.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri in literatura:

<https://www.caszazemljo.si/ekologija/kavi-iz-kenije-grozijo-podnebne-spremembe.html>

<https://deloindom.delo.si/vrt-in-zivali/eko-kotickek/ali-veste-na-kaksnih-drevesih-raste-cokolada>

<https://focus.si/wp-content/uploads/2016/03/Povzetek-poro%C4%8Dila-Grenko-sladka-cokolada-oblikovano-final-web-1.pdf>

<https://slovenskenovice.delo.si/novice/svet/cokolada-je-ogrozena>

Foto: Mateja Kišek Vovk

Največkrat jemo svež avokado, narezan na kruh, v solatah ali v omaki guacamole.

je še posebno izrazita težava v sušnih območjih. Veliko povpraševanje po sadežih vpliva na krčenje naravnih gozdov in izgubo biotske pestrosti. Krivci za vse pa smo posredno tudi mi, požrešni Evropejci, ki se mastimo z avokadi in tako povzročamo vedno večji pritisk na naravne vire, širjenje plantaž na račun naravnih gozdov ter pogosto tudi težke socialne razmere za ljudi, ki sadež pridelujejo.

Sicer pa je avokado prav vražje muhast za vzgojo. Ta tropska drevesna vrsta namreč nima prav nobenega reda: cveti, ko se ji zazdi, lahko tudi večkrat na leto. Kmetovalci morajo zato ves čas spremljati drevesa, saj avokadovci nimajo le ene sezone zorenja plodov, temveč obiranje poteka vse leto. Avokado so sicer ljudje začeli gojiti že pred 7000 leti. V svojem jeziku so ga poimenovali kot moda, ki visijo z drevesa. Jajčasta oblika sadežev z nekaj domišljije res lahko spominja na omenjeni moški del telesa, zato ni presenetljivo, da so avokado povezovali tudi s plodnostjo in življenjsko močjo.

Pravična trgovina

Če posegamo po čokoladi, kavi ali

Zanimivosti

• Pri kakavovcu je izjemno slab delež oprasnih cvetov. Če se na kakavovcu v enem letu odpre približno 6000 le nekaj milimetrov velikih cvetov, do konca dozori le kakšnih 30 do 40 plodov. Cvetovi kakavovca so izjemno zapletene oblike in jih lahko oprasujejo le majhne mušice, saj večina drugih, večjih oprasovalcev sploh ne more dostopati do cvetov. V intenzivnih nasadih kakavovca je ena od večjih težav tudi odsotnost oprasovalcev, zato se ponekod tega izjemno natančnega dela kmetje lotevajo kar s svojimi rokami.

Cvetovi kakavovca so zelo drobni, oprasujejo jih lahko le mušice, ki živijo v vlažnem okolju. Stopnja oprasnosti cvetov kakavovca je zelo nizka.

Foto: Mateja Kišek Vovk, ustvarjeno s pomočjo UI

Po legendi naj bi kavo odkril pastir v Etiopiji, medtem ko je opazoval svoje koze.

• Po legendi naj bi kavo odkril pastir v Etiopiji, medtem ko je opazoval koze na pašniku. Potem ko so se koze najedle plodov kavovca, so postale živahne in razigrane in niso hotele spati. Pastir je semena kavovca odnesel do bližnjega samostana, kjer naj bi jih menihi vrgli v ogenj, iz katerega pa je prijetno zadišalo. Iz praženih zrn so pripravili napitek, ki jim je pomagal, da so ostali budni med dolgimi molitvami. Tako naj bi nastala prva kava.

cacao_flowers_at_Kumthirpaad_15.jpg

LOVCI IN KRATKOCEVNO OROŽJE – IZBIRA KROGLE IN STRELIVA

Obstaja veliko primernih nabojev za lovca, ki bo uporabljal kratkocevno orožje za **samoobrambo** ali **usmrtilni strel**. Za najboljšo učinkovitost tak naboj potrebuje pravo **kroglo**. Še tako močan naboj bo neučinkovit, če bo krogla razpadla, spremenila smer in ne bo dosegla vitalnih organov. To je pomembno v primeru, ko lovsko kratkocevno orožje uporabljamo za samoobrambo pred divjadjo, ki nas lahko poškoduje. Anketa in podatki pričajo, da lovci najmanj pozornosti namenjajo izbiri lovske krogle za kratkocevno orožje. Nekaj praktičnih primerov, kako je prava krogla opravila svoje delo, bomo opisali v naslednjem prispevku. V tem pa bomo pregledali zaželene lastnosti krogel in streliva za kratkocevno lovsko orožje.

Usmrtilni strel, samoobramba

Po navadi pri **usmrtilnem strelu** lažje izbiramo kot in mesto strela. Pri tem je izbira streliva (naboja, krogle, nazivni kaliber ...) nekoliko manj pomembna.

Pri strelu v **samoobrambi** pa je zelo pomembno, kakšno strelivo uporabljamo. Takrat kot strela ni idealen, saj nam približajoča se divja žival največkrat izpostavi prednji del lobanje in prsni del. Ker gre v Sloveniji v primeru nevarne ranjene divjadi po navadi za medveda in divjega prašiča, moramo izbrati **kroglo** prave zgradbe, prave oblike in teže/premera, ki bo prodrla dovolj. Le tako bo lahko poškodovala **krvno-žilni sistem** s srcem in pljuči ali **centralni živčni sistem** oz. hrbtenjačo in (male) možgane.

Smrt zanesljivo nastane v **dveh primerih**. Trenutno smrt oz. onesposobitev povzročijo poškodbe **centralnega živčnega sistema**, ki ga sestavljajo hrbtenjača in možgani. Zanesljivo in hitro smrt povzročijo poškodbe življenjsko pomembnih organov (srce, pljuča, jetra, krvožilni sistem), kjer poškodbe povzročijo krvavitve, izgubo krvi in krvnega tlaka. Smrt nastane, ko kri več ne dovaja kisika možganom. Zgradbo sodobnih lovskih krogel in ciljno balistiko oz. učinek lovske krogle sem že opisal (*Lovec*, 2/2013 in 11/2015).

Delovanje krogle kratkocevnega orožja

Pri kratkocevnem orožju ne moremo računati na visoko kinetično energijo izstrelka. Zaradi šibkejših pištolskih/revolverskih nabojev in krajših cevi dosegamo znatno manjše hitrosti izstrelka kot v risanicah. A **kinetična energija** je samo podatek o

nekem potencialu, o zmožnosti izstrelka, da naredi neko delo – v našem primeru poškodbe tkiv. Pri puškovnih izstrelkih velikih hitrosti nastane v tkivih poleg **stalne votline** (vidna rana) tudi **začasna**, ki z raztezanjem dodatno vpliva na poškodbe tkiv in povzroča šok. Večja hitrost – večja časna votlina. Pri izstrelkih kratkocevnega orožja je šok zaradi raztezanjačasne votline nezaten. Njihov adut je zato čim večja stalna votlina. Krogle nabojev kratkocevnega orožja »se zato zanašajo« predvsem na svoj **premer in maso**. Med lovci so posledično priljubljeni naboji, ki uporabljajo krogle (čim) širšega premera in večje mase. Hitrost krogel takih nabojev je manjša, a se manjša počasneje, premer in masa pa ostajata enaka začetni. In vztrajnost mase je tisto, kar omogoči prodornost, poškodbe in učinkovitost izstrelka iz kratkocevnega orožja.

Ne pozabimo, da je v slovenskem lovskem prostoru kratkocevno orožje dovoljeno samo za **samoobrambo** pred nevarno divjadjo in **usmrtilni strel** ter da je le priročno »pomožno orodje«, ko ni mogoče uporabiti dolgocevnega orožja. Ali je učinkovito? Pravilno uporabljeno – vsekakor.

V ZDA in kjer je dovoljeno, z močnimi revolverskimi naboji .357 Mag, .44 Mag. (in močnejšimi) uspešno lovijo tudi največjo divjad. Moj prijatelj **Jeff Tank Hoover** iz ZDA je z nerazširno svinčenko običajne mase 16,2 g tipa SWC Keith, ki jo je sam ulil iz slovenskega kalupa tipa *MP 432-256*, iz revolverjem .44 Mag. uplenil ameriškega jelena. Zapisal je naslednje: »Potem, ko je krogla za plečeti gladko prebila odraslega jelena in je ta po 40 jardih obležal, sem se vprašal, ali res potrebujem boljšo kroglo ...«

Zaželene lastnosti krogel za lovsko kratkocevno orožje:

Slika 1: Krogle vrste SWC, LFN, FWC

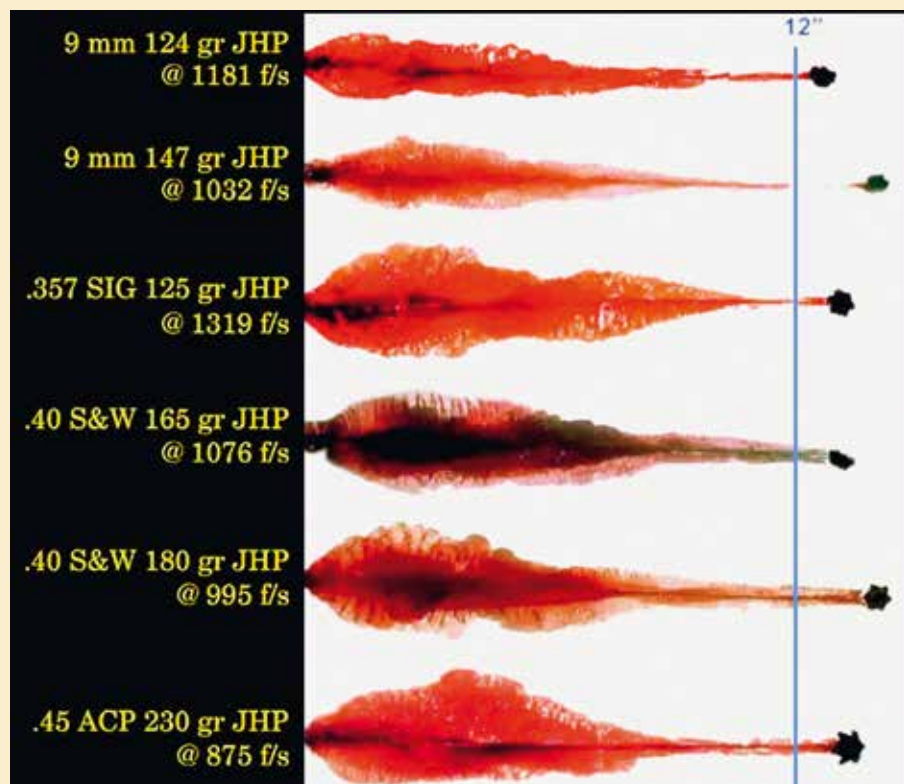

Slika 2: Manj primerni izstrelki za lovsko uporabo

- raven ploščat vrh
- se ne deformira oz. zelo malo (posledica zgradbe in oblike)
- zadostno oz. globoko prodiranje (posledica oblike in ohranjanja mase)
- ohranja maso (posledica zgradbe in večje mase)

Raven, ploščat oz. »odsekan« vrh omogoča, da pištolska/revolverska krogla pri prodiranju drži smer prodiranja in ob trši oviri ne zavije, temveč jo prebije. Raven vrh povzroči večji učinek »odriranja« tkiv in s tem poškodb. V praksi je dokazano, da največje poškodbe in stabilnost povzročajo prav krogle tipa WFN (ang. Wide Flat Nose – »široki ploski vrh«) in krogle tipa LFN (ang. Long Flat Nose – »dolgi ploski vrh«). Tu imamo še krogle tipa SWC (ang. Semi Wad Cutter – polvaljasta krogla) ter najbolj »ploščate« FWC (ang. Full Wad Cutter – polnovaljasta krogla). V strelskem in balističnem kontekstu se v praksi uporabljajo kar angleški izrazi, saj nimajo enoznačnega, ustaljenega slovenskega termina (*slika 1*).

Ko krogla obdrži idealno obliko in se **ne deformira** (ali minimalno) ohrani **globoko prodornost** v ravni smeri: pri prodiranju je pomembno **ohranjanje mase**. To je posledica ustrezne **zgradbe** in nekaj **večje mase** kot običajno. Krogla ne sme razpasti oziroma se svinčeno jedro ne sme ločiti od plaščka, saj to vpliva

Slika 3: Prikaz prodornosti hitro odpirajočih se izstrelkov pištolskih nabojev v inčih v balistični želatini

na globino in smer prodiranja. Vse to dosežemo s pravo kroglo, ki ima idealno obliko, zasnovo in maso. Te lastnosti so idealne za strel na večjo in težjo divjad ter za samoobrambo, ko kot strela ni idealen. Če je prodornost tako pomembna, zakaj potem niso idealne polno oplašene krogle koničaste ali zaobljene krogle? Ker skorajda ne povzročajo potrebnih poškodb in slabo držijo smer prodiranja (slika 2).

Krogla za uporabo na divjadi

V čem pa se lovska krogla za samoobrambo pred evropskimi nevarnimi živalmi (medved, divji prašič) razlikuje od krogle, namenjene za samoobrambo pred ljudmi? Pri obeh je cilj »ustaviti grožnjo«, ampak pojem »idealna krogla« je pri obeh različen. Zato obstaja strelivo s krogli, namenjeno prav lovcem.

Krogla za **samoobrambo pred ljudmi** naj bi po standardu FBI v balistični žela-

tini ne prodrla manj kot 30 cm (12 col) in ne več kot 45 cm (18 col) (slika 3). To pa zaradi čim večje učinkovitosti glede na velikost in obliko človeškega telesa. Zaradi nevarnosti preboja in ogrožanja okolice je zaželena čim večja ekspanzija (razširitev). Take krogle, zasnovane za samoobrambo pred ljudmi, so za nas lovce v pištolskih nabojih odlične za divjad do velikosti srnjadi in divjega prašiča – ozimca. Za večjo divjad so primerne za usmrtilni strel le, ko lahko izbiramo

mesto zadetka in kot strela. Idealne so za usmrtilni strel ob robu ceste, če ne želimo, da krogla izstopi ali ima po preboju še veliko kinetične energije. Taki so strel v trupe divjadi. Vedeti pa moramo, da so razlike tudi med »hitro odpirajočimi se« krogli (slika 4 in 5).

Po prvih testiranjih hitrejši ekspanziji in zato nekaj manjši prodornosti ustrežata tudi novi monolitni krogli sestrskih podjetij **Geco Action Extreme**, **RWS Fangschusspatrone/Coup de grace** (prevod – usmrtilni strel). RWS jo torej opisuje prav kot kroglo za usmrtilni strel. Temu strelivu bom v prihodnje namenil še en test in prispevek, saj so rezultati in delovanje zelo zanimivi (slika 6).

Telesna zgradba (nevarne) večje in težje divjadi pa je drugačna: cilj je globoka, zanesljiva prodornost, tudi skozi kosti, mišice in pod kotom. Krogla za **samoobrambo pred večjo divjadjo** (in za lov, v tujini) naj bi v 10 % balistični želatini prodrla med najmanj **40–70 cm**, pri nevarni divjadi celo več. Take krogle so namenjene globoki prodornosti v ravni smeri v kombinaciji z ustreznimi poškodbami tkiv, česar zaobljena, polno oplašena krogla ne zagotavlja.

Po podatkih¹ veliko slovenskih lovcem uporablja pištole z nazivnim kalibrom 9 × 19 mm. Siceršnja polno oplašena krogla (8 g, 360 m/s, 518 Joulov) ne bo preveč učinkovita pri streljih v telo, običajna ekspanzijska pa v kritični situaciji ne bo prodrla dovolj. Naboj 9 × 19 mm je dober primer, kako lahko izberemo primernejšo kroglo, ki ima večjo maso in pravo zgradbo z nadziranim, ne pre-

¹ Nazivne kalibre bom predstavil v eni od naslednjih številkih.

Slika 4: Hitro odpirajoče se ekspanzijske krogle 9 mm in .44 (.429")

Slika 5: Razširne (ekspanzijske) in nerazširne svinčenke za kratkocevno orožje

Slika 6: Monolitni krogli RWS, Geco v 9 × 19 mm

Slika 8: Ekspanzijski monolitni krogli MEN in RUAG Action4

Slika 10: Krogle naboja .357 Mag., ploski vrh, izstreljene in neizstreljene

Slika 7: Krogli za lov XTP, 9,5 g in 8 g

Slika 9: Krogle premera 9 mm, izstreljene in neizstreljene

Slika 11: Neekspanzijske krogle Leigh Defense (L) in Norma NXD (D)

hitrim preoblikovanjem. Dober primer je preizkušena 9,5 g krogla XTP podjetja Hornady. Skupaj z 8 g XTP (ang. *eXtreme Terminal Performance*) v balistični želatini prodirata vsaj 40 do 58 cm (slika 7).

Drugi pristop h globlji prodornosti je lažja monolitna krogla večje hitrosti RUAG Action4, ki se namenoma odpre manj. Tako kroglo z rumeno konico v strelivu 9 × 19 mm uporablja Slovenska policija. Strelivo izdeluje podjetje RUAG. Krogla mase 6,1 g, tipa Action 4, ima na ustju cevi hitrost 420 m/s, 535 Joulov začetne kinetične energije in zagotavlja prenos kinetične energije 60 Joulov/cm. Z nekaj manjšo ekspanzijo, neuničljivo monolitno zgradbo je to univerzalna krogla za prodornost skozi pločevino, steklo, manjše ovire in za mehke cilje. Njihova krogla Action 5 pa zagotavlja večjo oddajo energije, 75 Joulov/cm prodiranja in spada med hitreje odpirajoče in z manjšo globino prodiranja. Njej je podobna krogla MEN (slika 8).

Predvsem za naboj 9 × 19 je, kot omenjeno, za lovca primernejša nekoliko težja krogla z ravnim vrhom, ki se ne odpira. Odlične so svinčenke iz trše zlitine svinca, kositra in antimona z ravnim vrhom ali polno oplaščene krogle enake oblike in delovanja (slika 9).

Krogle revolverskih nabojev so praviloma že v osnovi težje, z ravnim vrhom in namenjene bolj lovu divjadi (slika 10). Izjema je npr. kakšna lažja 8 g izrazito ekspanzijska krogla v naboju .357 Mag., ki je namenjena samoobrambi pred ljudmi in manjši divjadi. Njena hitrost je višja (420 m/s–540 m/s) od standardne krogle, mase 10,2 g z ravnim vrhom (380 m/s–460 m/s), prodornost pa zato manjša.

Tipi lovskih krogel

- ekspanzijske, neekspanzijske
- oplaščene, monolitne, svinčenke

Ekspanzijska oplaščena krogla je krogla z močnim plaščkom, ki omejuje deformacijo. Če ima krogla luknjo v vrhu, je njeno odpiranje kontrolirano, masa krogle pa večja. Dober primer je v strelivu 9 × 19 mm težja 9,5 g krogla XTP Hornady (običajna masa 8 g), v .357 Mag. 11,7 g krogla XTP (običajna masa 10,2 g), v .44 Mag. pa 19,4 g krogla XTP (običajna masa 16,2 g).

Take krogle imajo nadzirano preoblikovanje, saj (pre)velik premer povečuje upor in terja več energije in zagona, da prodre skozi tkiva.

Neekspanzijske oplaščene, monolitne krogle in svinčenke za lovske namene z ravnim vrhom, ki se ne deformirajo, delujejo podobno, razlikujejo se samo v zgradbi. Prva ima svinčeno jedro in bakren plašček. Monolitna krogla je v celoti iz bakra ali zmesi bakra in cinka (medi). Lahko so ekspanzijske, naštete prej, ali neekspanzijske: Norma NXD, Leigh Defense Xtreme Defense, Black Hills Honey Badger. Neekspanzijske »se ne zanašajo« na ekspanzijo, temveč večjo hitrost (posledica manjše mase) in obliko, s katero povzročajo poškodbe (slika 11).

Svinčenka je v celoti iz trdo litega svinca. Lahko ima mast v kanalu (ki deluje kot tesnilo, ne mazivo), lahko ima premaz alox, ali pa je nanjo nanesena izredno odporna poliestrska prevleka (t. i. »prašno barvanje«).

Ob vsem tehnološkem napredku v izdelavi krogel je skromna, iz svinca ulita krogla

brez plaščka še vedno odlična izbira za lovsko kratkocevno orožje. Njeno prodornost (in učinkovitost) posnemajo polno oplaščene krogle (Hornady DGS) in monolitne krogle z ravnim vrhom, ki se ne deformirajo. Svinčenke tipa »hard-cast« so iz zlitine z visoko trdoto 18–22 po stopnji trdote BHN.² Čisti mehki svinec ima trdoto BHN 5. Na voljo so tudi v tovarniškem strelivu. Zelo cenjeno je tovarniško strelivo s svinčenkami za nevarno večjo divjad podjetij Buffalo Bore (Outdoorsman), HSM (Bear Load) ter Federal (Solid Core) (slika 12).

Lastnosti lovskih krogel za kratkocevno orožje

Kroglo za samoobrambo pred nevarno divjadjo torej odlikujeta največja prodornost in robustna konstrukcija. Razširitev ni načrtovana; če pa je, je ekspanzija nadzorovana. Prehitra ali prevelika ekspanzija lahko povzroči premajhno globino prodiranja, ustavitve v mišicah/plečih ob zadetku v kost. Cilj krogle je ustaviti nevarnost z globoko prodornostjo do vitalnih organov, kar pa mora doseči tudi iz neugodnih kotov s prebojem skozi kost (lobanja, lopatica, rebra, hrbtnica) in pri divjem prašiču tudi skozi »ščit« oz. odebeljeno kožo/vezivo pri odraslih merjascih.

Zgradba krogle mora prenesti velike obremenitve tudi pri udarcu v kost, saj je pri divjem prašiču in medvedu »prodornost« pomembnejša od »šoka«. Dobra »lovska« krogla za največjo divjad je po navadi monolitna ali »bonded« konstrukcije z nadzorovano ekspanzijo. Zelo

² BHN – ang. kratica za Brinell Hardnes Number

Slika 12: Svinčenka znamke Solid Core Syntech FN, Federal s poliestersko prevleko

Slika 14: Lovsko strelivo Hornady, Federal, Winchester, HSM, Barnes

pogosta je trda svinčenka (»hardcast«) lovske zgradbe s ploskim vrhom, ki **ne sme razpasti** in mora obdržati obliko ob udarcu v kost – to ji zagotavlja **ravno pot prodiranja**. Plosk, raven vrh tipa WFN/ LFN ter FN (ang. Flat Nose) pomaga pri ravni poti prodiranja in pri rezanju oz. ustvarjanju stalnega strelnega kanala. Krogle, **nekoliko težje** kot običajno, imajo **večjo vrednost prečnega preseka**, s čimer pa se poveča prodornost. Pri takih kroglah večja hitrost pomeni tudi globljo prodornost, kar pri ekspanzijskih ni pravilo.

Oblika krogle

Medtem ko ima skoraj vse revolversko strelivo krogle z odrezanim vrhom, torej raven, ploščat vrh, pa je nekoliko drugače pri pištolskem strelivu. Pri polavtomatskem orožju zaklep iz nabojnika v ležišče naboja v cevi potisne naboj. Oblika krogle mora zagotavljati zanesljivost delovanja. Najbolj gladko delovanje omogočajo krogle zaobljene oblike. Vendar tudi v strelivu najpogostejših nabojev, kot sta 9 × 19 mm in .45 ACP (11,43 × 23 mm), vse pogosteje najdemo krogle z ravnim prisekanim vrhom. Sodobno orožje tudi ni več tako občutljivo za obliko krogle naboja. Naboj 10 mm Auto. (10 × 25 mm) in njegova skrajšana različica .40 Smith & Wesson (10 × 22 mm) že v osnovi uporabljata krogle z ravnim vrhom (slika 13).

Lovske krogle za kratkocevno orožje

XTP (Hornady) je krogla za lov z nadzorovano enakomerno ekspanzijo, plašč ima zareze, debelina plašča se spreminja, širjenje doseže ~1,5 × premera krogle. Zanesljivo se odpira tudi pri manjših hitro-

Slika 13: Naboji in krogle 9 × 19, .40 S & W, tulec 10 mm AUTO, .45 ACP

stih, učinkuje predvidljivo in ne razpade. Zato je primerna za lov, saj deluje pri debelejši koži (divji prašič) in poševnih zadetkih. Krogla XTP nudi odlično ravnovesje med ekspanzijo in prodornostjo. DGH (Hornady) krogla DGH (Dangerous Game Handgun) je oplaščena, težja kot sicer in zasnovana, da prebija trde ovire ter prodira naravnost in globoko. MonoFlex (Hornady) je krogla monolitne zgradbe z vsadkom iz mehkega elastomerja. Odlikujeta jo velika stalna votlina in hidrostatični šok. Fusion (Federal) krogle najdemo v strelivu Federal Premium Ammunition, odlikuje pa jih na jedro vezan plašček, odpiranje tudi pri majhni hitrosti in ugodna cena. A-Frame (Swift) najdražjo kroglo s prekatom in vezavo jedra na plašček najdemo v strelivu Federal Premium Ammunition vse od kalibra .327 Federal Magnum do .500 Smith & Wesson Magnum. XPB HP (Barnes) je monolitna krogla z izrezi na notranjem delu izvrtine, uporabljena v strelivu VOR-TX Hunting Handgun (slika 14).

Strelivo v Sloveniji

Za varnostno orožje nista dovoljeni nabava in posest streliva s kroglo, ki ima

razširni (ekspanzijski) učinek, dovoljena pa je za lovsko orožje. Tako strelivo lahko uporabljamo lovci. Kar nekaj ekspanzijskega streliva za pištole, dostopnega na našem trgu, je v osnovi zasnovanega za samoobrambo pred ljudmi in je manj primerno za nevarno divjad, ko je potrebna globoka prodornost iz neugodnih kotov.

Pri pregledu spletnih strani trgovcev sem zasledil zelo dobro izbiro lovskega streliva na zalogi v trgovini Rebec v Postojni. Trgovina nudi nabor krogel za ponovno polnjenje proizvajalca Hornady, tudi XTP. Poleg standardnega streliva s krogli tipa JHP in FP nudi za pištole in revolverje strelivo z lovskega krogli Federal Fusion (»bonded«), Hornady FlexLock, XTP, FTX – Critical Defense, Dangerous game-back-country defense in Remington Golden Saber Bonded. Strelivo Speer z odlično kroglo »bonded«³ GoldDot npr. najdemo na zalogi na policah trgovcev Artek in Polenar Tactical. Za lovca je ustrezno tudi drugo strelivo s krogli FP, SJFP, SJHP, JHP, FP, ki ustrezajo priporočilom in ga najdemo tudi pri preostalih trgovcih. Pozornejši moramo biti le pri strelivu 9 × 19 mm, ki je v težavnih primerih lahko zelo uspešno, a le s pravo kroglo.

Zaključek

V naslednjem prispevku bomo spoznali nekaj praktičnih primerov, ko je bilo kratkocevno orožje uporabljeno proti nevarni divjadi. Preverili bomo, ali je bilo uspešno, zakaj je bilo uspešno in ali so naša priporočila o izbiri prave lovske krogle za kratkocevno orožje slovenskega lovca pravilna.

Gregor Hodnik

³ »Bonded« označuje kroglo, pri kateri je plašček neločljivo vezan na svinčeno jedro.

Letošnji Mednarodni sejem Visoki lov in ribištvo v Salzburgu

Mednarodni sejem **Visoki lov in ribištvo** v Salzburgu, ki je od 19. do 22. februarja 2026 potekal že 36. po vrsti, je z 48.000 obiskovalci in 500 razstavljalci svoje nove izdelke in storitve predstavil na 33.000 m² razstavnih površin. Sejem je ohranil in dosegel spet nove rekorde nad rekordi z veliko sejemske kakovostjo, strokovnostjo in množičnim obiskom, predvsem pa v promoviranju in predstavitvi vseh novosti na tem področju. Vse naštetu se je znova potrdilo – tudi s statističnimi podatki in razstavljalci ter velikim obiskom. Prireditev s tehniko, opremo, ponudbo lovnega turizma in z lovsko tradicijo vedno predstavlja tudi pomembne gospodarsko tržne dosežke in nove spodbude ter poskrbi za aktivna sklepanja mnogih novih poslov. Ob tem se zgovorno potrjuje vodilni položaj tega dogodka v slikovitem prostoru Alpe-Jadran kot tradicionalnega vsakoletnega srečanja mladih in tudi aktivnih starejših lovcev, ribičev, naravovarstvenikov, lovskih kulinarikov in gozdarjev.

Na letošnjem sejmu so še posebno pozornost vzbujala prizadevanja s programi za mlade, ki jim je vodstvo sejma omogočilo vstopnice za ogled sejma po znižani ceni. Status »mladega

lovca« so lahko uveljavljali le mladi lovci, ki so šele na začetku svoje lovske poti. Za »mlade lovce« so skratka veljale le osebe, ki so pred nedavnim opravile lovski izpit. Zanje so bila na voljo strelska nagrad-

Blaser je še vedno med »naj« izdelovalci lovskega orožja in lovske opreme.

Morda tako »mega« strelno orožje Berette ne sodi na lovski sejem?

na tekmovanja in preverjanja lovske pomembnih znanj v »laserskem kinu« E.A.T., kjer so se lahko pomerili v varnem simulacijskem streljanju na premikajoče se divje prašiče – seveda brez pravega streliva. Laserski simulator je nudil skoraj pravo lovsko situacijo in omogočal vadbo streljanja/izvajanja lova. Ob »dnevu mladega lovca« so mladim lovcem na sejmu izkazali pozornost tako, da so jim razstavljalci – proizvajalci lovskega orožja, optike in opreme z vso potrebno pozornostjo razložili vse, kar jih je zanimalo.

Lovsko in športno orožje so spet razstavljali najpo-

membnejši proizvajalci iz evropskih držav, Amerike in drugih predelov sveta. Tako je firma **Walther Arms** predstavila novo repetirno risanico **R53 Balance**, **Blaser** se je v vsej popolnosti za popularizacijo in predstavljanje tradicionalnega ter novega lovskega orožja predstavil z obogateno ponudbo, tudi z vrhunskimi umetniškimi gravurami in z navedbo cen pri repetirkah **K 95 Ultimate** (9068 evrov) in pri puškah »prelamačah« **FBX** z reliefnimi gravurami

(od 19.665 evrov navzgor). Tudi firma **Sauer** je predstavila novo repetirko **Sauer 505**, **Mauser** pa je poleg standardnega programa repetirnih risanic predstavljal nove repetirke **Mauser**, in sicer modele **Ekstrem**, **Pure** in **Maks**. Standardno ponudbo in razvoj svojega lovskega strelnega orožja so predstavili tudi firme: **Sako**, **CZ**, **Tika**, **Benelli**, **Beretta**, **Merkel**, **Marlin**, **Browning**, **Steyr** in drugi. Firma **Hofer** iz Borovelj se je izkazala z izjemnimi »novimi« gravurami na unikatnem butičnem lovskega orožju.

Posebno zanimiva je bila predstavitev t.i. tradicional-

Vse foto: France Eklar

Firma Hofer iz Borovlj se je izkazala z izjemnimi »novimi« gravurami na unikatnem butičnem lovskem orožju.

Vojvodinski paviljon

Optika Zeiss je še vedno na visoki kakovostni ravni.

Ponudbo lovskih trofej so organizirali v prodajalnah tradicionalnega etnoblaga in izdelkov.

nega lovskega orožja, ki ga je predstavila puškarska firma **Altman** iz Grunava. Kot so povedali njihovi predstavniki, je njihovo lovsko orožje oz. kaliber mogoče prilagoditi mestu/kraju in vrsti lova. Ob tem pa skrbno pazijo, da ohranjajo vse vrednote in dragocenosti tradicionalnega alpskega lova. V njihovi firmi se izkušnje za izdelavo praktično »umetniških« lovskih pušk prelamač, eno- in večcevnih ter repetirk prenašajo iz nekdanjih »naj« centrov ročne unikatne izdelave lovskega strelnega orožja. Ob vsem naštetem se še vedno spominjamo tradicionalnega unikatnega ročnega koroškega boroveljskega lovskega puškarsstva. Tako je na sejmu veliko pozornost vzbudila razstavljena unikatna ročno izdelana

risanica **prelamača/kipplau-fbuchse**, kalibra **7 x 65 R**, z **osemrobo hladno kovano cevjo in opremljena z optiko Swarovski Z8i 1,7–13,3 x 42**. Njena cena je bila postavljena kar na 54.000 evrov. Na področju lovske optike, strelnih daljnogledov, termooptike, pulsarjev, dvogledov, enogledov in blažilcev poka so bile poleg standardne ponudbe predstavljene tudi novosti firm **Swarovski, Kahles, Helia, Zeiss, Steiner, Leica, Hawke, Minokpulsar, Guide** itn.

Lovni turizem, lovska kulinarika, strokovna predavanja ...

Več kot 70 razstavljalcev je v hali 9 pripravilo privlačne programe svetovne ponudbe za lovni turizem. Firma

Lovac iz Zagreba je imela v ponudbi »balkanskega« gamsa celo po nekoliko višjih cenah, kot veljajo cene za alpske gamse v Sloveniji, ter tudi na drugo divjad. Slikovite so bile ponudbe in vabila za lovni turizem iz naše bližine: Makedonije, Vojvodine, Bolgarije, Romunije, Češke, Madžarske. Prisotna je bila

tudi agencija **Tours** iz Rusije. Najzanimivejše in privlačne pestre ponudbe z vsemi dovoljenji za uvoz trofej so ponujale agencije iz Evrope, Afrike, Aljaske, Nove Zelandije, praktično z vsega sveta. Slovencem je bila tam spet dobro znana agencija **Mistral – Jagdreissen** z Dunaja, ki se še vedno aktivno ukvarja s

DR. MATEJA KIŠEK VOVK

KO BEZEG ZACVETI IN DOZORIJO JAGODE

V naših krajih je črni bezeg ena najbolj znanih in največkrat uporabljenih grmovnih vrst. Cvetoč črni bezeg lahko v maju vidimo skoraj povsod po Sloveniji. Med slovanskimi narodi je bujno cvetoč grm znan kot izjemno zdravilna rastlina, ki lajša tegobe mnogih bolezni. Mnogo

tega znajo pojasniti farmacevti, veliko njegovih zdravilnih lastnosti pa so nekoč izkoriščali raznorazni šamani in ljudski zdravilci. Dandanes se zdi, kot da bi bile iz trte zvite. Bolnike z vročino so polagali pod oboke iz bezgovih vej, kar naj bi uboge reveže rešilo bolečin. Dobri duhovi, ki prebivajo v bezgu,

Bezгови cvetovi in jagode – božanska kombinacija okusov

Vse foto: Mateja Kišek Vovk

NEBEŠKO DOBRA PITA Z JAGODAMI

Priloge te sladice z jagodami se lahko loti vsak še tako neroden obiskovalec kuhinje. V ponvi najprej prepražimo gozdne jagode z meto, meliso, sladkorjem, škrobom in limono. Stresemo v okrogel pekač in po vrhu natrgamo ter nadrobimo krhko testo, ki smo ga pripravili iz moke, sladkorja, vanilijevega sladkorja in masla. Pečemo 40 minut pri temperaturi 180 °C. Pečene nebeško dobre pite z jagodami ne pustimo dolgo v pekaču, ampak še vročo naložimo na krožnike, dodamo kepico sladoleda in uživamo v neverjetnem bogastvu okusa, ki ga ponujata gozd in vrt. Če smo bolj večji peke slaščic, lahko recept nadgradimo in dodamo še eno plast krhkega testa. V pekač najprej položimo dodatno testo (dno pite), nato pa nanj naložimo jagode in natrgamo krhko testo. V tem primeru se bodo narezani kosi lepše držali skupaj.

Sestavine:

Pečene jagode:

- ❖ 700 g gozdnih (ali vrtnih) jagod ❖ sesekljana meta, melisa (po okusu)
- ❖ 100 g sladkorja ❖ 3 žličke škroba ❖ sveže stisnjen sok polovice limone

Za krhko testo:

- 200 g moke ❖ 150 g sladkorja ❖ 170 g masla ❖ vaniljev sladkor

Nebeško dobra pita z jagodami

AROMATIZIRAN BEZGOV MED

Aromatiziran bezgov med je v uporabi v ljudskem zdravilstvu in je zelo preprost za pripravo doma. V njem so združene vse zdravilne lastnosti bezgovih cvetov in medu, ki je že sam po sebi dragoceno in za naše zdravje pomembno živilo. Ko nas lovijo virusi prehlada in gripe, učinkovine v bezgovih cvetovih pospešujejo potenje, pomagajo k zniževanju vročine in blažijo simptome vnetja zgornjih dihal. Obenem med pomirja grlo in deluje protibakterijsko. Žličko dragocenega aromatiziranega medu lahko dodajamo v domače zeliščne čaje. Z dodajanjem medu vedno počakamo toliko časa, da se čaj že malce ohladi in je primeren za pitje. Lahko si ga privoščimo tudi na koščku kruha, ga dodamo jogurtom ali skuti. V vsakem primeru nas po brbončicah poboža nežen vonj bezgovih cvetov, ki nas v še tako hudih zimskih dneh v mislih odpelje v tiste lepe, mladega življenja polne pomladne dni. Aromatiziran med pripravimo tako, da očiščenim cvetovom odrežemo vse zelene dele, ki bi lahko pustili grenke sledi na jeziku. Cvetove kakšen dan ali dva sušimo, nato pa jih prelijemo s tekočim medom, ki naj bo sam po sebi blagega, nežnega okusa. Najprimernejša sta cvetlični in robinijni med. Po tednu ali dveh lahko med precedimo in aromatzitiran med je pripravljen, da nam priskoči na pomoč, ko ga bomo potrebovali.

Sestavine:

- ❖ 200 ml cvetličnega ali robinijinega (akacijevega) medu
- ❖ 15 velikih bezgovih cvetov

Aromatiziran bezgov med

ki raste ob hiši, pa naj bi pomagali z domačije pregnati vse slabe duhove, čarovnice in podobne zlodeje, ki bi lahko škodovali domačim.

Iz omamno dišečih bogatih kobulastih socvetij znajo gospodinje pripraviti marsikaj in še več. Verjetno je najbolj znana pijača, ki jo pripravljajo iz bezgovih cvetov, bezgova šabesa. Za njeno pripravo je ključno, da cvetove nabiramo v sončnem in toplem vremenu, saj za fermentacijo pijače poskrbijo kvasovke, ki so na cvetnem prahu. Če dež spere cvetni prah s cvetov, tudi kvasovk ni več in šabesa preprosto ne uspe ali pa se hitro pokvari. V vseh primerih uporabe bezgovih cvetov je pomembno, da jih pred nadaljnjo uporabo ne peremo z vodo, temveč jih le natančno pregledamo in odstranimo morebitne gomazeče in leteče obiskovalce. Tako ohranimo vse bogastvo vonja in okusa, ki nam ga z bezgom podarja narava. Pri spomladanskih obiskih bezga pa ne bodite preveč požrešni – nekaj cvetov, ki jih lahko dosežete s tal, vendarle pustite, da se bodo oprášili in se iz njih dopletja razvili plodovi. Konec

avgusta boste grm lahko spet obiskali, si nabrali bezgovih jagod in iz njih ustvarili okusne spomine na poletje.

Ko v grmovni plasti gozdnega roba cveti bezeg, pa v podrasti cvetijo in kar hitro tudi dozoriijo gozdne jagode. Tiste prikupne, debelušne, živo rdeče, ki vabijo, da si jih v lončku odnesemo domov. Gozdnim jagodam ugajajo dobro osonečene lege in dobro odcedna tla. Pogosteje se pojavljajo na območjih z ekstenzivnim kmetijstvom. Plodovi so bogati z vitamini in nekdam so ljudski zdravilci verjeli, da je v izjemno aromatičnih plodovih zgoščena vsa moč narave. Poleg plodov v zdravilne namene uporabljamo tudi liste (predvsem za lajšanje prebavnih težav in pri vnetju ustne votline). V njih je namreč veliko čreslovin in protivnetnih snovi. Jagode so v vseh pogledih čudovito, sladko in zelo okusno sadje in iz njih lahko pričaramo čudovite sladke jedi.

Ko dozoriijo gozdne jagode, tedaj pomlad že veselo podaja roko poletju. Čakajo nas dolgi in vroči dnevi, ko postanejo drevesne sence globoke in neverjetno prijazne, črički pa vneto merijo čas namesto nas.

Na kratko iz tujih medijev ...

Hrvaška: Prebivalci dalmatinskega otoka Ist so posneli trop divjih prašičev, ki prečkajo morje in prihajajo na obalo. Divji prašiči redno prečkajo morske kanale, da bi dosegli dalmatinske otoke v iskanju hrane in novih habitatov. Čeprav je natančno število takšnih prehodov težko določiti, so tako pogosti, da so se živali naselile na večini večjih otokov, kjer veljajo celo za tujerodno vrsto. Na zadrskem otočju in na kvarnerskih otokih je bila zabeležena »invazija« divjih prašičev. Tam povzročajo veliko škodo, saj uničujejo kmetijske pridelke, oljčne nasade in vinograde. Posledično se je povečal lov. Na kvarnerskih otokih se je povečal za več kot 20 %, da bi zmanjšali populacijo, ki ogroža ekosistem. Na otoku Molat pa so ocenili, da je približno trikrat več divjih prašičev kot stalnih prebivalcev otoka.

Vir: www.morski.hr

Nemčija: V okrožju Görlitz na Saškem so pri poginulem divjem prašiču potrdili afriško prašičjo kugo (APK). Ponovni pojav APK na Saškem je resen izziv za pristojne oblasti, saj je bila regija pred kratkim razglašena za prosto bolezn. Oblasti so nemudoma uvedle vrsto ukrepov za omejitev širjenja bolezni, ki vključujejo intenzivno iskanje poginulih živali s pomočjo psov in dronov, ponovno aktivacijo kriznega centra ter zaustavitev odstranjevanja zaščitnih ograj. Kljub resnosti situacije oblasti poudarjajo, da imajo zaradi dolgotrajnih izkušenj z boleznijo dobro vzpostavljen sistem za učinkovito ukrepanje in zaježitev širjenja.

Vir: www.pirsch.de

Nemčija: V Nemčiji se nadaljuje pozitiven trend vračanja risa. V Baden-Württembergu so risu, poimenovanemu Gero, uspešno namestili GPS-oddajnik in ga izpustili nazaj v naravo, pri čemer so pomembno vlogo odigrali lovci, ki so za sodelovanje prejeli pohvale. Spremljanje že kaže, da je samec zdrav in se giblje na območju samic, kar odpira možnost razmnoževanja. Tudi od drugod po Nemčiji prihajajo spodbudne novice. V gorovju Harz so potrdili, da tam živi okoli 90 osebkov, na Saškem pa se je po dolgem času znova pojavil ris Juno.

Vir: www.pirsch.de

Foto: Pixabay

Kenija: V Keniji poteka projekt preselitve kritično ogrožene antilope bongo (*Tragelaphus eurycerus*). Kenija je iz ZDA prejela 17 bongov, potomcev živali, ki so jih v 60 letih izvozili iz države. Gre za pomemben korak v prizadevanju za obnovo vrste, saj je v divjini ostalo manj kot sto osebkov zaradi lova, izgube habitatov in bolezni. Med potjo pa so antilope obticale na letališču v Palm Beachu zaradi tehnične okvare letala. Živali so bile več kot 12 ur v stresnih razmerah, preden so jih varno razložili in vrnili v oskrbo na Floridi. Kljub zapletu so uspešno prispeli v Kenijo, kjer bodo postopno pripravljene na ponovni izpust v naravo. Cilj je dolgoročno obnovitev populacije, ki naj bi do leta 2050 dosegla okoli 700 osebkov. Projekt nadaljuje prejšnje selitve živali in potrjuje, da so se nekateri že izpuščeni bongi uspešno prilagodili in se razmnožujejo v divjini.

Vir: www.bbc.com

Združeno kraljestvo: V Združenem kraljestvu izvajajo obsežno ponovno naselitev evropskega bobra (*Castor fiber*). V naravo jih bodo izpustili

približno sto. Po več stoletjih izumrtja so bobre v državo sprva ponovno vnesli že leta 2009, vendar le v ograjena ali nadzorovana območja. Sprememba zakonodaje pa sedaj omogoča tudi izpuste v divjino, v reke in mokrišča. Projekta, katerega cilj je izpust bobra, mora ob tem dokazati jasne okoljske koristi, ki jih bo bober omogočil. Med njimi so zmanjševanje poplav, izboljšanje kakovosti vode in krepitev biotske raznovrstnosti.

Vir: www.thesun.co.uk

ZDA: Kalifornijski uradniki ZDA za prostoživeče živali so pripravili načrt za postopno odstranitev približno 1800 mulastih jelenov (*Odocoileus hemionus*) z otoka Santa Catalina, saj jih okoljevarstveniki vidijo kot invazivno vrsto, ki ogroža lokalne ekosisteme, vodne vire in požarno varnost. Načrt, ki vključuje večletno iztrebljanje z uporabo dronov, helikopterjev in tudi s sterilizacijo, je sprožil močan odpor domačinov in naravovarstvenih organizacij. Kritiki ukrepa poudarjajo, da so jeleni del identitete otoka že skoraj stoletje, čeprav so bili prvotno naseljeni umetno za lov. Oblasti

vztrajajo, da je odstranitev nujna za zaščito naravne biotske raznovrstnosti.

Vir: www.theguardian.com

Kazahstan: Kazahstan si prizadeva za uspeh ambicioznega projekta za ponovno naselitev velikih plenilcev v Aziji, in sicer za vrnitev sibirskega tigra (*Panthera tigris altaica*). Država je v regiji Južni Balhaš posadila več deset tisoč dreves, da bi obnovila nekdanje habitate, kjer so tigri izginili pred več kot 70 leti. V letu 2025 je bilo zasajenih kar 37.000 sadik, vse skupaj pa že več kot 80.000 sadik. Projekt, ki ga podpira organizacija WWF in drugi partnerji, temelji na obnovi celotnega ekosistema: od gozda do populacij plena. Cilj je dolgoročno vzpostaviti stabilno populacijo in preprečiti ponovni konflikt z ljudmi.

Vir: www.livescience.com

Španija: V severovzhodni španski regiji Aragon so oblasti začasno spremenile lovske predpise v več občinah zaradi ponovne prisotnosti volkov in rjavih medvedov. Potrjena je prisotnost vsaj šestih volkov v dolinah, kar je v zadnjih desetletjih neobičajno. Hkrati se povečuje tudi število medvedov, vključno z medvedko Claverino in njenim mladičem. Zaradi tveganja za srečanja med lovom so uvedli varnostne ukrepe. Lov je v nekaterih območjih omejen ali prepovedan, v primeru pojava medveda pa ga je treba takoj prekiniti za vsaj šest dni. Dovoljen je le nadzorovan lov s posebnimi varnostnimi protokoli. Oblasti poudarjajo, da gre za usklajevanje lova, varstva narave in varnosti ljudi.

Vir: www.evistajaraysedal.es

Švedska: Na Švedskem letos lahko lov na rise izvajajo v večini okrožij, potem ko je pritožbeno sodišče zavrnilo zahtevo za posredovanje zadeve na Evropsko sodišče. S tem je odpadla tudi možnost nadaljnje pravne zadržanosti, zato lahko z lovom nadaljujejo v vseh regijah, kjer je bil že odobren. Sodišče svoje odločitve ni podrobneje pojasnilo, kar je sprožilo dodatno povpraševanje javnosti. Tudi pravni zastopniki niso želeli komentirati ozadja primera.

Vir: www.jaktojagare.se

MARJAN TOŠ

Prisluhnimo srcu gozda

V samotnem koticu Pesniške doline, pod Gradiščakom, je nekoč tik ob gozdnem robu nad cesto stala stara, napol razpadajoča koč. Frčalov Tirzek iz Črmlje mi je pripovedoval, da je tam živel lovec Johann, mož z obrazom, prežetim z brazdami vetra, mraza in časa. Tri desetletja je varoval gozd – ne kot gospodar, temveč kot skrbnik. Ni bil le lovec, bil je opazovalec življenja, varuh ravnotežja med človekom in naravo. Johanna že več desetletij ni na tem svetu, saj počiva v blagoslovljeni zemlji pri Sv. Lovrencu, je vedel povedati Tirzek, ki je bil eden redkih Johannovih prijateljev. Poznal je zgodbo, ki jo je stari Johann prinesel v deželo Štajersko od nekod na Kočevskem, kamor je odšel v rosi mladosti iz Haloz, da bi si kot drvar služil vsakdanji kruh. Kaj ga je zaneslo iz vinorodnih Haloz v temne kočevske gozdove, je bila njegova skrivnost, ki jo je odnesel v grob.

»Mejduš je zanimiva ta povest, poslušaj, kaj mi je povedal Johann,« je nekega nedeljskega popoldneva začel monolog Tirzek. Ker je pripovedoval počasi in razumljivo, sem si zgodbo dobro zapomnil. Še dobro, kajti Tirzeka je kmalu po najinem zadnjem srečanju izdalo srce. Na stara leta je ostal od vseh pozabljen in je živel kot siromak. Pokopali so ga kot občinskega reveža in za njegov grob ni nikoli nihče skrbel.

Jahannovo zgodbo sem si zapomnil. Tako naj bi bilo: Jeseni, ko so listi rumeneli in se je gozd umiril, so se po eni od kočevskih grap začele širiti govorice. Ljudje so govorili, da so ponoči slišali globoko renčanje, lomljenje vej in videli stopinje, večje od volčjih. Medved. In ne kateri koli – stari Kosmati, samec, ki so ga pred leti le redki uzrli, a si ga zapomnili. Medved, ki ni nikoli iskal spora, a ni dopuščal človekove nepazljivosti.

Johann ga je poznal. Njune poti so se križale že večkrat. Enkrat, pred mnogimi leti, ko je še mlad in nepremišljen lovec zasledoval plen, je revež nesrečno padel v sotesko in si zlomil nogo. Tam je dolgo ležal na vlažnem mahu in čutil bolečine v vsaki mišici. Ko se je megla priplazila skozi grapo, je začutil premik. Medved. Velik, temen kot noč, se mu je približal. A namesto da bi planil nanj, se je zgolj usedel nekaj korakov stran in ga gledal. Več ur. Kot da bi čakal. Na koga? Na kaj? To se je Johann spraševal naslednje jutro, ko ga je našel gozdarjev pes, ki je kmalu priklical skupino jagrov, ki so reveža oskrbeli in spravili na varno. Johann

se je šele v domači postelji zavedal, da bi ponoči lahko izginil brez sledu – a medved mu ni storil nič.

Od tistega dne je postal medved njegov zaščitnik in bitje z dušo. Neko jesen pa je Kosmati prišel bližje vasi. Hrane je bilo manj, gozd je bil bolj hrupen kot nekoč. Lovci so zahtevali ukrepanje. »Streli ga,« so rekli. »Je nevaren.«

Johann pa je samo odkimaval in molče premleval od neke znane misel: »Človek je tisti, ki lahko postane nevaren, saj pogosto pozabi, da ni edini gospodar gozda.«

Zgodnjega pomladnega jutra je Johann

prišli, so sebi narezali kruha in mesa, meni pa niso ponudili niti drobtinice. Lačen sem se skrival za vogalom mogočne gosposke hiše in čakal, kdaj bo kakšen kos kruha padel z mize. Včasih sem ga le dočakal, saj so gospodarjevi psi imeli raje od kruha meso. Takšni so bili ti gospodje, naduti, bogati in prezirljivi do revnega haloškega človeka. Govorili so neki čudni jezik, ki ga nisem razumel,« se je v Johannu vrtel film iz mladosti.

Le-ta se je končala na Kočevskem, kamor so ga zanesla pota Gospodova iz rodnih Haloz, v katere se ni vrnil nikoli več. Tam ni bilo več nikogar od njegovih. Že leta

Narisal: Igor Pčulin

opazoval sledi po vsej okolici. Prišel je do jase, kjer je bilo še nekaj zaplat snega. In tam ga je zagledal. Kosmati je stal ob podrtem deblu, iz katerega so kukale korenine kot stare roke. Pogledala sta se in nemo strmela drug v drugega. Sekunde so bile dolge kot ure, zdelo se je, da tam ni bilo ne človeka ne zveri. Bili sta le dve živi bitji istega sveta, vsaka s svojo zgodbo, s svojo potjo, svojo usodo in s svojimi pričakovanji.

Johann je puško počasi odložil v sneg. Nato je segel globoko v lovsko torbo po suh hleb kruha, ga razlomil kot nekoč Kristus na zadnji večerji pred svojimi apostoli, in ga položil na kamen. »Tudi jaz sem lačen bil,« je rekel tiho. In spomnil se je otroških dni, ko je bil reven viničarski otrok tam daleč v od Boga pozabljenih Halozah, kjer ni bilo ne kruha in ne pogač. »Ni bilo vode, bilo je samo vino, za katerim so hlastali nemški gospodarji. Ko so

1942 so mu na Borlu zaprli očeta in mater ter ju odpeljali v koncentracijsko taborišče Dachau. Oba sta izginila v dimu in pepelu, brata Riharda pa so ustrelili kot talca v Starem piskru.

Predramil se je iz spominov in še vedno držal kruh v desnici. Ponujal ga je medvedu, ki je še nekaj trenutkov mogočno stal, nato stopil bližje, vzela kruh in izginil v gozd.

Od takrat ga ni nihče več videl v bližini vasi. A vsakič, ko je sneg prekril dolino, je Johann na tisti kamen položil kos kruha. Ne zaradi strahu. Zaradi spoštovanja in ljubezni do življenja.

Ko ni bil več za drvarsko delo in za jago na Kočevskem, si je našel mir v skromni koči na Gradiščaku, na pol poti med Grinci in Gabrnikom, blizu Pesnice. Tam je tudi zatisnil trudne oči.

STANISLAV GRL

Veja

Za trakom klobuka pa veja,
na desni za blagor divjadi.
Ta veja na tri še lepša se zdi,
kot šopki so rožic spomladi.

Nam vejica kaže na srečo,
pomočena nežno v kri.
Od sreče še srce nam vriska
in solzo nam kliče v oči.

Lovcu poda lovec roko,
za blagor in mirno rokó.
Danes si ti meni voščil,
že jutri jaz tebi lahkó.

Nežno pobožam mu kožuh,
na roki pa madež krvi.
Vse to gre eno z drugim
in to lovcu ne dela skrbi.

Foto: Marko Richter - Zelenti

Razvitje novega prapora ZLD Prekmurje

V soboto, 28. marca 2026, je bila v gledališču Park Murska Sobota slovesnost ob razvitju novega prapora **Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje**. Lovski prapori nosijo močno simbolno sporočilo, saj predstavljajo zgodovino, tradicijo, poslanstvo in odgovornost lovskih organizacij do narave, divjadi in okolja.

Slovesnosti so se udeležili praporščak **Lovske zveze Slovenije (LZS)**, praporščaki večine območnih lovskih zvez, praporščak **Območne lovске zbornice Železne županije z Madžarske** in praporščaki lovskih družin, članic ZLD Prekmurje. Na slovesnosti so se poslovili od starega prapora, ki jim je služil petde-

KUD Prekmurski rogisti

Ob razvitju novega prapora je predsednik LZS Alojz Kovšca (levo) predal prapor dr. Arpadu Kövešu kot botru prapora.

Vse foto: Peter Novdek

set let, in razvili novega. Uvodni nagovor je imel predsednik ZLD Prekmurje dr. **Arpad Köveš**, ki je povedal nekaj besed o pomenu prapora za lovске organizacije in poudaril, da so vanj vtakane vrednote spoštovanja, tovarištva, časti ter trajnostnega odnosa do narave, divjadi in okolja. Nadalje je na kratko predstavil zgodovino ZLD Prekmurje in povedal, da so po sprejetju **Zakona o divjadi in lovstvu** leta 2004 nastale nekatere spremembe – zakonodajalec namreč ni predvidel povezovanja lovskih družin v območne zveze. Kljub temu je večina lovskih družin v Sloveniji izkazala potrebo po nadaljnjem lokalnem združevanju

zaradi zastopanja in usklajevanja specifičnih interesov in stališč lovstva. Podobno se je izkazalo tudi za lovске družine na levem bregu Mure, ki so po uveljavitvi navedenega zakona ostale še naprej članice ZLD Prekmurje, v katero je včlanjenih 24 članic.

Posebej je poudaril, da je poslanstvo ZLD Prekmurje ostalo skozi svoj obstoj bolj ali manj podobno, kar pomeni, da se vsebina dela ni veliko spreminjala. Vseskozi je bila prva naloga ZLD Prekmurje zastopanje splošnih interesov lovstva in sodelovanje z državnimi organi, LZS in drugimi lovskimi ter naravovarstvenimi organizacijami. Pomemben je

Po slavnostnem zvitju starega prapora in razvitju novega lovskega prapora ZLD Prekmurje je bil vrhunec slovesnosti še podpis sporazuma med LZS in Madžarsko državno lovsko zbornico, ki sta ga na odru slavnostno podpisala oba predsednika, Alojz Kovšca (desno) in dr. Jámbor Lászlo (levo).

tudi njen prispevek na področju izobraževanja, ekologije, športa in kulture. Bila je in je še vedno gonilo razvoja lovstva na lokalnem območju.

Pozdravne nagovore sta imela še župan Mestne občine Murska Sobota **Damjan Anželj** in predsednik LZS **Alojz Kovšca**, ki je povedal, da imajo prapori za lovce poseben pomen, saj jih spremljajo od vstopa v lovsko organizacijo

pa vse do dneva, ko se poslovijo s tega sveta.

Pri razvitju novega prapora je predsednik LZS Alojz Kovšca predal prapor dr. Arpadu Kövešu kot botru prapora. Le-ta ga je razvil in predal praporščaku **Jozetu Kočarju**, ki je pred botrom izrekel slovesno zaobljubo, da bo prapor nosil častno, odgovorno in ponosno. Sledilo je pripenjanje spominskih trakov, ki so jih prispe-

Pevsko društvo prekmurskih lovcev

vale številne lovske organizacije (lovske družine, območne lovske zveze in LZS), občine, podjetja in drugi podporniki. Na drogu prapora so pripeti tudi žeblički večine prej omenjenih organizacij, ki simbolizirajo prispevek lovski skupnosti.

Po slavnostnem zvitju starega prapora in razvitju novega lovskega prapora ZLD Prekmurje je bil vrhunec slovesnosti še podpis sporazuma med LZS in **Madžarsko državno lovsko zbornico**, ki sta ga na odru slavnostno podpisala oba predsednika, Alojz Kovšca in

dr. **Jámbor Lászlo**. Kot je povedal predsednik ZLD Prekmurje v svojem govoru, je omenjeni sporazum nadaljevanje dobrega odnosa med ZLD Prekmurje in sosednjima območnima lovskega zbornicama na Madžarskem, in sicer z **Lovsko zbornico Županije Zala** in **Železne županije**.

Celotno slovesnost sta s svojim kulturnim programom popestrili **Kulturnoumetniško društvo Prekmurski rogisti** in **Pevsko društvo prekmurskih lovcev**.

Dr. Arpad Köveš, predsednik ZLD Prekmurje

V Črni zbor lovcev LGB in lovška razstava

V koroškem kraju Črna na Koroškem imajo za različne šolske in kulturne prireditve, ki so vedno dobro obiskane, na voljo telovadnico **Osnovne šole (OŠ) Črna**, zlasti pa večnamensko dvorano v kulturnem domu. Tamkajšnji kulturni hram je prvo marčno nedeljo, 1. marca, znova gostil člane zelene bratovščine, združene v **Lovskogojitveni bazen (LGB) Črna na Koroškem**.

Od leta 2015, ko je LGB Črna začel samostojno pot in v njem lovsko ter kulturno poslanstvo nadaljujejo **Lovska družina (LD) Bistra**, **LD Pogorevc - Žerjav** in **LD Koprivna - Topla**, še niso razočarali. Pripravili so vzorno postavljeno lovsko razstavo in dobro organiziran ter voden zbor lovčev in lovcev, hkrati pa tudi občni zbor bazenskega **Društva za ohranjanje lovske kulture** v črnjanski občini.

Dogodek je z uvodnimi besedami začel predsednik bazena **Marko Jelen**, starešina LD Pogorevc - Žerjav, ki je posebej pozdravil goste: županjo Občine Črna na Koroškem mag. **Romano Lesjak**,

podpredsednika Koroške lovske zveze (LZ) **Jozeta Meha**, predsednika Lovske zveze Slovenije (LZS) **Alojza Kovšca**, predsednika nadzornega odbora LZS **Dušana Leskovca** in predsednika Kluba prijateljev lova iz Celovca **Johanna Kaiserja**. Vsi so s pohvalnimi in spodbudnimi besedami nagovorili udeležence letošnjega zbora. Posebno navdušenje je požel pester kulturni program, v katerem so nastopili **Savinjski rogisti**,

Lovski pevski zbor iz Železne Kaple, ki letos praznuje že 50 let delovanja, ter domači lovski pesnik **Stanislav Grl**.

Pomemben del zbora je bil namenjen tudi predsedniku LZS Alojzu Kovšci, ki je udeleženec izčrпно seznanil z aktualnimi vprašanji slovenske lovske problematike. Ker lovci iz Bistve, Koprivne - Tople in Žerjava pozorno spremljajo dogajanje v slovenski lovski organizaciji,

ni presenetilo, da so mu postavili številna aktualna vprašanja. Kovšca je nanje odkrito in brez zadržkov odgovarjal v svojem značilno bogatem slogu.

Predsednik bazena Marko Jelen je v strokovnem delu predstavil tudi delovanje Društva za ohranjanje lovske kulture, kjer posebno izstopajo trije člani: pesnik Stanislav Grl ter oponašalca jelenjega rukanja **Damjan Zdovc** (LD Prežihovo - Kotlje) in zamejski lovec **Franz Hirm**. »Poleg lova in odstrela divjadi je naš bazen v minulem letu organiziral lovsko razstavo, štetje divjega petelina, lovski tabor mladih v sodelovanju z OŠ Črna, sodeloval je na črnjanskem turističnem tednu s kuhanjem divjačinskega golaža, organiziral strelska tekmovanja ter oktobra prireditvev 19. Praznik koroške lovske kulture. Naši člani so se udeležili tudi tekmovanj v oponašanju jelenjega rukanja. Pesnik Stanislav Grl je prejel več nagrad in priznanj. Kar zadeva lov in odstrel divjadi, pa lahko pohvalim vse naše lovske družine, saj so v letu 2025 dosledno sledile smernicam in načrtu odvzema divjadi, ki je bil v celoti realiziran,« je poudaril Jelen.

Lovci in gostje so si z velikim zanimanjem ogledali lepo postavljeno lovsko razstavo, zlasti doživeto urejeno diorama, ki je pritegnila največ pozornosti najmlajših obiskovalcev Črne.

Foto: Franc Rotar

Savinjski rogisti, pevci Lovskega pevskega zbora *Železna Kapla* in lovski pesnik *Stanislav Grl* so navdušili vse prisotne na letošnji prireditvi.

Koroška LZ je ob tej priložnosti podelila medalje za močne lovske trofeje. **Janez Jerak** iz LD Bistra je prejel medaljo za jelenje rogovje (neuradno 172,78 CIC-točke), **Srečko Skarlovnik**, prav tako iz LD Bistra, pa za roglje dvanajstletnega gamsjega kozla (neuradno 102,50 CIC-točke). Uspešni so bili tudi lovci iz LD Koprivna - Topla: **Silvo Verdel** je prejel medaljo za roglje dvanajstletnega gamsjega kozla (neuradno 102,85 CIC-točke), **Milan Žaže** za petletnega (neuradno 103,10 CIC-točke), **Vinko Golob** pa za desetletnega gamsjega kozla (neuradno 100,90 CIC-točke). V LD Pogorevc so lani uplenili več močnih gamsjih kozlov; šestletnega je uplenil **Peter Voler** (neuradno 103,10 CIC-točke), Marko Jelen pa je za roglje gamsjega kozla (neuradno 104,77 CIC-točke) prejel bronasto medaljo.

Franc Rotar

Medalja za požrtvovalnost

Na skrajnem robu prepada so lovci **Lovske družine (LD) Rižana** in policista **Policijske uprave (PU) Koper** preprečili tragedijo, saj sta njihova prisebnost in pogum rešila življenje italijanskega državljana. Marca 2025 je namreč na nevarnem skalnatem pobočju pod steno Mišje peči med Ospom in Gabrovico potekala zahtevna reševalna akcija, pri kateri so sodelovali lovci LD Rižana in policisti Policijske postaje za izravnalne ukrepe PU Koper.

Lovec **Hasan Mahmutović** je med opazovanjem divjadi opazil neznano osebo na skoraj neprehodnem in izjemno nevarnem delu terena, ob sebi pa je imela kolo. Po protokolu je o tem takoj obvestil starešino LD Rižana **Fabio Steffeta**, ki se mu je nemudoma pridružil. Steffe je prek operativno-komunikacijskega centra PU Koper sprožil intervencijo. V kratkem času sta se ekipi pridružila še lovec **Zdravko Cergol** ter policista **Marko Mohorčič** in **Nenad Majkič**. Steffe je s termovizijskim daljnogledom spremljal gibanje moškega in ga skušal ustaviti. Ko je ugotovil, da govori italijansko, je z njim vzpostavil stik in ga ustavil tik pred prepadom. Policista in lovca sta se po hribu prebila do njega, medtem ko je Steffe iz doline usmerjal njihovo gibanje. Italijanski državljan je bil izčrpan, zmeden in dezorientiran, s seboj pa je imel natovorjeno električno kolo s torbami in predrti pnevmati-

Vir: Facebook PU Koper

Na predlog PU Koper so bili vsi trije lovci LD Rižana – **Fabio Steffe**, **Hasan Mahmutović** in **Zdravko Cergol** – ter policista **Marko Mohorčič** in **Nenad Majkič** 6. marca 2026 med 77 odlikovanimi posamezniki na **Policijski akademiji Tacen** nagrajeni z medaljo za požrtvovalnost. Medalje sta podelila minister za notranje zadeve **Branko Zlobko** in generalni direktor slovenske policije **Damjan Petrič**.

tiko. Sprva je pomoč odklanjal, a jo je po pregovarjanju reševalcev sprejel. Reševanje je trajalo več kot uro. Po zahtevnem terenu so ga prisotni spustili proti dolini in ga pri tem varovali. Ko so prispeli v dolino, so ga pomirili, oskrbeli in mu pomagali postaviti manjši šotor. Italijanski državljan se jim je iskreno zahvalil.

Na predlog PU Koper so bili vsi trije lovci LD Rižana – **Fabio Steffe**, **Hasan Mahmutović** in **Zdravko Cergol** – ter policista **Marko Mohorčič** in **Nenad Majkič** 6. marca 2026 med 77 odlikovanimi posamezniki na **Policijski**

akademiji Tacen nagrajeni z medaljo za požrtvovalnost. Medalje sta podelila minister za notranje zadeve **Branko Zlobko** in generalni direktor slovenske policije **Damjan Petrič**.

Takšna dejanja niso osamljena. Lovci LD Rižana so tudi februarja 2024 rešili starejšo Koprčanko, ki je bila tik pred padcem v prepad, tako da so jo izvlekli iz avtomobila in vozilo zadržali na previsu do prihoda reševalcev. Dogodek dokazuje, da so lovci pogosto prvi, ki na terenu opazijo nevarnost in priskočijo na pomoč. Njihovo poznavanje narave, terena in razmer

je pogosto odločilno za uspešno reševalno akcijo. Lovci LD Rižana z omenjenim dejanjem ponovno dokazujejo, da lovstvo ni le skrb za divjad in naravo, temveč tudi odgovornost do ljudi. Njihova prisebnost, pogum in nesebičnost so lep zgled primorskih lovcev in slovenskega lovstva.

Ko človek v skalnatem svetu priskoči na pomoč sočloveku, ne glede na nevarnost za lastno življenje, lovska etika pokaže svoj najzlahtnejši obraz. Takšna dejanja so ponos Primorske in zgled vsem slovenskim lovcem.

Fabio Steffe

Veterani so podelili priznanje LD - Bojansko Štore

Letos Lovska družina (LD) Bojansko - Štore praznuje osemdeseti rojstni dan. Med drugo svetovno vojno organizirano lovstvo namreč ni bilo mogoče. Takoj po vojni pa so v vsej državi začeli na področju lovstva ustanavljati in organizirati potrebna društva in pripravljati prepotrebno lovsko zakonodajo. Verjetno so bili začetki dokaj težavni in po

svoje tudi zahtevni. S ponosom lahko omenimo, da je bila naša lovška družina ustanovljena v Štorah že kmalu po drugi svetovni vojni – leta 1946. Tako je LD Bojansko - Štore sedaj dočakala visoko jubilejno osemdesetletnico. Vsekakor pomemben dogodek.

Naše vezi z lovci so se stcale v času osamosvojitvene vojne za Slovenijo, ko smo pripadniki **Teritorialne obrambe (TO)** bivali v njihovem lovskem domu. Zadolženi smo bili za varovanje telekomunikacijskega stolpa za potrebe takratne **Milice**, ki je

Z leve: Srečko Križanec, predsednik Domoljubnih organizacij Občine Štore, je Branku Jelencu, starešini LD Bojansko - Štore, predal spominsko plaketo.

Foto: Srečko Križanec

Veterani vojne za Slovenijo Občine Štore smo lovcem LD Bojansko - Štore podelili visoko in prestižno priznanje: spominsko plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

bila v neposredni bližini doma. Pripadniki TO štorske čete smo sicer bivali v osnovni šoli v Štorah, določeno število pripadnikov pa je bivalo v lovskem domu na Svetini nad Štorami. Iz tistega obdobja osamosvajanja napadene domovine mi bodo nekateri dogodki ostali v večnem spominu. Iz časa bivanja na Svetini bom opisal enega od njih.

Bilo je na nedeljo popoldan po poletni nevihti in opazovali smo oblake, tja proti Savinjskim Alpam. Kakšen nepojmljiv čudež narave! Kako veličastni in mogočni so bili tisti dan oblaki. Tako mogočnih še nisem videl. Zakaj jih nisem takrat fotografiral, odgovor iščem še dandanes in me spremlja že petintrideseto leto. Tega si nikakor ne morem oprostiti, saj se nikoli ne morejo ponoviti. Zagotovo pa so oznanjali našo zmago in imel sem prav.

Štorski veterani smo bili precej navezani na domače območje in smo sodelovali s člani LD Bojansko - Štore, saj je bilo nekaj lovcev tudi članov naše veteranske organizacije. Lovci so namreč s svojim orožjem varovali vodovodna zajetja in si pozneje povsem

razumljivo ter upravičeno pridobili status veterana. Tako smo imeli v lovskem domu leta 1999 ustanovno sejo in naslednje leto v februarju smo bili že registrirani in postali polnopravni člani veteranske organizacije Slovenije. Leto pozneje smo registrirali še častniško organizacijo. V naslednjih letih smo ob lovskem domu vsako leto ob dnevu državnosti organizirali velika in odmevna srečanja borcev, veteranov in simpatizerjev. Odkrili smo spominske plošče in razvili društvene prapore. V obdobju skupne domovine Jugoslavije pa se je v domu na veliko praznovalo ob dnevu borcev, 4. julija.

Ob sedemdeseti obletnici LD Bojansko - Štore smo lovski družini podelili častni znak Zveze slovenskih častnikov. Sedaj ko praznujejo osemdeseto obletnico, pa smo veterani vojne za Slovenijo Občine Štore lovcem podelili visoko in prestižno priznanje spominsko plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Naj ne bo nikoli pozabljeno.

Srečko Križanec,
predsednik Domoljubnih organizacij Občine Štore

Lovski dom LD Jamnica - Prevalje

Lovski dom Lovske družine (LD) Jamnica - Prevalje stoji v zaselku Suhu Vrh nad Prevaljami ob poti na Strojansko hribovje. Naši predniki so tod našli izjemno lepo in primerno točko za gradnjo doma: na nadmorski višini okoli 720 metrov stoji na

obširnem travniku, obdanem z mogočnimi gozdovi. Od tod se odpira čudovit pogled na velik del lovišča, na Pohorje, Uršljo goro, Kamniško-Savinjske Alpe v ozadju in še dlje v notranjost države.

V zgodovini naše lovske družine posebno poglavje zavzema gradnja lovskega doma. Na Suhem Vrhu na opuščeni doma-

čiji Maučevo, ki je bila sprva v lasti lesnega trgovca Lahovnika iz Prevalj in kasneje nacionalizirana, so člani leta 1961 začeli graditi svoj dom. Na temeljih nekdanjega hleva je zrasla stavba: spodnji del je bil zidan, zgornji pa lesen iz brun.

Gradnja je bila zelo naporna, saj so večino dela opravili ročno, poleg tega pa v tistem času

še ni bilo cest, kot jih poznamo dandanes. Aprila 1963 so ga slovesno odprli in dom je začel služiti svojemu namenu. Hitro je postal prostor številnih srečanj in družin članov ter okoliških prebivalcev.

Žal pa veselje ni trajalo dolgo – septembra istega leta je lovski dom zaradi požiga izginil v plamenih. Skupaj z njim je bil uničen

skoraj celoten arhiv družine. A članov lovske družine nesreča ni ustavila. Znova so zavihali rokave in na istem mestu postavili novo zidano stavbo. Slovesno odprtje je bilo avgusta 1973. Od takrat se tod ponovno zbirajo lovci, kmetje, pohodniki in vsi, ki v tamkajšnjih krajih iščejo mir, počitek in dobro družbo.

V postopku denacionalizacije so dediči prvotnega lastnika zemljišče, na katerem stoji dom, dobili vrnjeno, nato pa so ga brezplačno odstopili LD Jamnica - Prevalje. Za plemenit in prijateljski korak smo jim še vedno iskreno hvaležni. Z leti so bila opravljena številna dela za izboljšanje

Foto: Rok Gostenčnik

Nova kritina je bila precejšen zalogaj – tako finančno kot glede zahtevnosti, saj površina strehe meri 150 m².

Foto: Rok Gostenčnik

Pod strokovnim vodstvom krovca in s pomočjo članov, ki so se z veseljem odzvali in zavzeto sodelovali, so v treh dneh položili novo kritino, deske in izolacijo.

šanje pogojev uporabe in delovanja doma: zgrajena sta bila vodno zajetje in vodovod, napeljana

elektrika in telefon, opravljena so bila številna vzdrževalna dela.

Zadnji večji poseg je bil v letih 2024 in 2025, ko je bilo zaradi vse pogostejših vremenskih ujm nujno sanirati staro kritino, ki ni več ustrezala zahtevam. Leta 2024 smo najprej ocenili stroške in zagotovili sredstva s pomočjo darovalcev ter lastnih prispevkov. Z deli smo začeli 3. aprila 2025. Pod strokovnim vodstvom krovca in s pomočjo članov, ki so se z veseljem odzvali ter zavzeto sodelovali, so v treh dneh položili novo kritino, deske in izolacijo. Delo je bilo opravljeno po vseh pravih stroke. Bil je precejšen zalogaj – tako finančno kot glede zahtevnosti, saj površina strehe meri 150 m². Po končanem delu se je starešina lovske družine pisno zahvalil darovalcem in vsem, ki so kakorkoli prispevali k uspešni izvedbi.

Poleg osrednjega doma ima

mo v oddaljenem delu lovišča tudi bivak - brunarico, ki smo jo pred leti obnovili. Na njej so tudi sončne celice. Brunarico so uporabljali predvsem lovci pri štetju divjega petelina in lovu na gamse.

Težko je najti lovsko družino brez lovskega doma, ki pa se med seboj razlikujejo – nekateri so večji in imenitnejši, drugi skromnejši. Naš dom je preprost, a nam nudi toplino, dobro počutje in prijetno družbo. Vsem lovskim domovom pa je skupno, da so središče srečevanj, druženj in prijateljstev.

Ob tej priložnosti se želimo še enkrat iskreno zahvaliti vsem, ki so v preteklosti in zdaj pomagali, da naš lovski dom živi in ostaja naš skupni ponos.

Rok Gostenčnik,
starešina LD Jamnica - Prevalje

Osemdeset let ustanovitve in delovanja LD Pernica

V prepolni dvorani doma kulture v Pernici je bila 30. avgusta 2025 svečana akademija ob osemdesetletnici ustanovitve in delovanja **Lovske družine (LD) Pernica**. Načrtovana je bila za prireditveni prostor pri lovskem domu v Ložanah, a so jo morali zaradi slabega vremena prestaviti v dvorano. Kljub temu je bila množično obiskana, saj so se je poleg lovcev z zelenimi vejicami na levi strani klobukov iz **Pesniškega lovskogojitvenega bazena** udeležili tudi mnogi domačini iz **Krajevne skupnosti (KS) Pernica**. Praznovanje je potekalo pod sloganom **Da nam sveta bo divjad** z močnim simbolnim sporočilom o naravovarstvenem poslanstvu lovske organizacije.

Foto: Arhiv LD Pernica

44-članski kolektiv LD Pernica ob 80-letnici

Slogan praznovanja z bogatim simboličnim sporočilom

Svojevrstno kuliso odrski predstaviti je dajalo tudi devet lovskih praporov iz sosednjih lovskih družin in iz pobratene **LD Vransko** v Savinjski dolini.

Voditelj in scenarist **Stanislav Stane Kocutar** je poskrbel za izredno slavnosten zven in močan lovskokulturni navdih. Spretno ga je znal zgodovinsko obarvati in predstaviti pomembnejše zgo-

dovinske prelomnice. Na območju, kjer deluje LD Pernica, ima namreč lovstvo bogato tradicijo, ki sega v začetek 20. stoletja, ko so imeli lovišča lovski zakupniki, med katerimi je bil najbolj znan dr. **Ivan (Ivo) Senekovič**, prvi slovenski policijski načelnik v slovenskem Mariboru po prevratu leta 1918. Najprej je bila nova lovska družina registrirana

S perniškimi lovci so praznovali mnogi krajanj.

kot lovska zadruga, avgusta leta 1945 pa je 12 lovcev v skladu s takratno zakonodajo ustanovilo lovska društva Šmarjeta, Grušova in Jakob. Poleg dr. Senekoviča so bili med ustanovitelji še **Konrad Kramberger, Alojz Šiker, Anton Šuman, Ferdo Lorbek, Anton Šantl, Franc Šantl, Ivan Vogrin, Franc Mulec, Vinko Pšeničnik, Ludvik Vrlič, Mirko Vrlič, Ivan Klemenčič, Ivan Romih, Maks Horvat, Ivan Novačan, Ivan Ribič, Franc Hajnžič, Viktor Purgaj in Alojz Lakner**. Prvi društveni starešine so bili Anton Šuman, dr. Ivo Senekovič in **Ferdo Lorbek**. Leta 1952 so lovišča združili v enotno **Lovsko družino Šmarjeta ob Pesnici**. Njen prvi starešina je postal dr. Ivo Senekovič. Leta 1960 so LD Šmarjeta preimenovali v LD Pernica.

Perniški lovci delujejo v sožitju s kmeti, ribiči, ekologi, šolami, drugimi društvi v KS Pernica in v **Občini Pesnica**. Rdeča nit svečane akademije je bil apel za še trdnejše povezovanje in strpen dialog vseh za ohranitev narave in življenjskega prostora divjadi. Pesniški župan mag. **Gregor Žmak** je izpostavil posledice podnebnih sprememb, starešina LD

Pernica **Bojan Protner** pa se je zavzel za še tesnejše sodelovanje vseh deležnikov v naravnem okolju kot delu široke civilne družbe, ki se zavzema za celovito varstvo narave in okolja. Ob ustanovitvi je LD Pernica štela 30 članov, dandanes jih je 44. Povprečna starost je 58,8 leta. Njihovo lovišče meri 3423 ha, od tega imajo 3188 ha lovni površini. Skozi bogato zgodovino so jo vodili starešine Anton Šuman, dr. Ivo Senekovič, Alojz Lakner, Ivan Novačan, **Franc Filipič, mag. Dušan Dougan, Boris Rožman** in zdajšnji starešina Bojan Protner.

Na slovesnosti so podelili zahvale društvom v KS Pernica in pobrateni LD Vransko za odlično sodelovanje. Nekaj zaslužnih lovcev je prejelo odlikovanja **Lovske zveze Slovenije**. Najvišje, red za lovske zasluge I. stopnje, je prejel Boris Rožman, ki je kot starešina vodil lovsko družino med letoma 1981 in 2018. Perniška akademija je bila lep in doživet lovski praznik ter več kot izvrstna promocija lovstva v lokalnem okolju. Piko na i ji je dodalo sproščeno družabno srečanje v dvorani **Prostovoljnega gasilskega društva Pernica**.

Marjan Toš

Devetdesetletnica LD Mozirje

Lani maja smo lovci **Lovske družine (LD) Mozirje** obeležili 90 let obstoja naše lovske družine. Ustanovitev LD Mozirje

sega v leto 1935, ko so takratni ustanovni člani **Vojteh Karče, Drago Predan, Franc Celinšek, Franc Deleja st., Franc Deleja ml., Franc in Ferdo Marolt, Leopold Pachner, Matija Škruba in Anton Valenčak** ustano-

Člani LD Mozirje ob praznovanju 90-letnice

Lovska razstava LD Mozirje je bila v okviru praznovanja 90-letnice lovske družine v kulturnem domu na ogled ves teden.

vili »lovska družbo« na površini 5600 ha takratnega mozirskega občinskega lovišča, ki so ga izdružili za dobo 12 let. Ob koncu leta

1940 je lovska družba upravljala že s 7000 hektarji. Površina pa se je zmanjšala takoj po drugi svetovni vojni, ko so mozirski lovci

odstopili dele lovišča takrat na novo nastalim sosednjim lovskim družinam, tako da zdaj upravljamo s 4843 hektarji lovišča.

Z obletnico smo začeli v mozirskem krajevnem domu že maja 2023 z ogledom filma *Bojevita kraljica noči*, katerega režiser je **Matej Vranič**, ki je tudi krajan Mozirja. Po ogledu filma je sledil pogovor z režiserjem, nato pa smo isti večer odprli lovsko razstavo v galeriji kulturnega doma. Nekateri naši lovci so se za pripravo razstave še posebno potrudili. Naš lovec **Anton Košica** je razstavo obogatil s svojimi slikami našega lovišča in divjadi. Razstava je bila

na ogled ves teden in je zgledno prikazovala naše delovanje nekoč in danes.

V istem tednu je v popoldanskih urah v našem lovskem domu potekalo tudi streljanje s pomočjo simulatorja, ki nam ga je ob jubileju posodila **Lovska zveza Slovenije (LZS)**. Simulacijsko streljanje na bežečo tarčo je vzbudilo veliko zanimanja med našimi in okoliškimi lovci ter drugimi obiskovalci. Navdušeni so bili tudi učenci **Osnovne šole Mozirje**.

V našem lovišču je najštevilčnejša divjad srnjad. Številčnost gamsa in divjega prašiča ostaja konstantna, število jelenjadi pa

se, tako kot drugod v Sloveniji, povečuje. Ponosni smo na stalno prisotnost divjega petelina, občasno pa se pojavlja tudi ruševca. Stanje poljskega zajca je zelo slabo, saj počasi, a vztrajno izginja, zato ga zadnjih deset let ne lovimo več.

Gospodarimo z lovskimi domom, tremi lovskimi kočami na Mozirski planini in desetimi krmišči, vzdržujemo številne lovske steze, krmne njive ter kosimo pašnike. V petih revirjih so zgledno in skrbno urejene številne preže ter enakomerno razporejene solnice.

Obletnico smo zaključili 31. maja 2025 s slavnostno proslavo.

Po nagovorih našega starešine **Janeza Pirnata**, **Franca Krivca**, predsednika Komisije za priznanja in odlikovanja pri LZS, ter župana Občine Mozirje **Ivana Suhoveršnika** in drugih gostov sta sledila pester kulturni program ter podelitev priznanj našim lovcem. Med zaključnim druženjem ob jedači in pijači smo razmišljali, da smo pomemben del družbe, da imamo bogato tradicijo in jasno vizijo za prihodnost.

Najlovstvo v Mozirju še dolgo deluje na takšni ravni in najbo lovišče tudi v prihodnje bogato z divjadjo za prihodnje rodove!

Rok Planovšek

LD Bakovci - Lipovci je bogatejša za nov lovski objekt

Lovci Lovske družine (LD) **Bakovci - Lipovci** so združili moči in v naravi, na območju gozdčička v Mützgah pri Bakovcih, kjer stoji tudi lovski dom, s prostovoljnimi delom zgradili nov lovski objekt za pristrelitev lovskih pušk, namenjen članom lovske družine.

Gre za ličen, lesen in pokrit objekt, v katerem je nameščena lese-na klop. V njem lahko vsak lovec pristrelji svojo puško in cilja na tarčo

Foto: Jože Žerdin

LD Bakovci - Lipovci je bogatejša za nov lovski objekt. O njem je med drugim pripovedoval starešina LD Bakovci - Lipovci Jože Kuhar (na fotografiji).

na razdalji 140 metrov. Ob tem preveri tako natančnost orožja kot tudi lastno pripravljenost. Pred odhodom na lov lovci pogosto obiščejo objekt, kjer s poskusnim strelom preverijo delovanje puške. Tako se prepričajo, ali je orožje ustrezno nastavljeno in primerno za varno ter učinkovito uporabo na lovu.

Objekt so zgradili na naravi pri-

jazen način. Pri njegovi gradnji so lovci za nekaj časa odložili puške in prišli za žage, kladiva in želblje ter uspešno končali projekt. Nove pridobitve so zelo veseli in jo z veseljem pokažejo tudi drugim lovcem ter naključnim obiskovalcem.

Do gozdčička Mütze vodijo makadamske poti iz Bakovcev, Dokležovja in Murske Sobote. Poti vsak dan uporabljajo številni pohodniki in ljubitelji narave, ki cenijo mir in okolje. Lovci **LD Bogojna** so zato postavili tudi več klopi, kjer si lahko obiskovalci odpočijejo, opazujejo naravo in gibanje divjadi.

Jože Žerdin

LD Artiče je obeležila 80 let delovanja

Lovska družina (LD) **Artiče** je bila ustanovljena leta 1945. Osemdeset let delovanja smo počastili s proslavo 13. decembra 2025 v Prosvetnem domu v Artičah. Svečano okrašena dvorana je sprejela domače lovke in lovce, predstavnike organov lovske organizacije, sosednjih lovskih družin, praporščake lovskih družin Posavja in Obsotelja, občine, krajevne skupnosti, lovske žene, lovske vdove in nastopajoče, voditeljico **Jano Kovačič** in voditelja **Mitja Molana**, pevce **Lovskega pevskega zbora Globoko** pod mentorstvom zborovodje **Franca Keneta**, **Dobovske rogiste** in učence **Osnovne šole (OŠ) Artiče**.

Ob fanfarah lovskih rogov v izvedbi Dobovskih rogistov so v dvorano vkorakali praporščaki Posavja in Obsotelja z vodjo praporščakov **Ignacem Štruclom**, ki so simbol povezanosti obmejnih lovskih družin, in tako obeležili začetek proslave. Uvodni nagovor je pripadal starešini **Vladimirju Gregorju Bahču**, ki je predstavil LD Artiče skozi zgodovino, dosež-

Foto: Arhiv LD Artiče

Člani LD Artiče ob praznovanju 80-letnice lovske družine

ke v minulem obdobju, povezovanje z lovskimi in drugimi organizacijami ter vzorno sodelovanje v okolju. Zahvalil se je podpornikom in darovalcem ter jih pozval na prihodnje dobro sodelovanje. Zahvale in lepih besed so bile deležne tudi lovske žene. Slavnostni govornik je bil predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) **Alojz Kovšca**, ki je poudaril pomen lovstva in vlogo lovske organizacije pri oblikovanju in izvajanju naših nalog. V imenu Zveze lovskih družin Posavja je spregovoril predsednik

Območnega združenja upravljavcev lovišč Lovskoupravljavskega območja Posavje **Slavko Zakšek**. Pozdravila sta nas tudi župan Občine Brežice **Ivan Molan** in predsednica Krajevne skupnosti Artiče **Darja Germšek Predanič**.

Osrednji del proslave je bil namenjen podelitvi priznanj in odlikovanj za zaslužno delo v lovski organizaciji, podelil jih je predsednik LZS **Alojz Kovšca**. Zlati znak za lovske zasluge sta prejela **Silva Komučar** in **Franc Komučar**. Bronasti red za lovske

zasluge sta prejela **Darko Božič** in **Martin Suša**. Ivan Omerzu in Martin Suša pa sta prejela jubilejni znak za 50 let članstva v lovski organizaciji. **Občni zbor LD Artiče** je na predlog upravnega odbora podelil naziv častnega člana za posebne zasluge pri razvoju in uspešnem delu lovske družine Vladimirju Gregorju Bahču.

Proslavo so z izbranimi pesniki popestrili pevci Lovskega pevskega zbora **Globoko**, Dobovski rogisti in učenci OŠ Artiče. Jana Kovačič in Mitja Molan sta poskrbela za presenečenje z zabavno igro z lovsko tematiko. Udeleženci so si ogledali bogato kroniko, ki jo družina zbira že 80 let. Po prirreditvi sta za veselo vzdušje poskrbela **Ansambel Hervol** in **tercet Originali**, s katerima sodelujeta člana naše lovske družine **Robert Bračun** in **Robert Žvegljč**.

Z dosedanjim delom smo zadovoljni in nadaljevali ga bomo z zavezo, da se bomo spopadali z novimi izzivi tako kot doslej: z znanjem, spoštovanjem in srčnostjo. Vsem svojim tovarišicam lovkam in tovarišem lovcem čestitamo za visoki jubilej.

Franci Zorko

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Edvard Zavrl, LD Šentrupert

90 let

Avgust Jeromel, LD Podgorje
Mirko Kovač, LD Hrastnik

85 let

Anton Gerbec, LD Ig
Ivan Gračnar, LD Jurklošter
Julijan Jerman, LD Rižana
Vincencij Kos, LD Moravče
Viljem Kozlovič, LD Marezige
Adolf Laznik, LD Hrastnik
Dušan Markoli, LD Sveta Ana
Stanislav Milharčič,
LD Prestranek
Jožef Alojzij Pižent,
LD Vojkovo
Rudolf Purg, LD Kamnica
Adolf Simonič, LD Duplex
Danimir Štrepfelj,
LD Veliki Gaber
Vladimir Šumej,
LD Dol pri Hrastniku
Anton Tomažič, LD Tržišče
Stanislav Tavčar, LD Štanjel

80 let

Iztok Adam, LD Logatec
Srečko Beguš, LD Podbrdo
Jožef Boštjančič, LD Brkini
Anton Brank,
LD Šmarna gora
Ladislav Dolenc, LD Poljane
Janez Hribar, LD Tuhinj
Jožef Hribar,
LD Nova vas - Bloke
Stanko Kapelj,
LD Gradišče Košana
Miroslav Keber, LD Laze
Silvo Korenika, LD Izola
Alojzij Lampe, LD Logatec
Pavle Lukšič,
LD Čatež ob Savi
Aleksander Marič,
LD Petišovci
Viljem Mazi, LD Rakitna
Alojz Mes, LD Radenci
Alojzij Mihevc, LD Logatec
Bogdan Obretan, LD Bistra
Alojz Peršak,
LD Peca - Mežica
Stanislav Petrovič,
LD Hum Celje
Alojz Plevnik, LD Dobrna
Janez Rovtar, LD Selca
Stanislav Štefančič,
LD Sinji Vrh
Bernard Turk,
LD Lož - Stari trg
Zmago Turk, LD Ruše
Rudolf Večernik,
LD Gaj nad Mariborom
Vinko Verdenik,
LD Dravinja - Majšperk
Srečko Vidic, LD Jesenice
Janez Vidmar, LD Kamnik

Ivan Zabovnik,
LD Janžev Vrh
Zdravko Žižmond,
LD Preddvor

75 let

Ivan Barba, LD Brkini
Ludvik Bremec,
LD Trnovski gozd
Aleš Budihna, LD Planina
Adrijan Cah,
LD Kojnik Podgorje
Franci Črešnar, LD Zreče
Stanko Dernikovič,
LD Cirkulane
Milan Dovgan, LD Zemon
Mirko Dražumerič,
LD Dragatuš
Jurij Erzar,
LD Sela pri Kamniku
Milan Fras,
LD Velunja Šoštanj
Peter Glavač, LD Dobovec
Franc Gole, LD Novo mesto
Dušan Gorenc,
LD Smrekovec Šoštanj
Janez Gostiša, LD Logatec
Milivoj Hlede, LD Kanal
Marjana Hönigsfeld Adamič,
LD Križevci v Prekmurju
Milan Horvat, LD Radovci
Danilo Humar, LD Čepovan
Ljubomir Ivanšek,
LD Mokrice
Jožica Janežič, LD Dobrnič
Bogdan Jazbec,
LD Trstelj Kostanjeva
Alojzij Kaučič, LD Juršinci
Anton Kelbl, LD Bled
Stojan Kjuder, LD Raša Štorje
Metod Kofol, LD Smast
Stanislav Kolar, LD Stoperce
Ivan Kos, LD Videm ob Savi
Milojko Kumer,
LD Smrekovec Šoštanj
Franc Lešnik, LD Žalec
Stanislav Oblak, LD Slovenj
Gradec
Milivoj Orel, LD Kras Dutovlje
Stanko Poje, LD Dolenja vas
Robert Polanc, LD Toplice
Janez Ponikvar, LD Padež
Rudolf Potočnik,
LD Koprivna - Topla
Stanko Potrč,
LD Bresnica - Podgorci
Jože Rajh,
LD Križevci pri Ljutomeru
Robert Romih, LD Višnja Gora
Metod Rutar, LD Volče
Jože Strnad, LD Otočec
Ivan Šabeder,
LD Pesnica - Jarenina
Boris Škergat, LD Rižana
Vladimir Škrabl, LD Radvanje
Vladimir Vrabič, LD Škale
Franc Zofič, LD Čatež ob Savi

70 let

Branko Ačko,
LD Slovenska Bistrica
Anton Artič, LD Rogatec
Vladimir Barbiš, LD Trnovo

Narisa: Milan Samar

Ob 90-letnici **Marjana Pleškoviča**, ki se je rodil 11. februarja 1936 na Gorenji Gomili, dolgoletnega člana Lovske družine (LD) Orehovica, z veseljem in spoštovanjem predstavljamo njegovo življenjsko pot ter predanost delu in naravi.

Ob redni službi se je posvečal tudi delu na kmetiji, kjer ni manjkalo zahtevnih opravil – od kopanja gline in izdelovanja opek do številnih drugih del, ki so terjala znanje, vztrajnost in predanost. Z veliko ljubeznijo do narave je kasneje uredil tudi ribnik in ostal tesno povezan z okoljem, v katerem živi.

V njihovi družini je lovstvo že dolgo tradicija, saj sta bila lovca tudi njegov dedek in oče. Marjan je član LD Orehovica od leta 1961. V vseh letih je opravljal številne pomembne naloge: gospodar lovske družine je bil 20 let, bil je starešina (4 leta),

referent za lovski turizem (20 let), član nadzornega odbora (8 let), član disciplinske komisije (4 leta), strelski referent (25 let), vodja revirja/sektorja v lovski družini (20 let) in kinološki referent. Bil je tudi idejni vodja za postavitev lovskega doma LD Orehovica, ki ga je s preostalimi člani lovske družine tudi postavil in zgradil.

Znan je po svoji predanosti, odgovornosti in spoštovanju do narave. Vedno je bil pripravljen pomagati, deliti izkušnje in priskočiti na pomoč, kadar je bilo potrebno. Zaradi svoje odprtosti, poštenosti in delavnosti uživa veliko spoštovanje med člani lovske družine in v širši skupnosti. V pogovoru z njim človek hitro pozabi na čas, saj njegova karizma, predvsem pa njegovi spomini, zgodbe in znanje, ki ga ima, pritegnejo vsakogar, ki spregovori z njim.

Ob njegovem visokem jubileju mu želimo predvsem zdravja, mirnih dni in veliko prijetnih trenutkov v naravi.

Iskrene čestitke ob 90. rojstnem dnevu!

LD Orehovica – T. B.

Ladislav Berdajs, LD Litija
Vojko Božič,
LD Struge na Dolenjskem
Franc Colarič,
LD Kostanjevica na Krki
Milan Črešnik,
LD Zeleni Vrh Vuzenica
Marjan Deželak,
LD Jurklošter
Jožef Grašič, LD Hoče
Anton Hudernik,
LD Janžev Vrh
Slavko Janežič, LD Padež
Jože Kodrič, LD Podbočje
Jožef Kop, LD Hoče
Milan Koren, LD Polskava
Milan Koren, LD Bovec
Maksimiljan Krajnc, LD Laze
Milan Krepek, LD Duplex
Branko Križan, LD Gradac
Branko Marušič, LD Strunjan
Marjan Maslo,
LD Žabnik Obrov
Miran Mrak, LD Čepovan

Janez Nahtigal, LD Škofja Loka
Jožef Napret, LD Zreče
Ivan Omerzu, LD Artiče
Alojz Pavkovič,
LD Studenec – Veliki Trn
Milan Pavletič, LD Gorica
Ivan Poje, LD Babno Polje
Boris Požar, LD Bukovje
Zvonko Prus, LD Metlika
Jožef Sedmak, LD Kozlek
Rajko Skube, LD Sovodenj
Nikica Strahinič, LD Metlika
Dušan Sukič, LD Radovci
Anton Šajn, LD Tabor Zagorje
Vilko Tkaličič, LD Adlešiči
Angel Vidmar,
LD Trnovski gozd
Bojan Vomer, LD Janžev Vrh
Franc Žlender,
LD Podčetrtek

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

JAVOR NAD MOJSKO DRAGO

»Na mali ravnici med Malim in Velikim Bukovcem si krila odpočijem na posebnem javorju. Krepak velikan, ki je v sredini votel, je zavarovan in spada med najdebelejša drevesa severne Primorske. Ostrim vremenskim razmeram kljubuje že okrog 300 let. Vetrolom je v njegovi bližini poruval vsa drevesa, sam pa je ostal nedotaknjen. Sedaj sameva na prepihu sredi ravnice in preko Poldanovca zre proti Krnu.«

TANJA POLANC

KDOR GLADI KOPRIVO, SE OPEČE

Nekoč je živela prebrisana lisica. Tako je bila zvita, da si je iz samega dolgčasa vedno znova izmišljala ukane, s katerimi bi prelisčila druge prebivalce gozda.

Nekega dne, ko je lenobno poležavala na soncu in pod milim nebom res ni imela kaj početi, ji je v glavo šinila imenitna zamisel.

Preteklega dne je namreč v Bukovcu videla medveda, ki je v svoj brlog spravljal za pol čebeljega panja medu. Medved si je med težko prigaral in ga spravljal za hude čase.

Ker si je lisica želela nekaj sladkega, se je odločila, da se bo s kosmatincem malo poigrala. Bila je trdno prepričana, da bo starega kosmatinca zlahka ukanila.

Brž je stopila k medvedjemu brlogu in k sebi poklicala medveda.

»Pozdravljen, prijatelj!« ga je sladko ogovorila.

»Pozdravljena, lisica,« je zabrundal medved.

»Kaj bi rada?« jo je radovedno vprašal.

»Veš, doma imam sedem mladih lisičjih ust in nič za pod zob. Daleč naokoli gre glas, da si ti zelo dobrega srca. Spraševala sem se, ali lahko pomagaš ubogi botrici?« je začela lisica trkati na medvedovo usmiljeno srce.

»Hm, a tako?« je medved dvomeče zamrmral.

»Prosim te, dobri medved, daj mi malo tistega slastnega medu, da ne bo moja otročad lačna,« je lisica previdno nadaljevala.

Medved je bil res dobrega srca, zato je privolil v pomoč.

Ker je bil kosmatinec bistre glave, se mu je lisičina prošnja zdela sumljiva, zato je postavil pogoj: koš z medom bo nesel sam.

»Draga lisička, seveda ti bo stari kosmatinec pomagal v taki nesreči,« je dejal in stopil v brlog.

Lisici so se že cedile sline. Prepričana je bila, da je medveda prelisčila.

Čez nekaj časa je medved stopil iz brloga. Na hrbtu je imel koš, v njem pa sladki med.

»Pojdiva, botrica!« je rekel in krenil na pot.

Narisala: Tanja Polanc

»Počakaj dobri sosed, saj zmorem sama nesti ta košek,« je lisica v zadregi ogovarja medveda.
 »Botrica, saj si vendar sama rekla, da sem dobrega srca. Ne bom dovolil, da uboga mamica prenaša takšen težak tovor. Pomagal ti bom nahraniti sedem lačnih ust!« je v smehu dodal kosmatinec. Lisico je spreletel srh. Kako naj se reši iz te zadrege?

Medved je mirno tical proti lisičinemu domu in si veselo brundal.

Lisica pa je medtem premišljevala, kaj bo storila, ko bosta prispela do lisičine.

»Lisička, kaj si tako redkobesedna? Po navadi ti jezik tako gladko teče, kot bi ga z medom namazala.«

»Ah, nič, nič. Samo razmišljala sem, kako bom med spravila do mladičev. Ti ne moreš v moj dom, ker si prevelik,« se je lisica zvito izgovarjala.

»Nič ne skrbi, botrica, bova že tako uredila, da bo prav. Odprla bova vrata,« je nadaljeval medved.

»Odprla vrata?« je lisica s cmokom v grlu ponovila.

»Kako to misliš?« je še vprašala.

»Ja, lisica, še v nobeno hišo nisem stopil skozi zaprta vrata. A ni tako?« se je medved hudomušno obrnil k lisici.

Ko sta prispela do lisičine, je lisica znova skušala pretentati medveda, češ da bo že sama spravila med.

»Daj mi tisti koš. Neskončno sem ti hvaležna. Čez prag ga bom pa že sama zmogla spraviti,« je nadaljevala zvitorepka.

»Lisica, obožujem mladičke in komaj čakam, da bom videl, kako se bodo sladkali z mojim medom. Odpri brž vrata.«

Lisico je začelo tresti od strahu. Medvedova šapa je prišla za vhodna vrata njenega brloga in jih odtrgala.

»Ups, oprost. Sem ti rekel, da jih sama odpri. Včasih pozabim, kako težka je moja šapa,« je rekel medved.

»Mladički, kje ste? Stric kosmatinec vam je prinesel slastnega medu. Pridite ven!« je klical na vhodu v lisičino.

Seveda ni bilo nikogar, ker lisica ni imela mladičkov.

»Mogoče me ne slišijo,« je glasno dejal medved.

Ker je vedel, koliko je ura, je začel kopati s tacama v lisičino.

»Lisica, pokliči jih vendar ti, da ne bodo lačni. Dolgo pot sva opravila, da bi jim prinesla ta slastni med. Ne pusti jih sedaj čakati,« je nadaljeval kosmatinec.

Lisica je še nekaj časa nemočno gledala, kako ji medved uničuje dom. Nato ga je vsa iz sebe le zaprosila, naj neha kopati. Stežka mu je priznala svojo laž. Medved ni bil presenečen, bil pa je jezen.

»Ti, lisica lisičja, ti! Saj sem vedel, da se mi lažeš. Naslednjič si izmisli kaj bolj izvirnega. Tako zlahka pa me ne boš pretentala. Veš, da sem dobrega srca, a ko kdo poskuša izkoristiti mojo dobroto, ne poznam milosti. **Kdor gladi koprivo, se opeče!** Poznaš to staro modrost? No, odslej jo boš poznala,« je rekel medved in se z medom v košu odpravil domov.

Lisica pa je v solzah gledala svojo poškodovano hišico.

Narisalca: Tanja Polenc

Z zreškimi šolarji na Rogli

Šesti razredi **Osnovne šole** (OŠ) **Zreče** že vrsto let preživljajo šolo v naravi na Rogli. Tako je bilo tudi letos od 19. do 23. januarja 2026. Letošnja generacija je štela rekordnih 80 učencev v štirih razredih. Vsako leto v učni program vključijo pogovor z lovcom **Lovske družine** (LD) **Zreče**. To prijetno nalogo opravljam že vrsto let, zato sem se tudi letos razveselil vabila, naj jih obiščem v četrtek, 22. januarja 2026, ob 17. uri.

Letos sta mi bili pri prenašanju lovske opreme v pomoč vnukinja **Anika** in njena sošolka **Katjuša**, nekdanji učenki OŠ Zreče. V tem času je na Rogli višek smučarske sezone in težava je parkiranje in s tem prenašanje učnih pripomočkov, ki jih po navadi prikažem poslušalcem. Tudi letos so nam za predavanje dodelili veliko snežno dvorano, kar je bilo prav za tolikšno število učencev, ki sta jih spremljala učitelja OŠ Zreče **Peter Kos** in **Tilen Šenk** ter sedem učiteljic.

Po pozdravu in uvodnih besedah sem predstavil kratko zgodovino lova v Sloveniji in

Foto: Osební arhív Francja Klajne

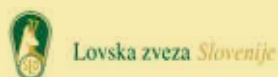
Šestošolci na predavanju o lovstvu

njegov pomen, organizacijo lova v Sloveniji in kratko primerjavo z organizacijo lova v tujini, kjer sem imel priložnost spoznati njihovo organizacijo in način lova. Za bolj nazoren prikaz sem med učence razdelil slikovni material z mojih lovov v Afriki, Avstraliji, Kanadi, na Švedskem in na območju nekdanje Jugoslavije.

Sledila je predstavitev lovske opreme, med katero je predvsem za fante najbolj zanimiva puška. Pri predstavitvi divjadi na našem območju smo se osredotočili na parkljasto divjad. Glede na zimski čas smo omenili težke razmere za divjad in trud lovcev, ki pomagajo omiliti težave. Ura je tekla prehitro in opozorili so me, da se je večerja že začela, tako da je bilo premalo časa za odgovore vseh učencev, ki so kar deževala.

Preten smo odšli na večerjo, sem učiteljici naravoslovja **Katji Maček** predal nekaj slikovnega materiala, ki sem ga prejel od **Lovske zveze Maribor**. Večerja je minila med prijetnim pogovorom z učiteljci.

Franc Klajne, referent za stike z javnostjo in delo z mladimi LD Zreče

Rezultati osnovnošolskega likovnega natečaja Zimska pravljica gozda

Na osnovnošolski likovni natečaj **Zimska pravljica gozda**, ki ga je priredila **Osnovna šola** (OŠ) **Kanal** v sodelovanju z **Lovsko zvezo Slovenije**, je prispelo 190 likovnih del, ki so jih ustvarili učenci iz Slovenije, Turčije, Romunije, Litve in Bosne.

Tričlanska komisija, ki so jo sestavljali starešina lovske družine Kanal **Peter Korenjak**, profesorica razrednega pouka na OŠ Kanal **Ana Lužnik** in profesorica italijanskega jezika

Vir: Arhiv prirediteljev

Prvo mesto: **Neža Perše** – **Veverica v zimski pravljici** (Slovenija)

Vir: Arhiv prirediteljev

Drugo mesto: **Amelie Putin Johannes** – **Zima** (Slovenija)

Vir: Arhiv prirediteljev

Tretje mesto: **Tinkara Doles** – **Srna sredi gozda** (Slovenija)

Slovenija), drugo mesto **Amelie Putin Johannes** z ilustracijo **Zima** (OŠ Antona Globočnika Postojna, Slovenija) in tretje mesto **Tinkara Doles** z ilustracijo **Srna sredi gozda** (šola: OŠ Komen, Slovenija).

Vsem nagrajencem, sodelujočim učencem in mentorjem iskreno čestitamo.

Dominika Slokar De Lorenzi, organizatorica natečaja

na OŠ Kanal **Tamara Filipič**, je skrbno pregledala in ocenila za komisijo anonimne izdelke na podlagi ustvarjalnosti, izvirnosti, sporočilnosti, barvne usklaje-

nosti ter sladnosti z razpisano temo.

Prvo mesto je zasedla **Neža Perše** z ilustracijo **Veverica v zimski pravljici** (šola: OŠ Kanal,

MLADIČKI V GOZDU

LOVEC
za mlade

V gozdu se spomladi zgodi prava eksplozija novega življenja. Najprej ozeleni podrast, nato grmovna plast gozda in naposled se razprejo listi še visoko v krošnjah dreves. Gozdni potoki veselo poskakujejo čez skale in kamenje in že pri prehodu skozi gozd je čutiti, da se rojeva novo življenje.

Iz ptičjih jajc se izvalijo mladi ptiči, ki odprtih kljunov nestrpnost čakajo svoje starše, da jim napolnijo želodčke z mrčesom, črvi ali semeni. Srne polegajo svoje mladičke varno skrite v visoki travi. Svoje mladiče najboljše zaščitijo tako, da jih pustijo same in so ob njih le tedaj, ko mladiči sesajo mleko. Nebogljeni srnji mladiči namreč še ne zmorejo ubežati lačnim plenilcem, zato je najboljša taktika preživetja skrivanje v visoki travi. Mame medvedke svoje mladiče skotijo že med zimskim spanjem, spomladi pa jih prvič pripeljejo na plano. Do njih so zelo zaščitniške in zanje se zelo bojijo. Nikar se jim ne približujte, če boste morda kdaj imeli srečo, da bi jih videli v gozdu.

Visoko v krošnjah za svoj naraščaj skrbijo tudi veverice. Njihovi mladički so sprva slepi in goli, ko malce odrastejo, pa se hitro učijo skakanja in plezanja po drevesnih krošnjah. V potoku se iz žabjega mrešta razvijejo paglavci. Velika večina žabjih mladičev konča v želodcih vodnih ptic, rib in kač, le manjšemu deležu uspe preživeti in se postopoma do konca razviti v žabice, ki že čez nekaj tednov veselo regljajo v mlakužah in mlakah. Vse to je del naravnega ravnovesja gozda in kaže, kako tesno so vsa živa bitja povezana med seboj.

Dopolni povedi s svojimi odgovori!

Mladiči ptičev se hranijo z _____.

Srna svojega mladiča skriva v _____.

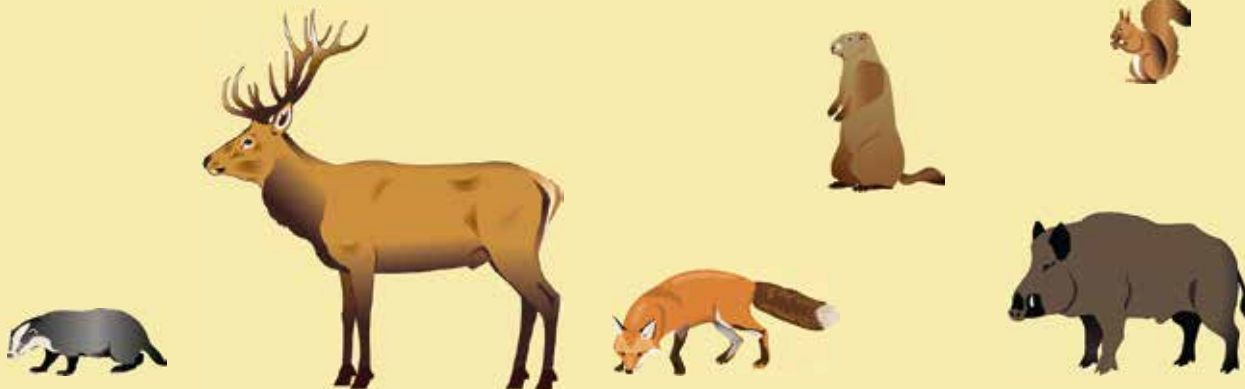
Medvedji mladiči se skotijo že _____.

Z žabjimi paglavci se hranijo _____.

Izberi si eno živalsko vrsto, ki živi v naših gozdovih (na primer: srna, lisica, medved, veverica, ptič ...) in jo poimenuj. Nariši njene mladičke, prikaži, kako jih starši varujejo, hranijo, branijo pred plenilci ... Kdo bi lahko mladičkom škodoval? Jim lahko lovci kako pomagamo?

Obkroži tiste vrste živali, ki kotijo svoje mladičke v podzemnih brlogih.

Alojz Štekar po lovsko praznoval 90 let

Alojz Štekar se je rodil leta 1936 in je aktiven član **Lovske družine (LD) Sabotin** od leta 1962. V našo **LD Babno Polje**, ki mu je leta 2022 podelila častno članstvo, je prvič prišel kot gost pozimi davnega leta 1987 na tradicionalni **Lov prijateljstva**. Do danes ni izpustil niti enega tradicionalnega lova, večkrat pa se je s svojo skupino Bricev udeležil tudi naših drugih lovov, delovnih akcij in posebnih lovskih dogodkov.

Sredi februarja je praznoval 90. rojstni dan, in sicer v lovski koči na obronkih Sabotina, kjer se je zbralo kakšnih 50 lovcev iz LD Sabotin, pobratene

Foto: Jane Weber

Člani LD Babno Polje v družbi Alojza Štekarja na praznovanju v koči LD Sabotin (z leve): Mark Mlakar, Franci Knaus, Tomaž Mlakar, Rajko Troha, Milorad Stojanović, Alojz Štekar, Borislav Vesel, Ivan Poje, Bojan Mlakar in Dragan Vasiljević

LD Brežice, LD Babno Polje in iz zamejske **LD Števerjan**. Babnopoljci smo Alojzu – žal

z nami ni bilo našega častnega člana **Antona Mestnika**, ki se bliža stotemu rojstnemu dnevu

in je Alojzov najboljši lovski prijatelj – prinesli rojstnodnevno torto in lovskemu slogu. S seboj smo pripeljali **Notranjske rogistre**, ki so praznovanju, kjer ni manjkalo slavnostnih govorov, s svojo lovsko glasbo dali poseben čar in kulturno vrednost. Alojz je namreč velik zagovornik lovskih običajev in lovške kulture.

Alojzu, ki je najbolj vesel, da je njegovo prijateljstvo z Antonom Mestnikom iz LD Babno Polje preraslo v pristno prijateljstvo dveh sicer kar oddaljenih lovskih družin, želimo dober pogled, zdravja in še veliko lovskih užitkov v družbi članov LD Babno Polje, LD Sabotin in drugih družin. Lovci moramo držati skupaj in takšna druženja nas še bolj povezujejo!

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Dvakrat ustanovljena LD Luče

Lovstvo v Zgornjem delu Savinjske doline sega daleč v čas pred organiziranim lovstvom na Slovenskem, zlasti na območju idiličnega kmečkega in gozdarskega kraja Luče. Tam je bila v objemu mogočnih gora Raduhe in Rogatec, planin in temnih gozdov leta 1946 ustanovljena **Lovska družina (LD) Luče**. Prvo desetletje po drugi svetovni vojni ni bilo najbolj pozitivno in obetavno za tamkajšnjo mlado lovsko družino. Na pragu svojega obetavnega

lovskega poslanstva je namreč razpadla zaradi različnih zapletov, okoliščin in pogledov na povezovanje ter vodenje. Zato letos tamkajšnje lovstvo ne bo proslavilo 80 let delovanja. Njen dejanski in veljavni datum ustanovitve je 22. januar 1955. Takrat je **Okrajna lovška zveza Šoštanj** izdala odločbo o novi ustanovitvi LD Luče in ji dodelila isto lovišče ter gospodarjenje z divjadjo. »Danes LD Luče šteje 80 članov, od katerih je kar devet lovč. Vsem velja zasluga za popestritev zglednega družabnega lovskega življenja in povezanosti v naši lovski družini,

kar se odraža tudi v povezanosti z drugimi Lučani. Veliko zanimanje za lovstvo v Lučah – naše vrste se namreč uspešno pomlajujejo – nam vliva veliko optimizma za uspešno lovsko prihodnost. To se ves čas odraža tudi pri odgovornem in zavzetem upravljanju z divjadjo na površini 6371 ha, od katerih je 6184 ha lovnih površin. Lovišče se razprostira od 450 m pa vse do 2062 metrov nad morjem, na Raduhi. Lučka 'jaga' svoje uspešno lovsko poslanstvo opravlja v okviru območne **Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin Celje**. Lovišče

je razdeljeno na sedem revirjev: **Igla, Raduha, Strmec, Konjski vrh, Krnica, Podvolovjek in Rogatec**. Revirji se večinoma imenujejo po krajevnih imenih zaselkov, krajev in gora. Meje naše lovske družine mejijo na sosednje lovske družine: **LD Solčava, koroško LD Bistra, LD Ljubno ob Savinji, LD Gornji Grad, LD Stahovica** in na **Lovišče s posebnim namenom Kozorog - Kamnik**. Z vsemi smo v dobrih sosedskih odnosih, ki se krepijo tudi na skupnih jesenskih lovih,« je povedal neutrudni 45-letni starišina **Andrej Špruk**.

Ogrožene gozdne kure

Mogočni gozdovi in vršaci, ki jim dajejo svoj čar tudi trdne kmetije (številne so turistične), planinske kočje in domovi, zlasti pa prijazni Lučani, kmetje, pohodniki in planinci so zagotovo že od nekdaj sestavni del varovane in zdrave narave tudi za številno divjad. Tudi v tamkajšnjem lovstvu je srnjad še vedno glavna divjad, čeprav se njena številčnost zmanjšuje tako kot povsod drugod. Druga najbolj cenjena divjad je gams, ki je čedalje bolj razširjen in številčen, predvsem na območju Raduhe in Rogatca. V zadnjih nekaj letih sta v lovišču vedno pogostejša jelenjad in divji prašič, pa tudi vsa mala divjad. V lovišču občasno opažajo velike zveri. A kar je najpomembneje, je, da je v gorskem predelu Raduhe še vedno zadovoljiva populacija gozdnih kur, zlasti ruševca. Žal zaradi zmanjševanja gozdnih površin ter nemira v naravnem in zavarovanem okolju postopoma izginja divji petelin. Med vrhovoma Rogatca in Raduhe pa se še vedno spletavata planinski orele.

V letu 2025 je bil odvzem 81 osebkov srnjadi in 30 osebkov jelenjadi, 32 gamsov, 15 divjih prašičev, treh muflonov in dveh

damjakov (pobeg iz obore). Iz statističnih podatkov, nad katerimi bdi 48-letni gospodar LD Luče **Boris Zamernik**, je razvidno, da je bilo nedolgo nazaj kar nekaj izgub srnjadi zaradi sivenga volka na območju Luč. Starešina Špruk je pojasnil: »Leta 2024 je bil po odločbi odvzem volka v revirju Raduha uspešno uresničen; tudi po zaslugi zavzetosti našega dolgoletnega izkušenega lovca **Boštjana Pahovnika**. Upljenjeni volk je veliko škode povzročil tudi med domačimi živalmi, predvsem med drobnico. Občasno škodo na divjadi povzročajo še potepuški psi in spomladanska košnja. Tu in tam se pojavljajo gamsje garje, ki so leta 2000 skoraj popolnoma iztrebile gamsjo populacijo na območju Raduhe. Trenutno je gamsja populacija na območju Raduhe in Rogatca dobra in stabilna. Vso škodo zaradi objedanja drevja jelenjadi in zaradi divjih prašičev na travnikih rešujemo s sporazumnim dogovorom z lastniki. Lovci redno odpravljamo škodo z ravanjem travnate ruše, drevesa pa zaščitimo s smolo.«

Lovski dom in koči povezujeta lovce in Lučane

Lučki lovci in lovke so zelo

Foto: Osební arhív Andreja Špruka

Starešina LD Luče Andrej Špruk (v sredini) v družbi prijateljev na sejmu Dnevi lovstva v Celju

ponosni na vse simbole lovske družine, na lovski dom in na dve koči. V njih tudi radi prenočijo po napornem lovu na gamsa in po šteju gozdnih kur, čeprav niso več divjad. »Razvitje prvega družinskega lovskega prapora sega v leto 1946. Razvitje novega, drugega uradnega prapora, ki je bil narejen povsem na novo, smo razvili leta 1972. A smo leta 2022 v celoti obnovili tudi tega. Takrat smo vsi člani in članice za prapor darovali po 20 evrov. Sedaj prapor krasijo tudi žeblički z imeni in priimki vseh članov darovalcev. Naš lovski dom, ki je bil zgrajen z veliko vnemo, stoji nad naseljem Luče, v zaselku Krnica, v bližini sotočja reke Savinje in potoka Lučnice, s prekrasnim pogledom na Luče in goro Raduho. Ker lovski dom postaja premajhen za druženje, smo se lani odločili za adaptacijo mansarde, s katero bomo pridobili velik prostor za lovske potrebe in tudi za druženje in razne prireditve Lučanov. Ob lovskem domu je tudi zgljedno urejena zbiralnica za divjad, za katero skrbi prevzemnik **Anton Planinšek**. Zelo ponosni smo tudi na naši lovski koči: eno smo postavili pod osamelo in čudovito goro Rogatec (1557 m n. v.), druga pa stoji v nedrih mogočne Raduhe

na planini Vodole (1550 m n. v.). Slednja je zgljedno urejena in obnovljena, za kar velja velika zahvala gospodarju lovske kočje **Jožetu Zamerniku**. On ima največ zaslug tudi za organizacijo v počastitev dneva državnosti, za strelsko tekmo in za piknik za lovce ter lastnike gozdov in kmetijskih zemljišč z območja naše lovske družine. Ob tradicionalni prireditvi **Lučki dan** in v čast zavetnika lovcov **sv. Huberta** organiziramo tudi sveto mašo z rogisti v cerkvi sv. Lovrenca v Lučah. Za dobro počutje vedno skrbijo naši lovski kuharji – **Jože in Jaka Vavdi** in **David Kosmač** – z odličnim divjačinskim golažem ter drugo hrano. Naši kuharski mojstri so na lanskem Celjskem sejmu **Dnevi lovstva** osvojili bronasto medaljo, na letošnjem pa so skuhalo najokusnejši divjačinski golaž in osvojili prvo mesto. Pomembno je tudi, da so kot ambasadorji naše lovske družine lepo uredili terensko lovsko kuhinjo z nagačenimi gozdnimi živalmi in visoko prežo in da so na klobukih s ponosom nosili večdesetletni simbol spoštovanja ruševca – rep s krivčki peresa,« je starešina Andrej Špruk ponosno poudaril ob koncu prijetnega lovskega klepetata.

Franc Rotar

Foto: Franc Rotar

Na letošnjem Celjskem sejmu Dnevi lovstva je kuharska ekipa LD Luče skuhalo najokusnejši divjačinski golaž in osvojila prvo mesto. Z leve: Jože Vavdi, David Kosmač in Jaka Vavdi.

ZLD Ljubljana je organizirala tradicionalno divjačinsko salamijado

Zveza lovskih družin (ZLD) Ljubljana je organizirala že četrto tradicionalno divjačinsko salamijado, ki je potekala 7. marca, v vlogi soorganizatorjev pa so bili prizadevni člani **Lovske družine (LD) Vrhnika**. Ocenjevanje divjačinskih suhomesnatih izdelkov

je potekalo po sprejetem **Pravilniku ZLD Ljubljana za ocenjevanje divjačinskih salamov**. Organizator želi, da bi se v soorganizacijo vsako leto vključila druga lovska družina. Tako je nesebično priskočila na pomoč LD Vrhnika, saj je dve leti zapored divjačinsko salamijado priredila LD Tomišelj.

Letošnja ocenjevalna komisija v sestavi **Janez Janež** (LD Mokrc), **Boris Leskovic** (LD Brezovica), **Melchior Pleško** (LD Brezovica)

in **Jože Štrubelj** (LD Škofljica) je ocenila 40 do predpisanega roka poslanih vzorcev, ki so tekmovali v konkurenci štirih kategorij salamov in tudi dva vzorca (zunaj konkurence). Ocenjevalna komisija je bila pri ocenjevanju izredno enotna, je po koncu ocenjevanja in analizi rezultatov ugotovil predsednik organizacijskega odbora **Miran Zupančič**. Povprečna razlika končne ocene je bila med posameznimi ocenjevalci namreč

od 10,05 do 10,57. Razveseljivo je bilo, da se je v povprečje kot nov ocenjevalec lepo vključil Jože Štrubelj. Ocenjevalce je treba še posebej pohvaliti, ker je komisija dva izdelka iz iste kategorije divjačinskih salamov ocenila s točkami za zlato in srebrno medaljo. Da je ocenjevalna komisija lahko objektivno in anonimno opravila svoje delo, je poskrbel **Miha Černič** iz LD Ig, ki je poskrbel, da so bile vse prejete salame opremljene

samo s števkami. Za vez med posamezno številko vzorca salame na ocenjevalnih lističih in izdelovalcem salame je »vedel samo računalniški program«.

Da je ocenjevanje divjačinskih salam v domu LD Vrhnika potekalo kar nekaj ur nemoteno in z veliko mero profesionalnosti, so poskrbeli prizadevni starešina LD Vrhnika **Jože Keršmanc**, **Jani Šivc** (LD Ig), mag. **Božo Zakrajšek** (LD Mokrc), **Štefan Gorenčič** (LD Tomišelj), **Boris Voljč** (LD Vrhnika), **Franci Lešnjak** (LD Vrhnika), **Franci Kerin**

zgodbo o divjačinski kulinariki, o času, ki je bil vložen v pripravo, in o rokah, ki so jo ustvarile. Pozval sem, naj podelitev priznanj ne bo odraz tekmovanja, temveč priložnost za druženje, izmenjavo izkušenj in utrjevanje prijateljstva.

Nato je prisotne pozdravil župan Občine Vrhnika **Daniel Cukjati**, ki je pohvalil zelo zgledno in dobro sodelovanje med **Občino Vrhnika** in LD Vrhnika, najstarejšo lovsko družino v Republiki Sloveniji. Predsednik ZLD Ljubljana mag. **Lado Bradáč** je vsem prisotnim pojasnil, da ima

Foto: Simona Fajfar (Delo)

Miran Kranjc (drugi z leve) je prejel veliko zlato medaljo.

Foto: Osební arhiv Mirana Zupančiča

Vse prejete salame so bile opremljene samo s števkami. Za vez med posamezno številko vzorca salame na ocenjevalnih lističih in izdelovalcem salame je »vedel samo računalniški program«.

(LD Tomišelj), **Aleš Han** (LD Vrhnika) in **Sebastjan Matkovič** (LD Vrhnika) s soprogo **Marijo**, ki je poskrbela tudi za oblikovanje priznanj. Na pomoč je priskočila **Leja Gorenčič**.

Teden po ocenjevanju, 7. marca 2026, smo se zbrali v prijetnem okolju lovskega doma LD Vrhnika, ki je v neposredni bližini smučišča Ulovka nad Vrhniko, na slavnostni razglasitvi rezultatov in podelitvi medalj ter lično oblikovanih priznanj. Kot predsednik organizacijskega odbora te vsakoletne prireditve sem v kratkem nagovoru pozdravil goste, zbrane lovce, njihove družinske člane in prijatelje. Poudaril sem, da lov ni dejavnost, ampak je način življenja: uči nas potrpežljivosti, odgovornosti in ravnovesja z naravo. Prav iz tega odnosa nastajajo izdelki, ki smo jih lahko poskusili tistega dne. Vsaka salama, ki smo jo poskusili, nosi svojo zgodbo:

Divjačinska salamijada 2026 tudi dobrodelno poslanstvo, saj bodo vse tekmovalne salame podarili **Lovskemu dobrodelnemu združenju Diana**, ki je skušalo tudi tako na marčevskih **Dnevih lovstva** v Celju zbrati čim več sredstev za svojo dobrodelno dejavnost. Na slavnostnem dogodku pred lovskim domom LD Vrhnika nas je s svojo prisotnostjo počastila tudi novinarka Slovenskih novic **Simona Fajfar**, ki je vest o salamijadi čez nekaj dni objavila v omenjenem časopisu.

Da ni bilo potrebno suhoparno naštevanje letošnjih nagrajencev, je poskrbel kar **Marjan Kranjc** (LD Hotedrščica), ki je, tako kot lani, ponovno izdelal najbolje ocenjeno divjačinsko salamo, za kar je prejel veliko zlato medaljo.

Marjan Kranjc (LD Hotedrščica) je izdelal tudi najbolje uvrščeno prvo in drugo *salamo iz mesa divjega prašiča*, za kar je prav tako

prejel zlato in srebrno medaljo. V tej kategoriji je prejel srebrno medaljo tudi **Boštjan Rihtar**. Bronaste medalje so prejeli (po vrstnem redu): **Urban Košir** (LD Borovnica), **Matija Bolha** (LD Ig), **Drago Trček** (LD Brezovica), **Blaž Kranjc** (LD Hotedrščica) in **Miran Zupančič** (LD Tomišelj).

V kategoriji *salam, izdelanih iz jelenjega mesa*, so prejeli zlato medaljo **Ivica Znidaršič** (LD Plešivica - Žužemberk), srebrno in bronasto medaljo je spet prejel **Marjan Kranjc** (LD Hotedrščica), bronasto medaljo je dobil tudi **Vladimir Varšk** (LD Vrhnika).

V kategoriji *nedimljenih divjačinskih salam* (sušenih in zorjenih na zraku) je prejel zlato medaljo **Peter Brojan**, srebrno **Rikardo Vrabec** (LD Dutovlje), prejemnik bronaste medalje pa je bil **Sebastjan Matkovič** (LD Vrhnika).

V kategoriji *divjačinska špehovka* je zlato medaljo prejel **Marjan Kranjc** (LD Hotedrščica), srebrna je pripadla **Nacetu Sadarju**, bronasta pa **Matiji Bolhi** (LD Ig).

Divjačinska salamijada pa ne bi mogla uspeti samo z udeležbo nagrajencev, zato se zahvaljujem tudi drugim izdelovalcem, ki so bili: **Boris Voljč** (LD Vrhnika), **Gorazd Bošnjak** (LD Hotedrščica), **Klemen Sadar**, **Damjan Merlak** (LD Vrhnika), **Igor Zemljen** (LD Stahovica), **Branko Mlinar - Baka** (LD Vrhnika), **Jože Štrubelj** (LD Škofljica), **Srečko Miklič**, **Jaka Vučič**, **Andraž Brank** (LD Vodice), **Štefan Gorenčič** (LD Tomišelj). Vsem imenovanim prav

tako velja zahvala za darovanje tekmovalnih salam Lovskemu dobrodelnemu združenju Diana.

Organizacija divjačinske salamijade je nesporno prinesla odlične rezultate in javne pohvale lovcev, ki se ukvarjajo z izdelovanjem salam, pa tudi ocenjevalcev, ki so poslani izdelke ocenili, da so na zavirljivi ravni. Dobitniki priznanj so pohvalili sistem ocenjevanja, ki je bil po njihovih izjavah prav tako na visoki profesionalni ravni.

Kot predsednik organizacijskega odbora divjačinske salamijade ZLD Ljubljana že zdaj prosim vse zainteresirane lovske družine, da **do konca junija 2026 strokovnemu tajniku ZLD Ljubljana Franciju Kerinu (zld-ljubljana@siol.net) sporočijo pripravljenost za soorganizacijo te tradicionalne prireditve v naslednjem letu**, da bomo vsi skupaj morda naredili še korak k boljši organizaciji in večji zaključni udeležbi. Tradicionalne zato, da bi morda spodbudili še druge območne lovske zveze k prirejanju območne divjačinske salamijade, **Lovsko zvezo Slovenije** pa prav tako spodbudili, da bi priredila finale divjačinskih salamijad. Menim, da bomo le tako lahko vsi skupaj naredili velik korak k tovrstni predstavitvi suhomesnate lovske kulinarike, ki je nesporno že lep čas del naše lovske tradicije. To je najbolj naravno in zdravo domače živilo iz neoporečnega mesa naše velike divjadi.

Miran Zupančič,
predsednik
organizacijskega odbora

Rolada iz flama divjega prašiča pod peko

Z vami bom delil recept za rolado iz flama divjega prašiča, ki ga pri nas pogosto pripravljamo.

Za osem lačnih oseb potrebujemo:

- flam (svinjsko potrebušino) lanščaka,
- 250 g masla,
- 250 g pršuta,

- 2 del oljčnega olja in
- sol.

Pripravimo si tudi naslednje začimbe: timijan, lovor, rožmarin, česen, majaron, poper in brinove jagode. Zakurimo ogenj, da naredi

žerjavico in doseže ustrezno temperaturo, medtem ko pripravljamo rolado. Flam očistimo kosti, pršut narežemo na manjše kose, prav tako maslo.

Pripravimo vse začimbe, se-

sekljamo česen, rožmarin, lovor in naredimo začimbno mešanico. Spodnji del peke postavimo na ogenj, da se dobro segreje. Vlijemo oljčno olje, toliko, da prekrije dno peke. Na visoki temperaturi flam z obeh strani na hitro popečemo, da sprožimo maillardovo reakcijo, ki zagotavlja več okusa. Meso naj dobi očem prijetno lepo rjavo bravo in razvije omamno aromo. Počakamo, da se opečeno meso nekoliko ohladi, nato ga premažemo s pripravljeno začimbno mešanico znotraj in zunaj. Pri soli upoštevajmo, da je pršut precej slan, tako da količino soli ustrezno prilagodimo potrebam in lastnemu okusu. Flam enakomerno nadevamo z maslom in pršutom, zavijemo v rolado in povežemo z mesarsko priloگو.

Na dno peke zložimo prilogo (krompir, čebula, sladki krompir, korenje, janež ali katerokoli drugo primerno zelenjavo, ki jo najdemo na vrtu). Zelenjava naj bo v

Foto: Jurij Kavčnik

Uporaba odprtega ognja vedno pričara posebno vzdušje in izboljša kulinarično izkušnjo.

večjih kosih, saj se bo kar nekaj časa kuhala oziroma pekla. Peko postavimo v ognjišče, pokrijemo s pokrovom in nanjo naložimo žerjavico. Če svoje peke ne poznamo, po uri pečenja dvignemo pokrov in takrat lahko dodamo

nekaj decilitrov dobrega vina. Čas pečenja je težko natančno določiti, odvisen je od peke, ki jo uporabljate, ognjišča, drv (so različno kalorična in gorijo pri različni temperaturi). Sam za najboljši rezultat pečem približno uro in pol

z bukovimi ali hrastovimi drvimi. V kotu ognjišča vedno obdržimo ogenj, ki zagotavlja žerjavico, da jo lahko uporabimo, če je treba peči še nekoliko dlje.

Uporaba odprtega ognja vedno pričara posebno vzdušje in izboljša kulinarično izkušnjo. Ko se družba zbere ob ognju, toplo priporočam tudi pripoved, kako je bila žival, ki jo pripravljamo, uplenjena; pri tem ni treba biti tako »šparoven« kot pri soli, kot sem se naučil od svojega mentorja Maticke ... Zvrhana mera lovskega pripovedništva lahko jed le oplemeniti. Tudi šilce domače žganice ali kozarec vina ob hladni predjedi, predlagam jelenov karpačo, je dobrodošlo.

Lovci pri lovu vedno postavljamo varnost na prvo mesto, pri pripravi hrane pa se končno lahko malo sprostim. Spodobni se in pravično je.

Jurij Kavčnik,
LD Paljevo

Skupni lov na divje prašiče nad izolsko obvoznico

V nedeljo, 16. novembra 2025, smo člani **Lovske družine (LD) Izola** organizirali skupni lov na divje prašiče na območju Pivola, Polja in Buže od Ribe, torej nad izolsko obvoznico. Gre za teren, kjer sta zaradi bližine cest, naselij in strmih, razgibanih pobočij potrebni natančna organizacija in visoka stopnja previdnosti.

Kljub zahtevnim razmeram je dan potekal v odličnem vzdušju in prinesel izjemen lovski uspeh. V pogonu smo uplenili 14 divjih prašičev in eno lisico, kar potrjuje, da je na omenjenem območju še vedno veliko divjadi in da so tovrstni lovi pomemben del upravljanja populacije, zmanjševanja škode ter ohranjanja ravnovesja v naravi.

Pogon je bil izpeljan usklajeno in varno v duhu smeha, sodelovanja in pristnega tovarištva. Posebna zahvala velja vsem članom, ki so pomagali pri organizaciji in spravi divjadi do hladilnice, ter poganjačem z njihovimi predanimi štirinožni-

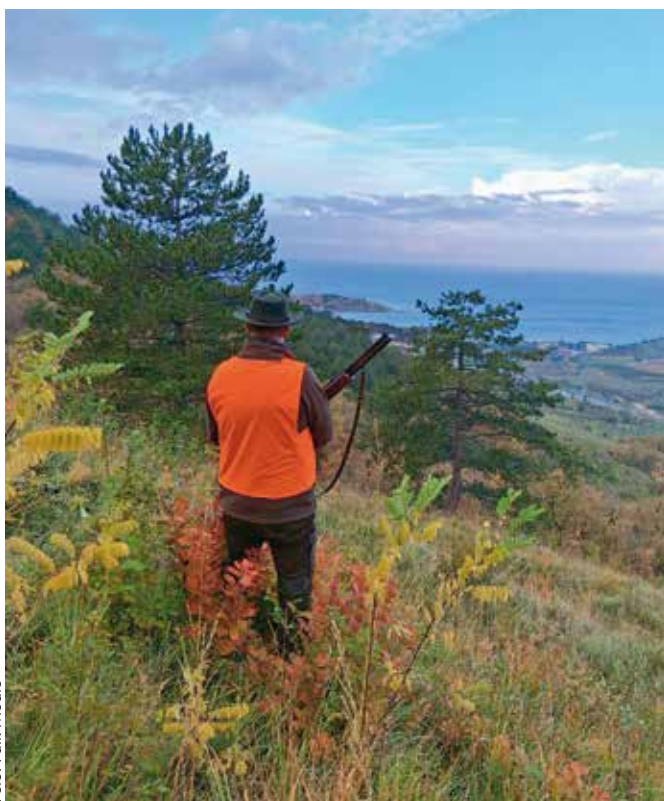

Foto: Faik Medić

Lov v obalnem pasu ima svoje posebnosti: ozke doline, grape, mejice, bližino urbanega okolja in prometnic ter hitre premike divjadi med gozdnimi robovi in kmetijskimi površinami.

mi pomočniki. Njihovo delo na razgibanem obalnem terenu je ključno za uspešnost in varnost celotnega lova.

Lov v obalnem pasu ima svoje posebnosti: ozke doline, grape, mejice, bližino urbanega okolja in prometnic ter hitre premike divjadi med gozdnimi robovi in kmetijskimi površinami. Zato je pri skupnih lovih nad izolsko obvoznico izjemno pomembna ustrezna označitev območja ob cestah. Divjad ali lovski psi lahko med pogonom prečkajo cestišče, zato je dobra signalizacija ključna za varnost lovcev, voznikov in živali.

Uspešen lov, kot smo ga doživeli tisto novembrsko nedeljo, nas opominja, da je lov več kot tradicija: je odgovorno upravljanje z divjadjo, skrb za naravno ravnovesje in hkrati priložnost za druženje, izmenjavo znanja ter krepitev tovarištva. Člani LD Izola z zgledno organizacijo in spoštovanjem varnostnih pravil dokazujemo, da lovi na Obali lahko potekajo učinkovito, varno in v dobrobit celotnega okolja.

Faik Medić,
gospodar LD Izola

V LD Čatež ob Savi uplenjen popolnoma bel divji prašič

Naš lovec **Andrej Gramec** je 22. julija 2025 ob 21.51

s čakanjem na preži uplenil popolnoma belega divjega prašiča. Bil je sicer zdrav lanščak, ki je iztrebljen tehtal 58 kg. Pod prežo je prišel v družbi še dveh vrstnikov, ki pa sta bila popolnoma normalno obarvana.

Pri pregledu trupa uplenjene živali so ugotovili, da gre za genetsko okvaro albinizem ali beličnost, ki povzroča pomanjkanje melanina, to je pigmenta, ki daje barvo koži, očem, dlaki in parkljem. Albinizem je zelo

pogost pojav zaradi parjenja v bližnjem sorodstvu. Bolezen lahko prizadene vse sesalce, tudi človeka, ptice, ribe, plazilce in dvoživke. V naravi albine opazimo zelo redko, saj so bele živali bolj izpostavljene in

Lovec Andrej Gramec je lani uplenil belega divjega prašiča.

Foto: Branko Tucovič

bolj opazne za plenilce in zajedavce.

V LD Čatež ob Savi se doslej še nismo srečali z albinizmom

pri divjem prašiču, je pa pri nas kar nekaj osebkov bele in marogaste srnjadi. Pri belični srnjadi opazujemo, da imajo oči, smrček

Foto: Drago Kranjc

Bel divji prašič

in parklje temne barve, torej pri njih verjetno ne gre za albinizem, ampak za levizem, ki je genetska posebnost in povzroča delno ali popolno pomanjkanje pigmenta v koži. Za razliko od albinizma ne vpliva na obarvanost oči, smrčka in parkljev. Tudi pri levizmu je pomanjkanje melamina tako kot pri albinizmu, vendar samo v koži, ne pa tudi v mehkih tkivih. V našem lovišču smo že pred leti iz narave odvzeli le enega belega mladiča, sicer pa upoštevamo vražo lovcev z nemško govorečega gamsa

ali srnjaka uplenitelju zagotovo prinese nesrečo.

Opisani redki pojavi v naravi popestrijo doživetja naših lovcev, še posebno lovskih gostov pri opazovanju posebne divjadi v njenem naravnem življenjskem okolju.

Uplenitelju Andreju Gramcu smo iskreno čestitali lovski blagor. Nekateri so se tudi pošalili na njegov račun, češ od kdaj pa lovimo tudi mangalice – vrsto domačih prašičev, ki so z bežnim pogledom precej podobni divjim.

Branko Tucovič

Tradicionalno »ftičje gostovanje« in opazovanje ptic v deželi ob Muri

Člani Pomurske sekcije Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) so po gregorjevem že petnajstič zapored organizirali tradicionalno akcijo spoznavanja ptic z naslovom *Ptički se ženijo*. Dogodkov v Murski Soboti, Beltincih in Dokležovju, ki so potekali v sodelovanju z Društvom čolnarjev Dokležovje, Zavodom Logarica in Turističnim društvom Beltinci, se je udeležilo več kot sto obiskovalcev. Namen srečanj je bil opazovanje ptic v njihovem naravnem okolju ter obujanje starih ljudskih običajev, povezanih s prihodom pomladi.

V soboto, 14. marca, so člani društva obiskovalce pričakali na stojnici v Beltincih in v grajskem parku v Murski Soboti. V Beltincih si je ptice ogledalo okoli 30 mimoidočih, ki so s pomočjo strokovnjakov zabeležili 15 različnih vrst. V soboškem parku se je opazovanja udeležilo 25 udeležencev, med njimi tudi

lokalni taborniki. Obiskovalci so z vodnikovo pomočjo opazovali in poslušali značilne vrste mestnih parkov, kot so veliki detel, zelena žolna, brglez, velika in močvirska sinica. Poseben poudarek je bil namenjen poljskim vranam, ki v Murski Soboti skupinsko gnezdiijo od leta 2014. Med opazovanjem izdelave njihovih gnezd je bila tudi beseda o ukrepih za preprečevanje konfliktov v času gnezdenja ter o načinih sobivanja z vranami v urbanem okolju.

Nedelja, 15. marca, je bila rezervirana za spoznavanje ptic na reki Muri in ob njej. Skupno 42 ljubiteljev narave se je z Društvom čolnarjev Dokležovje s tremi čolni spustilo od priveza Šibje v Dokležovju do Otoka ljubezni v Ižakovcih, od koder so se peš vrnili ob rečnem toku. Med druženjem različnih generacij so udeleženci spoznavali bogat svet ptic in zabeležili kar 36 vrst. Poleg stalnih vrst, kot sta velika sinica in ščinkavec, so opazili tudi redkejšega srednjega detla, ki gnezdi v duplih starih dreves poplavnih gozdov. Udeležencem je bilo vreme naklonjeno in ptice so jim v naravi ob reki Muri zapele svoje najrazličnejše »pesmi«. Prihod po-

Foto: Jože Žerdin

Po valovih reke Mure so spustili gregorjeve ladjice.

mladi so dokončno potrdile prve kmečke lastovke, ki so preletavale brod in mlin v Ižakovcih, nad vsemi pa je zakročil veličasten orel belorepec.

Ob vrnitvi na privez Šibje je udeležence čakalo »ftičje gostovanje«. Ob 40-letnici običaja so obudili tradicijo, ki jo je nekoč pripravljalo Društvo Slavček iz Beltincev. »Čolnarski škof« je po tradicionalnem obredu pokojnega Ivana Maučeca simbolično poročil ptičji rod in mu zaželel obilen podmladek, kar ponazarja

novo življenje in bogastvo narave ob Muri. Program je vključeval tudi poudarek o pomenu rečnih prodišč, ki so ključna za gnezdenje in prehranjevanje številnih ptic. Otroci so dogodek sklenili z izdelovanjem in spuščanjem lesenih ladjic – »murčijev« ali murskih gregorčkov. Osvetljene ladjice, ki so zaplavale po reki, simbolizirajo daljšanje dneva in povezanost ljudi z reko ter njeno mistično energijo.

Jože Žerdin

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

LOVEC XXIX – 80 LET POZNEJE

Naslov tokratnega besedila v naši rubriki se bo verjetno zdel mnogim nerazumljiv, a če oziroma ko boste besedilo prebrali do konca, se boste prepričali, da je v naslovu veliko simbolike in sporočila za današnji čas tudi po osemdesetih letih. Zgodovina je učiteljica življenja in iz nje se lahko naučimo marsikaj. Vse, kar je bilo v preteklosti, ni bilo slabo in marsikaj je uporabno tudi danes. Prvi povojni *Lovec* je leta 1945 proti pričakovanju objavil članke in zapise, ki so izhajali iz temeljnega izročila slovenske lovske organizacije. *Lovec* je bil takoj po vojni odprto glasilo, uredništvo pa je dopuščalo dovolj avtorske avtonomije. Primerjal sem veliko besedil z izvornimi dokumentov v arhivih in zapisati moram, da je lovstvo sicer res bilo del stroja nove nastajajoče socialistične/komunistične družbene ureditve, a zadržalo je veliko suverenosti, avtonomnosti in lovske tradicije, ki ni bila nikoli prekinjena. Sploh glede šeg, običajev, lovske etike in nenazadnje tudi lovske kulture.

Že nekaj mesecev po vojni je bila v ospredju zahteva po strokovnem izobraževanju lovcev kot ena od prednostnih nalog lovske organizacije. Leta 1946 je urednik *Lovca* v povezavi s tem zapisal: »*Mnogim, po krvi lovcem, v letih osvobodilnih bojev ni bilo dano, da bi se bili kot lovci teoretično in praktično izobrazili. Zato bo lovski izobrazbi treba posvečati prvo skrb in glavna naloga prerajene lovske organizacije naj bi bila, da v lovskih tečajih, predavanjih in z lovskim strokovnim tiskom ter*

sploh z lovsko prosvetnim in propagandnim delom vzgoji čimprej sodoben lovski naraščaj, ki bo popravil in obnovil razdejano lovsko dediščino. Načelo naj bo, da naj nihče ne polaga roke na lovstvo in naj ne ukrivi prsta na sprožilo puške, kdor ni izgrajen lovec. To naj bi bile prve neurejene misli našega 'Lovca', ko se je po petih letih prebudil iz smrtnega sna. Betežen je še in na novih potih negotov. 'Ni se navadil še skal ogibat'... 'Tovariši, sezimo mu krepko pod roko, saj je naše duševno dete, ki mora hitro zrasti, da bo glasnik in pobornik slovenskega lovstva. Leto osorej bomo videli, če smo mu bili dobri očetje in vzgojitelji, če smo mu polagali na jezik dovolj zdravih misli in idej, s katerimi naj, pred nami plamen gre skož noč kot Bog pred Izraelci'...« Sodbo prepuščam bralcem.

In še nekaj osvežitve zgodovine, kar je prvenstveni namen zapisov v tej rubriki. Šele 12. septembra 1945 je ministrstvo za notranje zadeve rešilo uradno prošnjo z dne 20. julija 1945 za dovoljenje nadaljnjega delovanja predvojne **Zveze lovskih društev** in vanjo včlanjenih društev. Začasno je odobrilo tudi pravila s pripombo, da jih je treba »prilagoditi novim razmeram«. 27. septembra 1945 je bil sklican sestanek občnega odbora Zveze, ki je bil 5. oktobra 1945. Takoj po seji je bil sklican širši odbor Zveze za 26. oktober 1945. Na omenjenem sestanku so sodelovali zastopniki predvojnih lovskih društev Ljubljana, Celje, Novo mesto, Murska Sobota, Kranj, Ljutomer, Ptuj, Maribor, Trbovlje in Krško ter zastopnika ministrstva za gozdarstvo. Soglasno so sklenili, naj društva skličejo svoje občne zbornice in o njih poročajo Zvezi, nova **Pravila** pa naj spremenijo šele po sprejetju novega lovskega zakona.¹

Sprejeli so tudi sklep o članarini za leto 1946, ki je znašala 150 takratnih dinarjev, pristopnina za nove člane pa 50 dinarjev na leto. Od članarine so morala lovska društva prispevati Zvezi za stroške izdajanja *Lovca* in za pokrivanje administrativno-upravnih stroškov po 100 dinarjev od vsakega člana. S funkcije podpredsednika Zveze je odstopil ugledni predvojni član vodstva Zveze lovskih društev Dravske banovine **Ivo Tavčar**. Namesto njega so za člana ožjega in širšega odbora Zveze potrdili **Ivana Bogataja**. Predvojni predsednik Zveze lovskih društev Dravske banovine (jugoslovanske Slovenije) dr. **Viljem Krejčič**² je odstopil s predsedniške funkcije februarja 1945.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Leta 1946 je bil sprejet začasni Zakon o lovu, ki je uzakonil ustanovitev lovskih dručin (LD). Zakon o lovu, ki ga je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije (LRS) sprejela maja 1949 (veljati je začel 13. maja 1949), pa je korenito preoblikoval lovstvo v povojni Sloveniji. Divjad je postala splošno ljudsko premoženje, zakon pa je ukinil prejšnji zakupni sistem in uvedel večja lovišča, ki so temeljila na naravnih mejah namesto katastrskih, pravico do upravljanja pa dodelil lovskim kolektivom.

² Dr. Viljem Krejčič je bil odvetnik v Ljubljani. V slovenski prestolnici je bil soustanovitelj Rotary kluba in njegov predsednik v letih 1932/33 in 1937/38. Vodenje Slovenskega lovskega društva, ki se je leta 1936 preimenovalo v Zvezo lovskih društev, je prevzel istega leta za dr. Ivanom Lovrenčičem, ki te funkcije ni želel več opravljati. Narodno zavedni slovenski lovci, še posebno dr. Lovrenčič, so Krejčiču zamerili izdajo *Lovskega zbornika* leta 1944.

OKUSI NARAVE

Lovci - vinariji:
Aljaž Sirk

Obisk v Goriških brdih človeku navrže popolnoma drugačno sliko vinogradniške krajine, kot jo lahko vidi na Dolenjskem, Obsotelju ali denimo v Halozah. Nikjer ni videti znakov opuščanja vinogradov. Prav nasprotno. Brici intenzivno sadijo vinsko trto prav na vsakem razpoložljivem koščku zemlje. Videti je tudi, da jih ne zanimajo zgolj južne lege, temveč bodo prihodnji vinogradi vsepovsod, ne glede na severne, zahodne, vzhodne lege ali kjer si že bode. To lahko pove samo nekaj – blagovna znamka briških vin sega v nebo, kar pomeni, da ondotni vinogradniki nimajo nikakršnih preglavic pri prodaji svojih vin. Je iskati razlog za takšno stanje v bližini sosednje Italije ali je posredi kaj drugega? Verjetno bomo blizu pravemu odgovoru, če vemo, da so posamezni ugledni briški vinogradniki svoja vina družno promovirali na najprestižnejših svetovnih ocenjevanjih vin in na njih dosegali fantastične ocene. Poleg tega so znali v cene svojih vin vključiti turistični obisk njihove dežele, svojo gostoljubnost in prelesti krajine. Medtem ko so Dolenjci in Štajerci zaspali na nekdanjih lovorikah, so si Brici in nasploh Primorci intenzivno in organizirano prizadevali za promocijo svojih vin.

Takšno spoznanje nas je pripeljalo v borjač k **Aljažu Sirku**, mlademu prevzemniku vinogradniške kmetije v Višnjeviku v Brdih. Aljaž je lovec **Lovske družine Dobrovo**, katere lovišče obsega več kot 5000 ha in na zahodu sega do Idrije, mejne reke z Italijo. Sirkovi obdelujejo več kot devet ha vinogradov, v katerih poleg tradicionalne rebule rastejo od rdečih sort še modri pinot, kabernet frank in merlot, od belih pa še druge najkakovostnejše sorte, na primer sivi pinot, chardonnay in druge. V njihovi kleti poleg sivega pinota in chardonnaya zori kar nekaj vrhunskih belih in rdečih zvrsti ter bela in rose penina.

Vinograde obdelujejo v glavnem sami, pri čemer si pomagajo s stroji, kjer je to le mogoče. Podatek, po katerem je v njihovih vinogradih več kot 45.000 trt, pri čemer se je treba posvetiti prav vsaki posebej, pričra o složnosti in marljivosti celotne družine, na čelu s priletno nono, ki se dela v vinogradu iz leta v leto loteva s posebnim veseljem. Vedeti je treba, da so dela v briških vinogradih zelo zahtevna, saj jih je velika večina na strmih terasah. Sirkovi vsako leto pridelajo od 50.000 do 70.000 litrov vina, ki ga prodajajo vsepovsod, še največ pa na Gorenjskem, v Ljubljani in njeni okolici. Aljaž je prepričan, da prihodnost njihove vinogradniške kmetije tiči v turizmu, zato se bodo v prihodnje posvetili nastanitvenim in drugim dejavnostim, ki zadevajo obisk domačih in tujih gostov. Po načelu pač, da je doma prodano vino najbolje prodano vino.

Aljaž se z veseljem udeležuje skupnih družinskih lovov. S posebno vnmemo pa se, če mu le čas dopušča, odpravlja na lov za divjimi prašiči, ki jih najraje lovi z zalazom. Nad lovom na jelena ni preveč navdušen, za kar krivi globoke briške globeli, iz katerih uplenjenega jelena ni enostavno izvleči do prevozne poti. Ko sem ga povprašal, kako sodelujejo z lovskimi sosedi iz Italije, je povedal, da je sodelovanje korektno. Ko pa sem mu povedal, da sem na enem svojih lovov v njihovem lovišču opazil Italijane na njihovi strani reke Idrije, ki so prežali na živalske ubežnike s slovenske strani, se je precej razgovoril: »*Ja, smo sedeli ob ognju na malici blizu meje z Italijo, ko se je v bližnjem grmovju nenadoma dvignil jelen. Smo skočili po puške in jih poskušali brž napolniti, a je bil jelen medtem že čez vodo na italijanski strani. Tam pa je počilo. Tudi tako teče to sodelovanje!*«

Aljaž pri tem ni kazal niti najmanjše zavisti, kaj šele jeze. Tudi po tem se kaže njegov človeški značaj, lovski pa še posebno!

Ivo Kuljaj

Aljaž Sirk

Foto: Ivo Kuljaj

Narisač: Milan Samar

Na artistskem pokopališču smo se 4. februarja 2026 lovci, svoji in prijatelji poslovili od **Marka Fuksa**, člana Lovske družine Artiče, ki nas je 30. januarja 2026

zapustil v 78. letu starosti.

Marko se je rodil 20. aprila 1949 in je bil človek narave. Gozd mu ni bil le kraj lova, temveč prostor miru, razmisleka in poštenosti. Tam, kjer so drugi videli le drevesa in poti, je Marko videl življenje. Znal je prisluhniti tišini, razumeti red narave in sprejeti, da ima vsako življenje svojo vrednost in svoj čas. Kot lovec je bil odgovoren in pravičen. Nikoli ni jemal več, kot je bilo prav, in vedno je vedel, da lovstvo ni moč, temveč dolžnost. Mlajšim je bil zgled, ki ga je ustvarjal z dejanji, spoštljivostjo, umirjenostjo in spoštovanjem.

V zeleno bratovščino se je vključil leta 1977, lovski izpit je opravil leta 1978. Kasneje se je izobraževal in obnavljal znanje na lovskih tečajih in seminarjih. Opravil je izpit za lovovodjo, mentorja, strelskega sodni-

ka in usposobljeno osebo za pregled uplenjene divjadi. V lovski družini je opravljal različne naloge – bil je član

upravnega odbora, član komisije za odlikovanja, gospodar, gospodar lovskega doma, mentor in usposobljena

oseba za pregled uplenjene divjadi. Aktiven je bil tudi v območni lovski zvezi – v komisiji za strelstvo, komisiji za preizkus orožja za lovske pripravnike in kot član nadzornega odbora.

Za svoje delo je dobil več družinskih priznanj, priznanje območne lovske zveze, znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge in jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Marko je bil navdušen strelec na glinaste golobe. Bil je spoštovan član lovske družine, vedno pripravljen pomagati v lovišču in pri urejanju lovskega doma ter okolice. Hvaležni smo za njegov prispevek naši lovski družini, pri razvoju lovstva, lovske etike in povezovanja. Prijateljstvo, ki se je rodilo v naravi, bo ostalo v naših srcih. Ko ga je bolezen že resno načela, ni odnehal prihajati na skupne love. Zapomnili si bomo, kako navdušeno je povabil svoje goste na zadnji skupni lov na malo divjad v Vrbini.

Lovci in praporščaki Posavja ter Obsotelja smo zaznamovali lovski pogreb in pospremili našega spoštovanega ter cenjenega tovariša, ki je s svojo prisotnostjo zaznamoval našo skupno pot, našo lovsko družino in vsakogar, ki ga je poznal doma in v tujini.

LD Artiče – V. G. B.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Srečko Skubin, LD Dobrovo,

* 6. 9. 1942, † 20. 5. 2025.

Jožef Movja, LD Dobrovo,

* 2. 11. 1932, † 15. 11. 2025.

Anton Hren, LD Zreče,

* 18. 10. 1949, † 28. 2. 2026.

Rajko Višnjevec,

LD Videž Kozina,

* 6. 10. 1952, † 8. 3. 2026.

Zdravko Jakovac, LD Adlešiči,

* 6. 6. 1949, † 9. 3. 2026.

Peter Erjavec, LD Jelenk,

* 27. 6. 1936, † 30. 12. 2025.

Franc Ozmec,

LD Bresnica Podgorci,

* 5. 7. 1957, † 18. 3. 2026.

Aleksa Protič, LD Grosuplje,

* 11. 2. 1936, † 19. 3. 2026.

Avgust Jerlah,

LD Šentvid pri Stični,

* 17. 1. 1942, † 11. 3. 2026.

Jože Povše, LD Otočec,

* 19. 1. 1975, † 2. 3. 2026.

Stanislav Hribljan, LD Kočevje,

* 24. 4. 1947, † 28. 11. 2025.

Vlado Volf, LD Petišovci,

* 15. 9. 1950, † 13. 3. 2026.

Branko Škerlj, LD Kras Dutovlje,

* 25. 8. 1946, † 25. 3. 2026.

Janez Gačnik, LD Rakitna,

* 12. 3. 1952, † 14. 7. 2025.

Milan Šabec, LD Grgar,

* 23. 8. 1951, † 16. 10. 2025.

Dragomir Fabijan, LD Grgar,

* 15. 5. 1956, † 28. 3. 2026.

Filip Erzetič, LD Paljevo,

* 1. 5. 1939, † 4. 3. 2026.

Umrlim časten spomin!

Foto: Andrej Miklavčič

TEHNOOPTIKA

NIKON Prostaff P3 8x42,
cena: 180,00 €

NIKON Monarch M5 8x42,
cena: 329,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov

SMOLNIKAR, d.o.o.,
Brničeva 13, 1231 Ljubljana - Črnuče
Tel.: 01 426 32 72
tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

LAHKE, TEHNIČNE POLETNE HLAČE
skandinavske kakovosti

Alaska 1795
CHASER
119,00 €

Alaska 1795
RAPTOR
VODODOPORNA
MEMBRANA NA
IZPOSTAVLJENIH
DELIH
141,00 €

NOVO

**CHEVALIER
SPEY**
179,00 €

AVANTURA
www.avantura.info

Bolje detruven dan v naravi, kot sončan dan v pisarni!

www.avantura.info 031 600 308
Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska cesta 44, 6230 Postojna

AKCIJA
POHODNA IN
ZAŠČITNA
OBUTEV

Akcija velja od 1. 5. do 31. 5. 2026

VUTE
PUŠKARSTVO

Puškarkstvo Vute | Kremplova 2, 2000 Maribor | www.lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 070 666 429

Hubro.si

vse za LOV
in PROSTI
čas

PRODAJALNA in SPLETNA TRGOVINA

info@hubro.si Dobja vas 16 a
+386 41 220 288 Ravne na Koroškem

STEAR ARMS **Deerhunter** **ZEISS** **Blaser**

Oglosi in so lektorirani.

ARTEMIS

FATHER & SON HUNTING

Odpri smo fizično
trgovino **ARTEMIS**

Vljudno vabljeni vsak
delavnik od 8 do 16 ure na
Brezovico pri Ljubljani

SPARTAN
PRECISION EQUIPMENT

Deerhunter

STEEL ACTION

RFX

STRASSER
PASSIONATE INNOVATION

Nocpix

GARMIN

HIKMICRO

ThermTec

ARTEMIS FSH d.o.o.

 www.artemishunting.si

 Podpeška cesta 1 | 1351 Brezovica pri Ljubljani

 Artemis Hunting

 info@artemishunting.si

 +386 31 383 922 | +386 51 624 666

 [artemis_fatherandsonhunting](https://www.instagram.com/artemis_fatherandsonhunting)

IVAN JERMAN
vedno zanesljivo

Novi Alpex
Moč podrobnosti.

999,00 eur

HIKMICRO

Digital Day&Night Vision Scope
A50P • A50PL

info@ivanjerman.com
064 173 558